

OULU
TORIKATU 12

Konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta
9.-17.11.2009

MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIAN OSASTO

Terhi Tanska

2010

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuskohde	Oulu Torikatu 12/Pakkahuoneenkatu 7 piha-alue
Kaupunki	Oulu, 1. kaupunginosa, kortteli 7, tontti 1
Tutkimuksen laatu	Konekaivuun arkeologinen valvonta
Kohteen ajoitus	1700- ja 1800-luvut
Peruskarttalehti	2444 09 OULU
Koordinaatit	KKJ peruskoordinaatisto p=7213810, i=2569446
Maanomistaja	As. Oy Meriteeri, c/o Oulun Huutokauppakamari Oy Puhelin (08) 374 239
Tutkimuslaitos	Museovirasto, rakennushistorian osasto
Kaivauksenjohtaja	HuK Terhi Tanska
Kenttätyöaika	9.-17.11.2009, seurantakäynti 23.11.2009
Tutkitun alueen laajuus	n. 80 m ²
Tutkimusten kustantaja	As. Oy Meriteeri
Löydöt	KM 2009088: 1-179, diar. 20.11.2009 Kansallismuseo
Mustavalkokuvat	125980 : 1-54
Digikuvat	125979 : 1-206, Kuvat poistetuista löydöistä (kuvat 159-206) luetteloitu luetteloon poistetuista esineistä, (kuvat 1-48)
Kansilehden kuva	Yleiskuva kaivausalueesta Torikadulta päin. Tutkija FM Titta Kallio-Seppä, 13.11.2009

Aikaisemmat tutkimukset

Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy 2004. Rakennushistoriaselvitys. Oulun virastotalon kortteli I-7.

Enqvist Johanna 2009. Tarkastuskertomus, Oulu Torikatu 12 / Pakkahuoneenkatu 7, As. Oy. Meriteeri, maanalaisten liiketilojen rakennustyömaan tarkastus 20.10.2009, Museovirasto/RHO

Hyttinen Marika ja Oikarinen Teija 2008. Oulu, Virastotalo I/7/4 (VIRTA-07), Kaupunkiarkeologinen seuranta ja hirsikehikon R19 pelastuskaivaus 9.8.-12.9.2007. Museovirasto/RHO

Ikonen Tiia ja Mökkönen Teemu 2002. Oulu – Uleåborg. Kaupunkiarkeologinen inventointi 2002. Museovirasto/RHO.

Kallio Titta 2007. Oulu, virastotalo. Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus 3.7.-28.7.2006. Museovirasto/RHO.

Lempiäinen Terttu 2005. Oulu, virastotalo. Makrofossiilitutkimus 2004. Tutkimusraportti. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto. Turun yliopisto.

Lempiäinen Terttu 2006. Oulun virastotalo. Makrofossiilitutkimus 2006. Tutkimusraportti. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto. Turun yliopisto.

Lempiäinen 2007a. Oulun virastotalo. Makrofossiilitutkimus 2007. Tutkimusraportti. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto. Turun yliopisto.

Lipponen Sanna 2004. Oulu Virastotalo. Kaupunkiarkeologinen koekaivaus 28.6.-9.7.2004. Museovirasto, Rakennushistorian osasto.

Oikarinen Teija 2008. Oulu, Virastotalo I/7/4 (VIRTA-07), Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus 12.4-25.5.2007. Museovirasto/RHO

Zetterberg Pentti 2004. Dendrokronologian laboratorio, ajoitusseleste 251:1-6. Oulun virastotalon kaupunkiarkeologisten kaivausten puulöytöjen iänmääritys, dendrokronologiset FIO3401-FIO3402. Joensuun yliopisto.

Zetterberg Pentti 2007. Dendrokronologian laboratorion ajoitusseleste 304. Oulun virastotalon arkeologisten kaivausten 3 puulöytöjen iänmääritys, dendrokronologiset ajoitukset FIO3410-3416. Joensuun yliopisto.

Zetterberg Pentti & Kallio Titta 2007. Dendrokronologian laboratorio, ajoitusseleste 305. Oulun virastotalon v. 2004 koekaivausten ja v. 2006 arkeologisten kaivausten puulöytöjen iänmääritys, osa II. Dendrokronologiset ajoitukset FIO3403-FIO3409. Joensuun yliopisto.

Aikaisemmat löydöt KM 2004059: 114-176

Aikaisemmat kuvat Diat 125511: 1-21

Mustavalkonegatiivit 125512: 25-33

Kirjallisuus

Atterbury Paul (toim.) 1982. *The History of Porcelain.* London.

Dahlbäck Lutteman Helena 1980. *Svenskt porslin.* Västerås.

Gyllensvärd Bo 1990. *Porslinet från Kina.* Västerås.

Halila Aimo 1953. *Oulun kaupungin historia 2.* Oulu

Hyttinen Marika ja Oikarinen Teija 2009 *Länkisen (Hjärpen lammen) reuna-alueiden rakennuskanta 1600-luvun Oulussa.* Ei kiveäkään kääntämättä. Juhlakirja Pentti Koivuselle. Ikäheimo & Lipponen (toim.). Tornio

Kovalainen Pasi 2005 *Palovakuutukset kaupunkiarkeologin apuna.* Historiaa kaupungin alla Kaupunkiarkeologisia tutkimuksia Oulussa.

Kallio & Lipponen (toim.). Pohjois-Pohjanmaan museon julkaisuja 16.

Oulu

Kybalová Jana 1989. *European creamware.* Prague.

Virkkunen A.H. 1953. *Oulun kaupungin historia 1.* Oulu

Painamattomat lähteet

Åkerhagen Arne 1997 Svenska Kritpipstillverkare. PDF.

Åkerhagen Arne 2007 Kritpipor funna i Sverige –tiedosto. PDF.

Tobaks och tändsticks museum. Skrifter att beställa på CD.

http://ttmuseum.basic.se/templates/page.aspx?page_id=25

Muut lähteet

<http://kansalaisen.karttapaikka.fi>

Kaivauskertomuksen sivumäärä 37 + liitteet

Liitteet

Kuvaluettelot

Mustavalkokuvaluettelo

Digikuvaluettelo

Kuvaluettelo poistetuista löydöistä

Löytöluettelo

Karttaluettelo ja kartat

Karttaluettelo

Yleiskartta

Kaivauskartat

Yhdistelmäkartat

Rakenne- ja yksikköluettelo

Stratigrafisten matriisien lukuohjeet

Matriisi

Piirroksat 1-3

Valokuvaliite mustavalkokuvien pinnakkaiset

Raportti makrofossiilianalyseistä

Raportti dendrokronologisista iänmäärittämistutkimuksista.

Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka

Museoviraston Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki

TIIVISTELMÄ

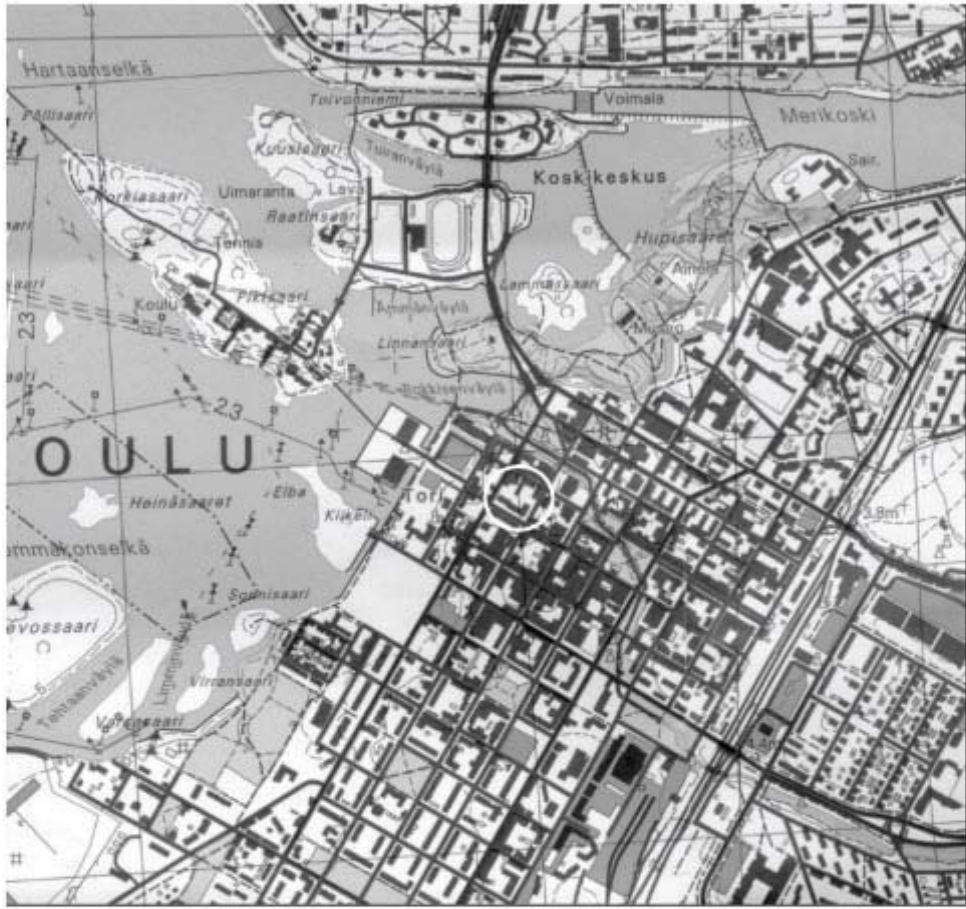
Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti Oulun Torikatu 12 / Pakkahuoneenkatu 7 tontilla konekaivuun arkeologisen valvonnan 9.-17.11.2009. Lisäksi tontille tehtiin seurantakäynti 23.11.2009 tontin rajalta paljastuneen viemärirakenteen dokumentoimiseksi.

Kustannuksista vastasi As. Oy Meriteeri, joka rakennuttaa tontille parkkihalli- ja kellaritiloja. Rakennustöiden suunnitelmista ei oltu pyydetty museovirastolta lausuntoa asemakaavan sm-3 merkinnästä¹ huolimatta, ja suurin osa maansiirtotöistä oli jo tehty kun asia tuli Museoviraston tietoon. Museoviraston rakennushistorian osaston 20.10.2009 tontille tekemässä tarkastuskäynnissä (Enqvist 2009) havaittiin maakerrosten mahdollisesti säilyneen koskemattomina alueella vielä kaivamatta olleen ajoluiskan kohdalla ja todettiin, että luiskan maamassojen kaivaminen tuli suorittaa arkeologien valvonnassa.

Ajoluiska sijoittui alueella 1600 - 1700-luvuilla sijainneen ja ilmeisesti 1760-luvulla kuivatetun lammen keskiosiin. Valvonnassa alueelta paljastui paksuja kulttuurikerroksia kahtena eri kokonaisuutena: paikalla sijainneiden rakennusten jäänteitä sekä rakenneosia ja lammen täyttökerroksia, jotka sisälsivät mm. runsaasti hyvin säilynyttä hirsi- ja muuta puumateriaalia, sekä puuroskaa. Kulttuurikerrokset ajoittuvat 1800-luvulle ja 1700-luvun loppuun ja jatkuivat selkeinä viereiselle tontille.

Melko runsaasta löytömateriaalista esiin nousevat erityisesti liitupiiput ja kermiikka-astioiden kappaleet, etenkin piiposliini, sekä nahasta ja puusta valmistetut käyttöesineet, jotka kosteissa ja hapettomissa oloissa ovat säilyneet harvinaisen hyvin. Löytömateriaali ajoittuu 1700-luvun loppuun ja 1800-luvulle.

¹ ”Alueella sijaitsee muinaismuistolain (259/63) tarkoittama kiinteä muinaisjäänös. Aluetta koskevista toimenpiteistä on sovittava Museoviraston kanssa.”

Peruskarttaote 2444 09 OULU

SISÄLLYSLUETTELO:

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	2
TIIVISTELMÄ.....	5
JOHDANTO.....	8
1. AIEMMAT TUTKIMUKSET.....	10
2. HISTORIALLISET TAUSTATIEDOT.....	10
3. KAIVAUSMENETELMÄT.....	14
4. KAIVAUKSEN KULKU.....	16
4.1. Ajoluiskan pintakerrokset.....	16
4.2. A-OSA.....	19
4.3. B-OSA.....	24
4.4. C-OSA.....	29
4.5. DR1 rakenne.....	32
5. YHTEENVETO.....	33
5.1. Yhteenveto kasvi- ja puunäytteistä.....	33
5.2. Yhteenveto löydöistä.....	34
5.3. Yhteenveto dokumentoiduista rakenteista.....	36
JOHTOPÄÄTÖKSET.....	37

LIITTEET

Kuvaluettelot

 Mustavalkokuvaluettelo

 Digikuvaluettelo

 Kuvaluettelo poistetuista löydöistä

Löytöluettelo

Karttaluettelo ja kartat

 Karttaluettelo

 Yleiskartta

 Kaivauskartat

 Yhdistelmäkartat

Rakenne- ja yksikköluettelo

Stratigrafisten matriisien lukuohjeet

Matriisi

Piirrokset 1-3

Valokuvaliite mustavalkokuvien pinnakkaiset

Raportti makrofossiilianalyseistä

Raportti dendrokronologisista iänmääritystutkimuksista.

JOHDANTO

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti Oulun Torikatu 12 / Pakkahuoneenkatu 7 tontilla (I kaupunginosa, kortteli 7, tontti nro. 1) konekaivuun arkeologisen valvonnan 9.-17.11.2009. Lisäksi tontille tehtiin seurantakäynti 23.11.2009 tontin rajalta paljastuneen viemärirakenteen dokumentoimiseksi. Kustannuksista vastasi rakennuttaja As. oy Meriteeri.

Oulun Torikatu 12/Pakkahuoneenkatu 7 tontti kuuluu niihin kaupunkialueisiin, jotka on Oulun kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa (Ikonen ja Mökkönen 2002; päivitys Kallio-Seppä 2007) määritelty kuuluvaksi 1. luokkaan: *Erittäin todennäköisesti säilynyt ja/tai tutkimuksellisesti erityisen kiinnostava alue*. Viereisellä nk. Virastotalon tontilla tehdyissä tutkimuksissa (Lipponen 2004, Kallio 2007, Hyttinen ja Oikarinen 2008) mm. paikannettiin alueella 1600 - 1700-luvuilla sijainnut lampi ja sen täytössä sekä ranta-alueilla erittäin hyvin säilyneitä puukerroksia ja rakenteita, joista osa ajoittuu 1600-luvun puoleenväliin.

As. Oy Meriteeri rakennuttaa tontille parkkihalli- ja kellaritiloja, jotka ulottuvat koko tontin piha-alueelle noin syvyyteen 1,20 m mpy. Rakennustöiden suunnitelmista ei oltu pyydetty museovirastolta lausuntoa asemakaavan sm-3 merkinnästä² huolimatta, ja suurin osa maankaivutöistä oli jo tehty kun asia tuli Museoviraston tietoon. Museoviraston rakennushistorian osaston 20.10.2009 tontille tekemässä tarkastuskäynnissä (Enqvist 2009) havaittiin maakerrosten mahdollisesti säilyneen koskemattomina alueella vielä kaivamatta olleen ajoluiskan kohdalla ja todettiin, että luiskan maamassojen kaivaminen tuli suorittaa arkeologien valvonnassa.

Valvonnan tavoitteena oli dokumentoida ajoluiskan alueella mahdollisesti konekaivussa esiin tulevat rakenteet ja kulttuurikerrokset. Valvonnan aikana koko n. 13 m pitkä ja 6-10 m leveä ajoluiskan alue kaivettiin pois. Pinta-alaltaan luiska oli n. 97 m², mutta dokumentoidun alueen pinta-ala ei käytännön syistä ulotu aivan koko ajoluiskan alueelle, vaan jäi hiukan alle 80 m²:in. Luiskan pinnan korkeus itäpäässä oli 2.7 m mpy ja länsipäässä (asvaltin tasossa) 4,2 m mpy. Alue kaivettiin kokonaisuudessaan pohjasaveen asti, 0,7 - 1,3 m mpy syvyyteen.

² ”Alueella sijaitsee muinaismuistolain (259/63) tarkoittama kiinteä muinaisjäänös. Aluetta koskevista toimenpiteistä on sovittava Museoviraston kanssa.”

Kaivu suoritettiin pääasiassa kaivinkoneella siten, että tutkimuksissa painopiste oli alueella esiin tulleiden rakenteiden ja niihin liittyneiden maakerrosten stratigrafisessa dokumentoinnissa. Rakennetasojen esiin kaivamisessa siirryttiin lapio- ja lastakaivuuseen, kun kaivinkonekaivussa alkoi tulla esiin rakenteilta vaikuttavia osia. Kaivinkone ja sen kuljettaja Aarno Vähäkuopus oli paikalla rakentajan eli Skanska Talonrakennus Oy:n toimesta. Rakenteiden ja maakerrosten dokumentointi tehtiin sanallisesti, valokuvin ja mittapiirroksin. Korkeus- ja muissa mittauksissa avusti myös Skanska talonrakennus Oy:n toimesta paikalla ollut Timo Ylittervo takymetreineen.

Kaivaustenjohtajana toimi HuK Terhi Tanska ja apulaistutkijana Fil. yo. Terhi Taipaleenmäki. Fil. yo. Hilka Heikkilä oli paikalla ottamassa maanäytteitä pro gradu tutkielmaansa varten 9.-10.11. ja palkattuna kaivajana 11.-13.11.2009.

Kaivausten jälkityöt tehtiin Oulun yliopiston Arkeologian laboratoriossa. Löytöjen puhdistus ja numerointi tehtiin yhdessä, muuten Terhi Taipaleenmäki piirtäjänä vastasi runsaan karttadokumentaation puhtaaksi piirtämisestä ja yhdistelemisestä kokonaisuuksiin, osallistuen mahdollisuuksien mukaan myös muihin raportin esitöihin. Terhi Tanska vastasi löytöjen lajittelusta, luetteloinnista, kuvien käsittelystä ym. raportin kirjoittamista edeltävistä jälkitöistä sekä itse raportin kirjoittamisesta.

Löytöjen konservointi suoritettiin Oulun yliopiston Arkeologian laboratoriossa konservaattori Jari Heinosen johdolla. Jonkin verran jouduttiin rajallisen budjetin vuoksi tekemään poistoja konservointia vaatineista löydöistä. Poistetut löydöt kuvattiin ja luettelointi erikseen omaan luetteloonsa. Lisäksi tutkija FM Titta Kallio-Seppä teki puulajianalyysin kahdesta valvonnassa löydetystä veistokoristellusta paalusta.

Valvonnassa talteen otetuista maanäytteistä teetettiin makrofossiilianalyysit, jotka analysoi FT Terttu Lempiäinen Turun yliopiston Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosastolla. Puunäytteitä otettiin kaksi, joista toisesta teetettiin denrokronologinen iänmääritys Joensuun yliopiston Biotieteiden tiedekunnan Ekologian tutkimusinstituutin Dendrokronologian laboratoriossa. Tutkimukset suoritti laboratorion vastuullinen tutkija Pentti Zetterberg. Analyysien raportit ovat liitteinä.

1. AIEMMAT TUTKIMUKSET

Torikatu 12:sta korttelissa tehtiin Museoviraston rakennushistorian osaston toimesta koekaivaukset FM Sanna Lipposen johdolla vuonna 2004 (Koeoja 2). Lisäksi viereisillä tonteilla on tehty Virastotalon rakentamiseen liittyen pelastuskaivauksia vuosina 2006-2007 (Kallio 2007, Hyttinen ja Oikarinen 2008).

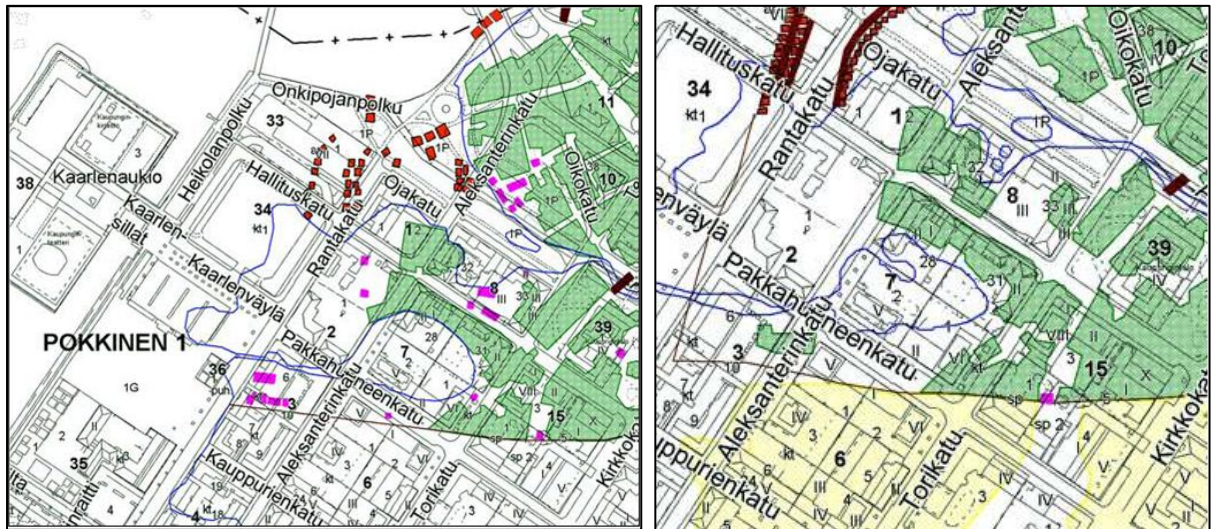
Vuonna 2004 Torikatu 12:sta tontille tehtiin n. 9 x 2,5 m kokoinen koeoja, josta paljastui erilaisia purkukerroksia, puurakenteita ja puuroskaisia ja hiekkaisia täyttökerroksia. Koeojan syvin osa, itäpään n. 2 m pituinen ”pisto”, ulottui 1,2 m mpy syvyyteen pohjasaveen, muuten koeoja jäi sortumisvaaran vuoksi noin syvyyteen 2,30 mmpy. (Lipponen 2004, s.11) Rakennekerrokset ajoitettiin 1700-luvun lopusta 1800-luvun loppuun. (Lipponen 2004, s.18)

2. HISTORIALLISET TAUSTATIEDOT

Torikatu 12/Pakkahuoneenkatu 7 tontti sijoittuu vanhan Oulun kaupunkialueelle: entisen kolmannen kaupunginosan – ns. Peltokylän tai Hahtiperän – alueelle, jonka historia piirtyy näkyviin kaupungin vanhoissa asemakaavakartoissa. Karttoja on asemoitu nykyisen kaupunkikaavan päälle Museoviraston suorittamassa Oulun kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa vuonna 2002 (Ikonen & Mökkönen 2002).

Vanhimmassa säilyneessä kartassa, (Nikodemus Tessin vanhempi, Kuva 1) vuodelta 1649, tontin voi nähdä jakautuvan kahteen osaan: tontin pohjoisosan jäädessä pääasiassa nk. Länkisen tai Hjärpen lammen peittoon, on eteläosa lammen ranta-aluetta. Vuoden 1651 kartassa (Kuva 2) Claes Claesson mitoitti lampialueen hieman aiempaa tarkemmin ja pienempikokoisena.

1600-luvulla alue muuttui porvareiden pelloista ja kosteikkoalueista kiinteämmäksi osaksi kaupungin korttelialueita vuosisadan puolivälissä alkaneen kaupungin asemakaavan regulointiprosessin ja kahden aluetta tuhonneen tulipalon vauhdittamana. (Virkkunen 1953, s.128, Hyttinen ja Oikarinen 2009, s.267-268) Rakennettu kaupunkialue rajautui korttelissa luonnollisesti lammen rannalle.

Kuvat 1. ja 2. Nikodemus Tessin vanhemman kartta vuodelta 1649 (vasemmalla) ja Claes Claessonin kartta vuodelta 1651 (oikella) asemoituna nykyiseen asemakaavaan, (Lähde: Ikonen & Mökkönen 2002, Liitteet 3.1. ja 3.2.)

Kolmatta kaupunginosaa leimaavat sataman läheisyys, merenkulku ja kauppa, sekä alavan maaperän kosteus (Halila 1953, Hyttinen ja Oikarinen 2009). Kaupungin kasvaessa ja lammen maankohoamisen myötä mataloituessa (Kuva 3) se päätetään kuivattaa (Halila 1953, s. 81), mikä näkyy myös vuoden 1763 maanmittari Märten Hackzellin laatimassa kartassa (Kuva 4), jossa lampi kyllä edelleen näkyy mutta sen alue on jo jaettu osiin ympärillä olevien tonttien kesken.

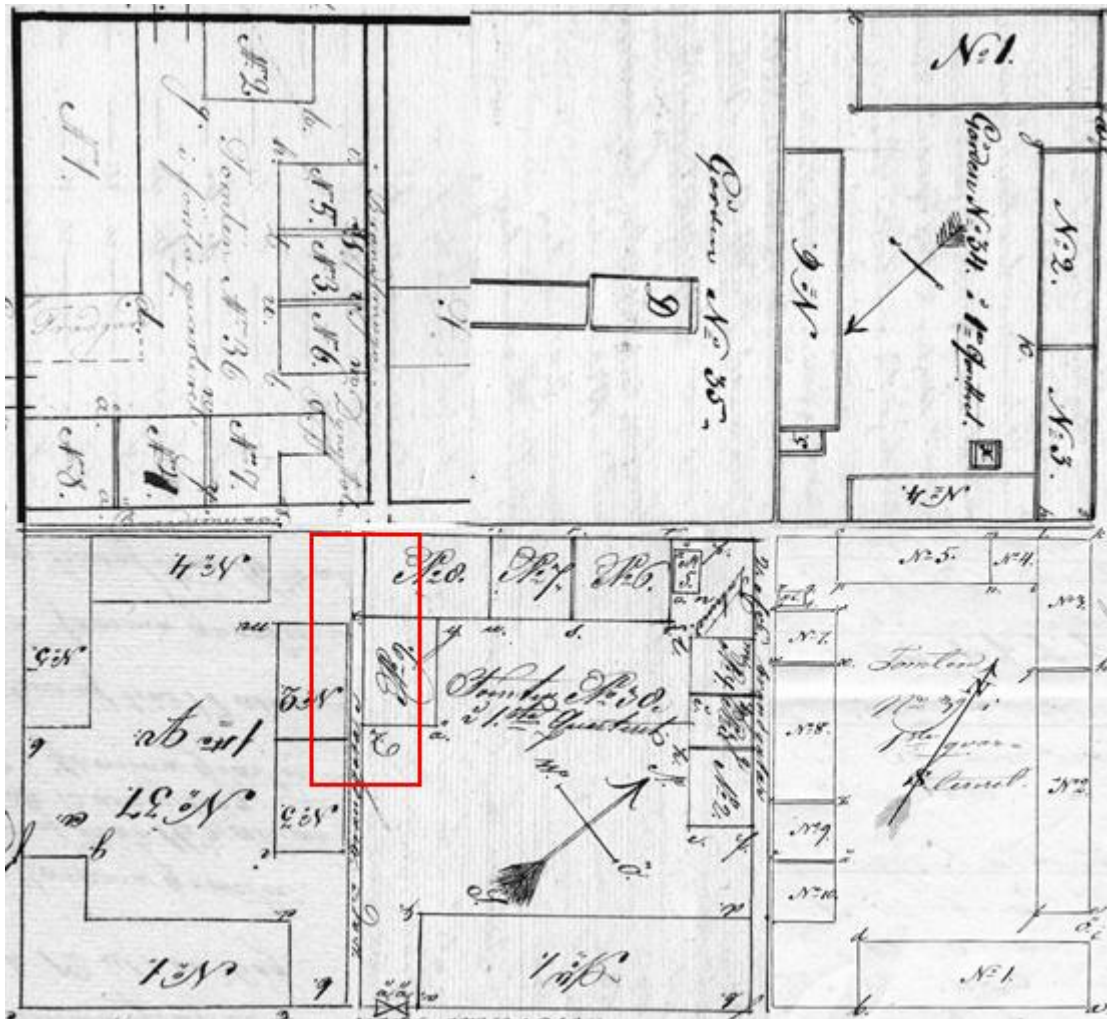
Kuivatus toteutettiin myymällä kosteita maa-alueita halukkaille ostajille sillä ehdolla, että he ottavat vastuulle alueen kuivattamisen (mm. ojittamalla ja täyttämällä) ja rakentamisen. Länkisen lampi myytiin ilmeisesti vuonna 1761 kauppias Abraham Strömmerille 100 kuparitaalerein hinnalla (Halila 1953, s. 81). Kaikkiaan 1760-luvulla kolmannen kaupunginosan alueella on 48 tonttia, joista osa on rakentamattomia kostean maaperän takia ja osa humalatarhoina ja peltoina. (Halila 1953, s. 94)

Vuoden 1822 kaupunkipalo tuhosi koko korttelin rakennuskannan lukuun ottamatta kivisiä rakenteita. Tuolloin tontti 188. kuului kauppias Abram Nylanderin leskelle (Brita Nylander?). Palon jälkeen Nylanderin tontille jäi pystyyn vain yksi harmaakivestä ja hiekkakivestä holvattu kellari (ilmeisesti Torikadun varressa). (Rakennushistoriaselvitys 2004, s.11-12).

Kuvat 3. ja 4. Vasemmalla vuoden 1748 J.J. Wikarin kartta asemituna (Lähde: Ikonen & Mökkönen 2002). Oikealla yksityiskohta Märten Hackzellin kartasta vuodelta 1763. Torikatu 12 tontti jää punaisen ympyrän sisäpuolelle. (Lähde: Rakennushistoriaselvitys 2004, s. 11.)

Palon jälkeen korttelin jälleenrakennus alkoi vuonna 1825 ja se tehtiin uuden tonttijaon mukaan, jossa kortteli jaettiin kuuteen tonttiin (Kuva 5). Tontit jaettiin vanhojen tonttien omistajille ja heidän perillisilleen. Vanhaa tonttia 188. vastaavat uudessa asemakaavassa tontit 37 ja 38, joista ensimmäinen menee kauppiaas Nylanderin leskelle ja jälkimmäinen kauppiaas Zachris Wacklinin perillisille. Melko pian tonttien luovutuksen jälkeen tontti 38 siirtyy Esaias Fellmanille. Korttelin jälleenrakennus valmistuu vuonna 1830. (Rakennushistoriaselvitys 2004, s. 11-13)

TORIKATU

Kuva 5. 1830-luvulla tehdyistä palovakuutusasiakirjoista koottu yhdistelmäkartta korttelin rakennuskannasta. Punaisella merkitty ajoluiskan alle mahdollisesti sijoittuvat piharakennukset. (Kuvan lähde: Kallio 2007, s.13; Kansallisarkisto, vakuutusyhtiö Tarmon arkisto, palovakuutukset. Karttayhdistelmä: Kovalainen 2005, s. 105.)

Nykyisen neljään tonttiin jakautuvan muotonsa kortteli sai vuoden 1882 rajun kaupunkipalon jälkeen, joka tuhosi jälleen korttelin rakennuskannan. Tontin 37 omisti tuolloin leipuri Alexander Hägg ja tontin 38 kauppias L. Castrén. Molempien tonttien rakennukset paloivat kivijalkoihin saakka. Uuden asemakaavan mukaisen tontin 37 (entinen tontti 37 ja puolet tontista 38) omistajaksi tulee Alexander Hägg. (Rakennushistoriaselvitys 2004, s. 13-14, s. 27)

Seuraavan kerran tontin rakennuskantaa tuhosivat Jatkosodan aikaiset ilmapommitukset 1944 ja niitä seuranneet tulipalot. Tontin nykyinen rakennuskanta on peräisin 1960-luvulta. (Rakennushistoriaselvitys 2004, s. 27)

3. KAIVAUSMENETELMÄT

Ajoluiska oli työturvallisuuden ja kaivutyön sujuvuuden takia kaivettava pois osissa. Aluksi luiskan alue oli tarkoitus kaivaa kahdessa osassa peruuttaen sen itäpäästä kohti länsipäätä ja tontin rajaa, mutta käytännössä luiska jakautui lopulta kolmeen osaan (idästä länteen lukien A, B ja C -osa), sillä maamassojen siirto paikasta toiseen vaati kaivinkoneelle tarpeeksi tukevan alustan. Kaivannon syvyys (viereisen tontin asfalttipinnan ja parkkihallikaivannon pohjan välinen korkeusero oli n. 3 m) puolestaan asetti omat rajoituksensa kaivinkoneen kauhan ulottuvuudelle. Lisäksi oli huomioitava kulkuteiden ja tavarantoimitusten turvaaminen työmaa-alueelle. Kolmessa osassa kaivaminen ja siitä johtunut eri osien välisten rajapintojen osittainen hämärtyminen luonnollisesti vaikeutti dokumentointia, mutta eri rakennekokonaisuuksien väliset yhteydet olivat lopulta varsin selkeitä. (Ks. Kartat 11-13)

Kaivaminen pyrittiin tekemään etenemällä stratigrafisen kaivaustavan mukaisesti maakerros kerrallaan siten, että tutkimuksissa painopiste oli alueella esiin tulleiden rakenteiden ja niihin liittyneiden maakerrosten dokumentoinnissa. Rakennetasojen esiin kaivamisessa siirryttiin lapio- ja lastakaivuuseen, kun kaivinkonekaivussa alkoi tulla esiin rakenteilta vaikuttavia osia. Rakenteiden ja maakerrosten dokumentointi tehtiin sanallisesti, valokuvin ja mittapiirroksin.

Alueella erotetut yhtenäiset yksiköt pyrittiin identifioimaan, ja niille annettiin sama yksikkönumero. Yksikkötunnuksissa tunnuksen alkuun liitetty kirjain A, B, tai C kertoo sen, mistä ajoluiskan osasta milloinkin on kyse. (Täten esimerkiksi kaivannon alin puuroskakerros, SY 9, kulkee raportissa ja dokumentaatiossa tunnuksen SY 9 lisäksi tarkemmin sijaintia kuvaavasti ASY 9, BSY 9 ja CSY 9)

Erilaisten tasojen dokumentoinnin lisäksi ajoluiskan itäpäässä saatiin dokumentoitua myös länsiosa luiskan eteläprofiilista, jossa erottuivat selkeinä koko luiskan alueella havaittujen kahden pääasiallisen rakennetason väliset stratigrafiset suhteet. Lisäksi dokumentoitiin 23.11.2009 seurantakäynnissä viereisen tontin puolelta seinämästä Aleksanterinkatua kohti viettänyt pitkä tynnyreistä muodostettu viemäri-/salaojarakenne (DR1) valokuvin, hahmotelmapiirroksin ja mittaamalla.

Raportissa ei alueen eri osista puhuttaessa käytetä absoluuttisia ilmansuuntia, vaan asemakaavaan suhteutettuja ilmansuuntia, sillä tutkimusalueen sijainti oli asemakaavan suuntainen. Esimerkiksi ajoluiskan eteläprofiili on siis absoluuttisten ilmansuuntien mukaan itse asiassa lounaisprofiili. Näin siksi, että kenttätyövaiheessa oli huomattavasti selkeämpää toimia (Oulussa vakiintuneen käytännön mukaan) asemakaavaan suhteutettujen pääilmansuuntien avulla. Karttamateriaalin selitteisiin ja yksikköluetteloon rakenneosien suunnat on kuitenkin kirjattu absoluuttisten ilmansuuntien mukaan.

Valvonnassa mittausten pohjana toimi rakennustöitä varten paikalle tuotu kiintopiste, joka oli rakennusten kulma pihan eteläosassa. Koordinaatiston x- ja y-linjat noudattelivat tontin kiinteistöjen pohjoispuolisia seinälinjoja (Ks. Yleiskartta, Kartta 1). Koordinaatiston oli tontille luonut Timo Ylitervo Skanska Talonrakennus Oy:n tarpeisiin. Korkeusmittaukset tehtiin vaaituskoneella ja takymetrillä. Lisäksi rakenneosia ja karttojen mittalinjoja mitattiin paikalleen takymetrillä.

Löytöjen talteenotossa painopiste oli informatiivisissa ja selkeän kontekstin omaavissa löydöissä, sekä rakenteisiin liittyneissä maakerroksissa. Tähän vaikutti jonkin verran valvonnalle tyypilliset tiukka aikataulu ja rajallinen työvoima, mutta ennen kaikkea kaivinkonekaivuun luonne: runsas konekaivu vaikeuttaa löytöjen havaitsemista ja löytökontekstien selvittämistä. Konservointia vaativien löytöjen kohdalla kriteerit olivat hiukan tiukemmat rajallisen konservointibudjetin takia, minkä vuoksi osa esineistä poistettiin valokuvaamisen jälkeen jo kentällä. Maakerrosten sanallisessa kuvailussa pyrittiin kuitenkin aina huomioimaan myös tallettamaton löytöaines. Löytöjen talteenottoa varten ei tehty ruudukkoa, vaan ne kirjattiin ylös yksiköittäin. Löytöjen tarkempaa sijaintia pyrittiin lisäksi aina kuvailemaan sanallisesti esim. suhteessa rakenneosiin tai kaivausalueen eri osiin. ("Löydön sijainti" -sarake löytöluettelossa.)

Makrofossiilinäytteet otettiin lammen täyttökerroksiksi tulkituista kerroksista (puuroska SY 8, makro 1 ja orgaanissekoitteinen hiekka SY 19, makro 2), sekä tonttien rajalta 23.11.2009 paljastuneen tynnyreistä muodostetun viemärirakenteen sisältä (makro 3). Dendrokronologiset näytteet otettiin kahdesta AR2 C pystypaalusta, joiden tulkittiin asetetun paikoilleen ennen lammen täyttökerroksiksi tulkittuja puuroska-kerroksia (SY 8 ja 9) ja olevan siten lammen täyttöä edeltävältä tai sen kanssa yhtenevältä ajalta.

4. KAIVAUKSEN KULKU

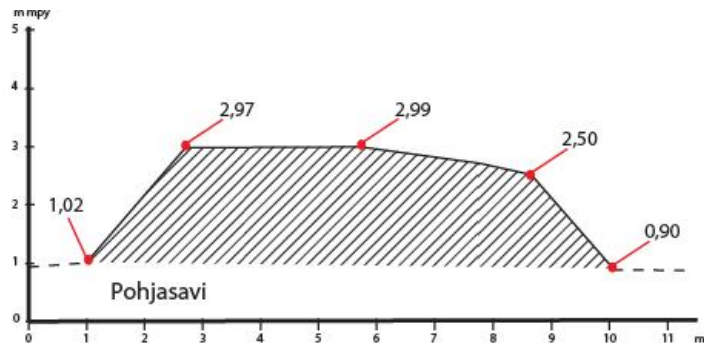
4.1. Ajoluiskan pintakerrokset

Ennen kaivutyön aloittamista ajoluiska mitattiin ja valokuvattiin. (Kuva 6.) (Digikuvat 125979:1-4 ja Mustavalkokuva 125980:1.) Ajoluiskan muoto ja koko on rakennustöiden kuluessa elänyt ja sen pinnassa ja reunaosissa (etenkin itäpäädyssä) oli runsaasti selkeästi valunutta, käytössä sekoittunutta ja kaivinkoneen muualta tontin alueelta paikalle kasaamaa maata (SY 1). Muutenkin ajoluiskalle oli leimallista käytöstä johtunut maakerrosten häiriintyneisyys luiskan reuna-alueilla. Maakerrokset olivat säilyneet parhaiten koskemattomina luiskan keskiosissa ja länsipäässä. (Ks. Kartat 11-13)

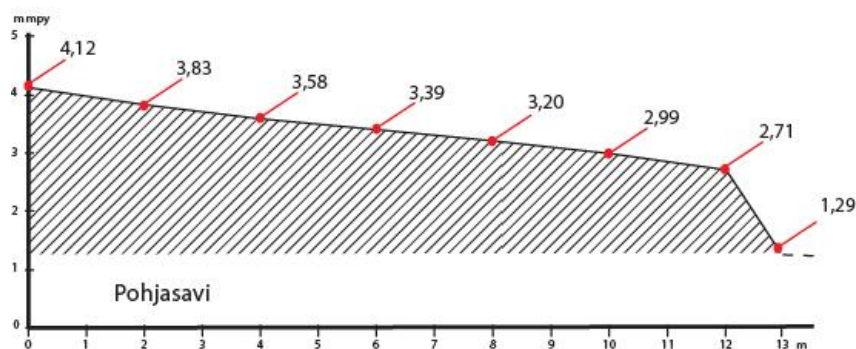

Kuva 6. Yleiskuva ajoluiskasta. Digikuva 125979:4, suunta 300, kuvaaja T. Taipaleenmäki 9.11.2009.

Jotta saataisiin kuva lähtötilanteesta, ajoluiskan pintakorkeudet mitattiin ennen kaivuun aloittamista luiskan keskilinjalta kahden metrin välein. Lisäksi mitattiin karkea poikkileikkaus pohjois-eteläsuunnassa 15,5 m:n kohdalta. (Kuva 7.)

Ajoluiskan pinnan kallistuma pohjois-eteläsuunnassa (/koillis-lounaissuunnassa), leikkauspinta n. 15,5 m kohdalla x-mittalinjalla (ks. kartta 1)

Ajoluiskan pinnan kallistuma itä-länsisuunnassa (/kaakko-luodesuunnassa), leikkauspinta n. 17,5 m kohdalla y-mittalinjalla (ks. kartta 1)

Kuva 7. Ajoluiskan kallistumat ennen kaivuuta, lukemat m ja mppy. Mittaus T. Ylitervo 9.11.2009. Puhtaaksi piirto T.Tanska.

Aluetta peittänyttä 10-60 cm paksuista sekoittunutta pinta- ja reunakerrosta SY 1 seurasi koko ajoluiskan alueella purkukerros SY 2. Hiekkaa, sepeliä, puuta, tiilenkappaleita ja tiilimurskaa sekä isoja ja pieniä kiviä runsaasti sisältäneen maakerroksen paksuus oli puolesta metristä metriin, ja se koostui ilmeisesti useammasta alueen 1800–1900 –lukujen käyttövaiheiden aikana syntyneistä, paikoin sekoittuneista purku- ja tasoituskerroksista, jotka ajan säästämiseksi käsiteltiin yhtenä yksikkönä. Yksikkö kaivettiin kokonaisuudessaan kaivinkoneella.

Ajoluiskan eteläreunaa ja itäpäättä leikkasi moderni sadevesiviemärikaivanto (Ks. Yleiskartta, kartta 1), jonka vaaleanharmaata ja vaaleaa puhdasta hiekkaa sekä mm. muovia, tiiltä, piiposliinia ja palanutta lasia sisältänyt täyttö SY 3 erottui erityisen selvästi A-osan alueella.

Vuoden 2004 koekaivausten Koeoja 2 paikannettiin ajoluiskan pohjoisreunalle. (Lipponen 2004) Koeojan täyttö (SY 22) erottui selkeimmin A-osan alueella, minne

sijoittui Koeojan 2 päähän tehty pohjasaveen asti kaivettu alue. (Ks. Kartat 1-2) Yksikön rajat sekoittuivat kaivettaessa osin kaivinkoneen ajoluiskan käytön aikana siirtelemään maahan (SY 1). B ja C-osassa Koeojan 2 tulkittiin jääneen ensimmäisen rakennetason (Ks. Kartta 11) korkeudelle tai sen yläpuolelle, eikä se siten juurikaan erotu alueiden tasokartoissa.

Ajoluiskan pohjoisreunassa oli havaittavissa Virastotalon kaivannon seinämän tukemista varten pohjakallioon porattujen kaapelinippujen rivistö. Yksi kaapelinippu oli B-osassa porattu BR4 A hirren pohjoispään läpi.

Luiskan kaivaminen aloitettiin jakamalla alue kahtia A ja B osaan, mutta osittain maaperän rakenteesta ja rakenneosien suunnista ja osittain kaivinkoneen rajallisista ulottuvuuksista johtuen kahdesta osasta tuli lopulta kolme, kun edettiin matalasta itäpäätä luiskan korkeampaan länsipäähän. Itäpuolta, josta kaivaminen aloitettiin, leimasi selkeästi kerrosten huonompi säilyneisyys: A-osan pohjoisreunassa erottui vuoden 2004 Koeoja 2 (SY 22), eteläreunaa leikkasi vesijohtokaivanto ja sen täyttö (SY 25 ja SY 2), ja itäpäässä oli suuri kaistale käytössä valunutta ja sekoittunutta maata SY 1. (Ks. Kartta 2)

Purkukerroksen (SY 2) alta paljastui koko ajoluiskan alueelta rakenteeseen R1 liittyvä kulttuurikerros SY 4. Kerros koostui hyvin ohuesta likaisesta savimaakerroksesta ja sen alaisesta puuroskasta, jonka seassa B ja C-osissa oli paikoin myös hyvin runsaasti tiilimurskaa. Kerroksessa oli erityisen runsaasti liitupiipun varren katkelmia, ja kaksi isompaa varrenkappaleiden kertymää AR 1A hirsien yhteydessä. (Ks. Kartta 2) 5-8 cm:n paksuisen kerroksen alta ja sisältä esiin tuli alueen ensimmäinen rakennetaso, joka koostuu rakenneosista AR1, BR1 ja CR1. (Ks. Kartat 2, 5 ja 11)

4.2. A-OSA

Rakenneosat: AR1 A-D, AR2 A-C, AR 3,

Muut yksiköt: SY 1, SY 2, SY 3, SY 4, SY 5, SY 6, SY 8, SY 9, SY 10, SY 12, SY 13, SY 14, SY 15, SY 16, SY 22, SY 25, SY 26

Kartat: 2-4 ja 11-12

Digikuvat: 125979:5-65

Mustavalkokuvat: 125980:2-23

A-osan ensimmäinen taso koostui rakenteesta AR 1 A-D, sekä sitä ympäröineistä yksiköistä SY 4 (savi ja puuroska), SY 6 (hiiltynyt puuroska) ja paikoin myös SY 5 (hiekkakerros; rakenteen alainen täyte/tasoitekerros). Rakenne AR 1 käsitti uusiokäytetyistä salvoshirsistä, lankuista ja kivistä muodostettujen rakenteiden jäänteitä, mahdollisesti ainakin osittain hirsiperusteisen kivijalan jäänteitä.

Kuva 8. Digikuva 125979:17, AR1 A-C, suunta 80, kuvaaja T.Taipaleenmäki. 9.11.2009.

Rakenneosat nimettiin siten, että aluetta halkovat ja B-osaan jatkuvat luode-kaakkosuuntaiset hirret, sekä niiden alle asetetut pohjoispuoleisen (pienemmän) hirren alla olleet lankku (digikuvat 25-26) ja hirsi saivat tunnuksen AR1 A ja A-osan länsipään (pääosin) luode-kaakkosuuntaiset laudat ja lankut puolestaan tunnuksen

AR1 B. Samaan rakenteeseen liittyneet, A ja B-osan rajalle sijoittuneet, koillis-lounaissauntaiset päällekkäiset hirret saivat tunnuksen AR1 D. AR1 D hirren itäpuolelta löytyi kaksi liitupiipunkoppaa, joista toiselle (kahteen osaan haljennut suurikokoinen simpukkapiippu) löytyy vastine tukholmalaisen A. Örnbeckin tuotannosta (1751-1761) (Åkerhagen 2007, s.73). Örnbergin tehdas jatkoi kuitenkin toimintaansa muiden johdolla aina 1800-luvun alkuvuosikymmenille asti. (Åkerhagen 1997, s.27)

Noin 12 luonnonkivestä ja tiilestä koostunut rakenneosaa AR1 C AR1 A hirsien päällä ja pohjoispuolella A-osan keskivaiheilla tulkittiin osittaisen kivijalan tai ehkä jonkinlaisen kevyen uunin pohjarakenteen jäänteeksi. Osa kivistä irtosi konekaivussa. (Ks. digikuva 17) Kivien alta paljastui konekaivussa AR1 A hirsien lisäksi myös pyöreitä riukumaisia puita, joista ainakin yksi oli tuohen perusteella koivua. Osa AR1 A puista ja hirsistä oli pinnaltaan palaneita ja niitä ja AR1 C kiviä ympäröi pohjoispuolella hiiltynyt puuroskakerros SY 6, joka osoittautui B-osan kaivuvaiheessa jatkuvan AR1 D hirteen asti.

AR1 C Kivien pohjois- ja länsipuolelta löytyi runsaasti kupari- ja rautakuonaa, sekä kupariesineiden palasia. (KM 2009088:46) AR1 rakennetta ympäröivistä kerroksista löytyi myös erittäin runsaasti liitupiipunvarsia (Ks. keskittymät kartassa 2), sekä pullo- ja esinelasia ja puuesineiden kappaleita (tynnyrin vanteita, kannen paloja). Keramiikkalöydöt rajoittuvat (liitupiiput pois lukien) muutamiin piiposliini- ja punasaviastioiden palasiin.

Rakenteen tasossa A-osan eteläpuolella olivat myös pohjasaveen kaivettujen AR2 C paalujen yläpäät. Paaluja on kenties käytetty hyväksi AR1 rakenteessa, mutta ne tulkittiin kenttätyövaiheessa rakennetta varhaisemmiksi, sillä täyttökerrokset niiden ympärillä vaikuttivat häiriintymättömiltä, mikä viittaisi niiden olleen paikalla jo ennen lammen täyttöä tai niiden asetetun paikoilleen täyttövaiheessa. Paalut oli ilmeisesti katkaistu kirveellä yläpäistään.

Rakenne R1 oli perustettu 10-30 cm paksuisen vaalean hiekkakerroksen SY 5 päälle. Kerros ulottui koko ajoluiskan alueelle, samoin kuin sen alta paljastunut 5-30 cm:n paksuinen tumman ruskeanharmaan hiekan kerros SY 10. Molemmat kerrokset liittynevät kostean maaperän kuivaamiseen R1 rakenteiden rakennusvaiheessa. Hiekkakerroksissa oli jonkin verran löytöjä: keramiikkaa, lasia, eläinten luuta, mutta koska kyse on selkeästi paikalle kasatuista täyttökerroksista, eivät löydöt välttämättä

ole liitettävissä tontin käyttöhistoriaan. Hiekkakerrosten kaivu suoritettiin pääasiassa kaivinkoneella.

Samalla kun poistettiin hiekkakerrokset SY 5 ja 10, poistettiin myös sekoittuneet ja modernit kerrokset ajoluiskan reunaosista: koeojan 2 täyttö SY 22 A-osan pohjoispuolelta, vesijohtokaivannon täyttö SY 2 A-osan eteläpuolelta, sekä sekoittunut maakerros SY 1 A-osan itäpäästä. Ajoluiskan itäpäädyssä päästiin siis pohjasaven tasoon asti. (Ks. kartta 3, Digikuvat 27-29)

Kuva 9. Digikuva 125979:29 Työkuva. Koeojan 2 päädyn täytön SY 22 ja SY 1 sekoittuneen maan poisto. Suunta 280, kuvaaja T.Tanska. 10.11.2009.

Hiekkakerrosten alta esiin tuli koko ajoluiskan alueella n. 20-30 cm paksuinen puulastu- ja puuroskakerros SY 8. Sen alla ja välissä olivat hirsi- ja lankkutasot AR 2 ja 3, BR 4 ja CR 2 ja 3. SY 8 (ks. kartat) puuroska oli leimallisesti karkeahkoa puun veistojätettä, seassa oli suuriakin puunsäleitä, erilaisia salvosten leikkausjätepaloja, ja kaarnaa. Löytömateriaalissa esiin nousevat mm. liitupiiput, piiposliini, lasi ja orgaaniset löydöt, kuten puuesineiden kappaleet ja nahkaesineet. Kerros ajoittuu löytömateriaalin perusteella 1700-luvun lopulle ja on lammen täytön ylin puuroskakerros. Kerroksesta otettiin makronäyte 1 paalujen AR2 C vierestä.

A-osan itäpäässä esiin ei tullut puumateriaalia, vaan SY 8:n alta paljastui suoraan tummempi puuroska SY 9. Kyse oli koko ajoluiskan alueella esiin tulleesta mustasta havunneulasten, havujen ja havuriukujen sekaisesta, puuroskaa, oksia ja

käpyjä ja muuta orgaanista materiaalia sisältäneestä kerroksesta, joka tulkittiin lammen alimmaksi täyttökerrokseksi. Suurten hirsitasojen (AR2-4, BR4, CR 3) kohdalla kerroksen pinnalla oli paikoitellen koivuntuohikerros, ilmeisesti suojamassa hirsitasoja kosteudelta. Kerroksen löytömateriaali käsittää mm. lasia, keramiikkaa (posliinia, piiposliinia, fajanssia), nahka- ja puuesineitä ja niiden kappaleita. A-osan itäpäässä esiin tuli erikoisuutena suurikokoinen kudottu villaesine (Ks. Luettelo poistetuista esineistä ja poistetut esineet, kuvat 7-12), sekä puinen karkeasti veistetty laatikko (poistettu, kuvat 38-42), jonka sisällä oli liitupiipunkoppa KM 2009088:71 jossa on leima MN STH. Mathias Nybergin tehdas valmisti piippuja Tukholmassa vuosina 1755-1797 (mm. Åkerhagen 1997, s. 33) Muita löytöjä SY 9 kerroksesta A-osan itäpäästä ovat mm. humalanlehtiaihein koristeltujen fajanssiesineiden kappaleet (kuvio on tyypillinen mm. Rörstrandin tehtaan tuotannossa 1750-luvulta lähtien, ja koripunoskoristellun piiposliiniastian kappaleita (mm. Marieberg 1700-luvun loppu). (Dahlbäck Lutteman 1980)

A-osan itäpäässä, ajoluiskan eteläkulmassa n. metrin verran AR2 C paaluista itään, oli SY 9 puuroskakerroksen sisässä suurehko puhtaan vaalean hiekan linssi SY 15, jonka paksuus oli n. 15 cm. Se liittyy vieressä kulkeneen viemärikaivannon täyttö- tai kaivuvaiheeseen.

Kuva 10. AR2 A-C, SY 8 ja 9, narulla merkitty koskemattomina säilyneiden ja sekoittuneiden kerrosten raja. Suunta 100. T. Taipaleenmäki 11.11.2009.

A-osan länsipuolella SY 8 puuoskan alta paljastui uusiokäytetystä puumateriaalista tehty puutaso ja paalut. (Ks. kartta 3) Niille annettiin rakennenumerot AR2 A-C. Kyse on todennäköisesti lammen täyttövaiheessa paikalle ladotusta puumateriaalista, joten rakenteiden synty on siten todennäköisesti suunnilleen samanaikainen ajoluiskan muiden puutasorakenteiden kanssa. AR2 B - tunnuksen saivat A-osan keskivaiheilla kasassa olleet koillis-lounas suuntaiset laudat, lankut, pyöröhirsi ja riu'ut, joiden itäpuolelta ei enää tullut esiin rakenneosia (korkeus 1,68 - 1,20 m mpy). AR2 A tunnus annettiin luode-kaakko suuntaisille salvoshirsille jotka tulivat esiin A-osan länsipäässä korkeudella 1,52 – 1,45 m mpy. Pääosa hirsistä jatkui B-osan puolelle. Yhden AR2 A hirren päältä löytyi A-osassa kohokuviokoristeltu liitupiipun koppa, nk. ”sydänpiippu” (KM 2009088:48), joita alettiin valmistaa Ruotsissa 1750-luvulla. (Åkerhagen 1997, s. 8) Hirsien päiden välissä ajoluiskan keskiosissa oli myös tynnyrinlautojen keskittymä. (Ks. kartta 3)

AR2 C tunnus annettiin jo aiemmin mainituille ajoluiskan etelälaidassa olleille pystypaaluille, joiden päät olivat osin näkyvissä jo rakennetasossa AR1. Paalut olivat uusiokäytettyjä uurrettuja pyöröhirsiiä, joiden alapää oli teroitettu veistämällä (Ks. digikuva 102). Paalujen yläpää oli korkeudella 2,36 m mpy ja alapää 0,84 m mpy. Paaluista otettiin dendronäytteet 1 ja 2, sillä vaikkakin ne olivat selkeästi uusiokäytettyjä, ne vaikuttivat laitettun pystyyn pohjasaveen ennen lammen täyttöö (niitä ympäröivät puuoskakerrokset vaikuttivat häiriintymättömiltä), ja siten olevan vanhimpia alueella paljastuneista rakenneosista. Lisäksi paalut vaikuttivat tarpeeksi hyväkuntoisilta onnistuneeseen analyysiin.

Vuoden 2004 kaivauksissa viereiseltä tontilta (koeoja 3) paljastui pystypaaluja, joiden varaan hirsiarinat oli perustettu. Ei siis voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että AR2 C paalut liittyisivätkin AR 1 rakenteeseen, tosin suoraa kosketusyhteyttä niillä ei ympäröiviin hirsiperustuksiin ollut. Dendroanalyysin tulokset antoivat toisen paalun kaatoajaksi talven 1771/1772. Ottaen huomioon puiden olleen uusiokäytössä (salvokset), on siis hyvin mahdollista että ne liittyvät 1800-luvun alun rakennusvaiheeseen.

AR 2 puutasorakenteen itäpään päällä ja vieressä, SY 8:n alla ja siihen sekoittuneena oli lisäksi paikoin ohut (2-5 cm) savi-/hiesukerros ASY 12, jonka syntyprosessi on todennäköisesti sama kuin SY 8:n. Se erotettiin kuitenkin kenttätyövaiheessa omaksi kerrokseksi lähinnä siksi, että kaivausten

alkuvaiheessa ja rakenteiden ollessa vielä pääosin esiin kaivamatta haluttiin pitää huoli mahdollisimman tarkasta stratigrafisesta dokumentoinnista. (Ks. kartta 3).

Rakenteen AR3 (Lauta-/lankkutaso A ja B-osassa ajoluiskan eteläpuolella) itäpäät tulivat A-osassa esiin kerroksen ASY 12 alta korkeudelta 1,46 - 1,49 m mpy. (Ks. kartta 4) Neljä rakenneosaan kuulunutta lankkua A-osan pohjoispuolella irtosi konekaivussa (niiden alapinta oli korkeudella 1,33 m mpy). Pääosa AR 3 tasosta jatkui B-osan puolelle. Kerroksen ASY 12:sta ja rakenteen AR 3 alta ja vierestä esiin tuli A-osan länsipäässä punertava puuroskakerros ASY 16, joka voidaan laskea samaan syntyprosessiin kuuluvaksi kuin SY 8. Osittain kerroksia olikin mahdoton erottaa toisistaan. Kerroksesta löytyi mm. puumerkitty (kirjaimet CH) tapilla varustettu tynnyrin kansi KM 2009088:160, sekä liitupiipunkappaleita ja ikkuna- ja pullolasia. SY 16:sta alta paljastui kerroksen SY 8 tavoin tummempi SY 9 puuroskakerros.

Puuroskakerroksen SY 9 alla oli koko alueella ensin musta mutakerros SY 13, ja sen alla harmaa pohjasavi SY 14. Kerrosten SY 9 ja SY 13 rajapinnalta SY 13 kerroksesta löytyi mm. posliinia, piiposliinia, lasia ja orgaanisten esineiden jäänteitä. SY 13 ja SY 14 olivat usein kerrostuneet ja sekoittuneet keskenään. A-osan itäpäässä kerrosten leikkauspinta kuvattiin itäpäädyn kerrosten poiston jälkeen. (Ks. diakuvat. 60-63.) Pohjasavi saavutettiin A-osan itäpäässä korkeimmillaan n. korkeudelta 1,30 m mpy. Pohjasaven pinta laski ajoluiskan pohjoiskulmaa (ja Länkisen lammen keskustaa) kohti ollen syvimmillään alle metrin korkeudella meren pinnasta (0,70 m mpy).

4.3. B-OSA

Rakenneosat: BR1 A-D, BR2, BR3, BR4 A-B, BR5

Muut yksiköt: SY 1, SY 2, SY 3, SY 4, SY 5, SY 6, SY 8, SY 9, SY 10, SY 13, SY 14, SY 18, SY 19, SY 20, SY 22, SY 23, SY 24, SY 25, SY 26

Kartat: 5-7 ja 11-13

Digikuvat: 125979:66-111

Mustavalkokuvat: 125980:24-36

Raja A ja B-osan välillä oli paitsi keinotekoinen, kaivinkonekaivusta johtuen myös häilyvä. (Ks. yhdistelmäkartat 11-13) Purkukerroksen SY 2 alta paljastunut B-osan

ensimmäinen taso (Kartta 5) koostui rakenteista BR 1 A-D (sekä AR1 D hirsi) ja BR 2, sekä niitä ympäröineistä yksiköistä SY 4 (savi ja puuroska), SY 5 (hiekkakerros; rakenteen alainen täyte/tasoitekerros) ja paikoin myös SY 6 (hiiltynyt puuroska). Rakenne BR 1 käsitti uusiokäytetyistä suurikokoisista pyöröhirsistä ja kulmikkaista salvoshirsistä muodostetun kehikon, ilmeisesti 1800-luvun ulkorakennuksen hirsiarinan, ja kaksi pienemmistä puista muodostettua puutasoa. Rakenne liittyy kiinteästi AR1 rakenteeseen. Rakenteen keskelle oli kaivettu puuroskaan SY 8 asti ulottunut BR 2 kaivanto, joka kenttävaiheessa tulkittiin samanaikaiseksi SY 2:n (purkukerros) kanssa, mutta se voi löytömateriaalin perusteella olla osittain hieman vanhempikin, ehkä jonkinlaisen BR 1 rakennuksen lattian alaisen maakuopan jäännös.

BR 1 rakenteeseen kiinteästi liittynyt, konekaivussa liikahdannut paksu pyöröhirsi AR1 D kuvattiin ja poistettiin, minkä jälkeen esiin alkoi tulla rakenne BR1. BR1 rakenneosat nimettiin siten, että AR1 A pitkien hirsien kanssa samansuuntaiset ja niiden jatkeeksi salvoksin liitetyt luoteis-koillissuuntaiset hirret saivat tunnuksen BR1. Lisäksi AR1 D hirren alta paljastuneet samansuuntaiset hirret saivat tunnuksen BR1 D.

Kuva 11 ja 12. Digikuvat 125979:67 ja 73. AR1D hirsi ja BR 1 rakennetaso. Kuvaaja Terhi Taipaleenmäki, 12.11.2009.

BR1 B tunnus annettiin BR1 A hirsien eteläpuolella olleelle puutasolle, joka muodostui lankusta ja ”peräsimen muotoisesta” puulevystä. (Ks. digikuva 77) Tunnuksen BR1 C saivat B-osan pohjoispuolella olleet haljaspuolikkaat ja pyöreät riukumaiset puut, jotka muodostivat yhtenäisen tason. Tuohen ja kaarnan perusteella puut olivat koivua ja mäntyä.

BR1 rakennetasoon liittynyt ja sitä ympäröinyt kulttuurikerros SY 4 oli varsin löytököyhä verrattuna A-osaan. Kerroksen löytömateriaali koostuu lähinnä keramiikkaesineiden ja lasin kappaleista, ja painottuu alueen A-osan puoleiseen itäpäähän, AR1 D ja BR1 D hirsien itäpuolelle. B-osassa kerrokselle oli leimautavaa suuri tiilimurskan määrä, etenkin alueen eteläosassa.

B-osan keskelle kaivettu kaivanto BR2 ja sen täyttö SY 23 tulkittiin R1 rakennetta nuoremiksi, täytön luonteen perusteella purkukerrokseen SY 2 liittyväksi. Noin 1,8 m x 1,8 m kokoinen kaivanto ulottui puuroskakerrokseen SY 8, ja oli noin metrin syvyinen (R1 tasossa pinta n. 2,10 m mpy ja kaivannon pohja n. 1,20 m mpy). Täytössä oli mm. isoja kiviä, runsaasti tiilimurskaa ja tiilenkappaleita, pitkä pyöröhirsi ja lankku, harmaanruskeaa hiekkaa ja liitupiippuja, keramiikkaa ja lasia. Kaivannon seiniä ei ollut tuettu, vaan kyse oli hiekka (SY 5 ja 10) ja puuroskakerrosten(SY8) läpi kaivetusta kuopasta. Sen syntyprosessi jäi epäselväksi.

Kuten A-osassa, myös B-osassa R1 rakenne oli perustettu SY 5 ja SY 10 hiekkakerrosten päälle. Hiekkakerrosten alta esiin tuli myös B-osan alueella n. 20-30 cm paksuinen puulastu- ja puuroskakerros SY 8.

B-osan eteläpuolella SY 8 puuroskan alta ja sisältä paljastui BR3 hirsi- lauta- ja lankkutaso n. korkeudelta 1,84-1,68 m mpy. (Kartta 6) Taso koostui pohjois-eteläsuuntaisista päällekkäisistä uusiokäytetyistä laudoista, lankuista ja hirsistä. Puita oli paikoitellen päällekkäin kaksi tai kolmekin. Puiden tulkittiin kuuluvan samaan rakenne-/täyttötasoon, kuin C-osan CR2. Pohjoispuolella samassa tasossa oli vain puuroskaa SY 8/SY 16, sekä BR 2 kaivannon pohja. Pohjoisosan itäpäästä puuroskasta SY 16 löytyi kuitenkin tynnyrinlautoja ja tynnyrin kansi jossa on tappi ja puumerkki CH (KM 2009088:160, digikuvat 125979:85-86).

BR3 puutason alta paljastui B-osan eteläpuolella SY 19 orgaanissekoitteinen tummanruskean hiekan kerros. SY 19 oli 5-10 cm paksu, luonteeltaan lantamainen ja tiivis, Kerroksesta löytyi rysän/tynnyrin vanteita, keramiikkaa (mm. batavianposliinin paloja), lasi ja liitupiipun kappaleita. Kerroksesta otettiin makronäyte 2. Kerroksen alta/sisältä paljastuivat alueen länsipäässä BR4 B hirret: pohjois-eteläsuuntaiset massiiviset hirret n. korkeudella 1,67-1,51 m mpy ja SY 8/SY 16 puuroska. Massiivisimmassa hirressä oli erikoisia salvoksia. (Ks. digikuva 125979:87, piirros 3, Poistetut esineet: kuvat nro 1-6)

Kuva 13. Digikuva 125979:84. B-osan pohjoispuoli, BR4 A puut ja puiden välissä riukujen päät SY 18 hiekkakerroksen alla. Suuntanuolesta alas ja oikealle näkyvissä vielä BR2 kaivannon täyttöä ja SY 8 puurooskaa. Suunta 110. T.Taipaleenmäki. 13.11.2009.

SY 8/SY16 puurooskan alta paljastui alueen pohjoispuolella rakenneosa BR4 A puut (pintakorkeudet 1,56-1,45 m mpy): massiivinen, erikoisella tavalla salvottu hirsi B- ja C-osan rajalla (Ks. digikuvat 125979:87 ja 110-111, piirros 3) ja B-osan keskivaiheille sijoittunut pyöröhirsi. Puiden välissä oli SY 18 hiekkakerros ja sen alla itä-länsisuuntaisia kuoripuita ja riukuja/halkoja (irtosivat konekaivussa) korkeudella 1,40 m mpy.

SY 18 hiekkakerroksen alla oli alueen keski- ja pohjoisosissa jälleen kerros (n. 5-20 cm) puurooskaa, SY 20, joka ainakin osittain sulautui SY 8 ja SY 16 puurooskiin. Puurooskan alta ja sisältä paljastuivat A-osassa esiin tulleet n. 5 metrin pituiset AR2 A salvoshirret ja niiden vierestä eteläpuolella SY 8/16 alta AR3 sahatut ja uritetut lankut ja laudat, jotka jatkuivat koko B-osan alueelle. (Kartat 7 ja 12) Sekä AR2 A että AR3 puut laskivat voimakkaasti länteen päin (korkeusvaihtelut välillä n. 1,46-0,99 m mpy), ja aivan B-osan länsipäässä AR2 A hirsien välissä alkoi jo pohjavesi nousta hirsien päälle. Hirsien AR2 A alla oli ohut tuohikerros (kirjattiin osaksi kerrosta SY 9, mm. digikuvat 125979:99-100) ja sen alla SY 9 puurooska.

Kuva 14. Digikuva 125979:93. AR2A ja AR3 taso, päällä länsireunassa BR4 hirret. Suunta 280. T.Tanska 13.11.2009.

Alueen keskiosassa AR3 lankkujen pohjoispuolella oli keskittymä tynnyrinlautoja, joista yhdessä oli puumerkki WR. (Ks. digikuvat 125979:95-97) Lisäksi AR2 A hirsien päällä B-osan länsipäässä puuroskassa SY 20 oli kahdesta laudasta, rimoista ja rautanauloista koottu kansi/levy sekä tynnyri/kimpiastian pohjan tai kannen kappaleet. (Ks. digikuvat 125979:89-92) Muuten kerroksen SY 20 löytömaterialiaali koostuu pääosin keramiikka-astioiden kappaleista (posliinia, piiposliinia, punasaviastioita) ja pullo- ja ikkunalasista.

Kerroksen SY 9 sisässä B-osan keskivaiheilla oli kaksi paksua pyöröhirttä BR 5 korkeudella 1,32-1,10 m mpy. (Ks. Digikuva 108) Hirret mitattiin paikoilleen takymetrillä. Vaikka SY 9 kaivettiin pääosin kaivinkoneella, oli kerroksen löytömaterialiaali huomattavan runsas myös B-osan alueella. Kerros sisälsi paljon orgaanisista aineksista valmistettuja esineitä ja niiden kappaleita: nahkakenkiä ja käsineitä, sekä puuesineiden kappaleita. Keramiikkaesineistä esiin nousevat posliini- ja piiposliiniesineet, sekä kappaleiksi hajonnut iso punasaviruukku. Lisäksi löytyi runsaasti lasinkappaleita: sekä esine-, että pullo- ja ikkunalasiasia.

Puhdas pohjasavi SY 14 saavutettiin B-osan eteläpuolella korkeudella 1,13-1,08 m mpy ja pohjoisosassa korkeudella 1,07-0,77 m mpy. Pohjasaven pinta vietti alueen eteläkulmasta pohjoiskulmaa kohti.

4.4. C-OSA

Rakenneosat: CR1 A-B, CR2, CR3

Muut yksiköt: SY 1, SY 2, SY 4, SY 5, SY 8, SY 9, SY 10, SY 13, SY 14, SY 21

Kartat: 8-13

Digikuvat: 125979:112-141

Mustavalkokuvat:125980:37-54

C-osassa CR1, SY 4, SY 5 ja SY 10 jouduttiin kiireellisen aikataulun vuoksi kaivamaan lähes kokonaan kaivinkoneella. CR1 hirret valokuvattiin (mm. digikuvat 125979:113-117) ja mitattiin takymetrillä paikoilleen, ja ne näkyvät paikoilleen asemoituina kartassa 11.

Kuva 15. Digikuva 125979:114. CR1 A hirret ja SY 4 puuroska ajoluiskan länsipää. Suunta 0. T.Tanska 16.11.2009.

C-osassa dokumentoidut R1 rakenneosat koostuvat CR1 A luoteis-koillissuuntaisista salvoshirsistä, jotka jatkavat samaa suuntaa ja linjaa kuin AR1A ja BR1A hirretkin. Toinen hirsistä jatkuu betonianturan alla viereiselle tontille. Hirsien päissä oli n. 40 cm pitkät salvokset niiden yhteen liittämistä varten. Pitkän hirren

luoteispäässä oli lisäksi salvos CR1 B hirttä varten. CR1 B irtosi konekaivussa paikaltaan, mutta se sijoittui kohtisuoraan CR1 A hirsiiä vastaan muodostaen yhdessä niiden kanssa hirsirakenteisen, maapohjalle perustetun rakennuksen arinan kulmauksen. Löytöjä ei CR1 rakenteen tasosta saatu pääosin koneella tapahtuneen kaivamisen vuoksi otettua talteen.

Kuva 16. Digikuva 125979:119. CR 2, SY 8 ja SY 21. Suunta 180. T.Tanska 16.11.2009.

CR1 rakenteen alaisten SY 5 ja SY 10 hiekkakerrosten alta esiin tuli myös C-osan alueella n. 20-30 cm paksuinen puulastu- ja puuroskakerros SY 8, jonka löytöaineisto käsittää C-osan alueella mm. piiposliini- ja fajanssiastioiden kappaleita sekä nahkaesineitä. Sen sisältä tuli alueen itäpäässä esiin CR2 hirsii- ja lankkutaso. (Kartta 8) Se koostui pohjois-eteläsuuntaisista sikin sokin ja päällekkäin heitellyistä uusiokäytetyistä hirsistä ja lankuista, jotka viettivät pohjoisen suuntaan (korkeudet välillä 1,70-1,30 m mpy). Taso on yhteneväinen BR3 tason kanssa. (Kartta 12) CR2 tason länsipuolella, C-osan länsipäässä esiin tuli 5-15 cm paksuinen SY 21, eli hiekansekainen puuroskakerros, joka koostui pienestä puuroskasta, havuista ja hiekasta ja oli erittäin tiivis.

Kuva 17. Digikuva 125979:132. CR3 hirsitaso. Suunta 140. T.Tanska 16.11.2009.

Kerrosten SY 8, SY 21 ja CR2 alta paljastui laaja CR 3 hirsitaso. (Kartta 9) Se koostui varsin hyväkuntoisista, järeistä uusiokäytetyistä koillis-lounaissuuntaisista salvoshirsistä. Hirsien pituus vaihteli 4-6 metriin. Hirret oli aseteltu tasoiksi alueen pohjois- ja eteläpuolille siten että rivien "saumakohta" kulki alueen keskellä, ja ne jatkuivat molemmin puolin ajoluiskan pohjois- ja eteläreunojen kaivamattomien maakerrosten alle. Yhdessä hirressä oli merkintä ML.

CR3 hirsitason alla oli ohut tuohikerros ja puuroska SY 9. C-osassa kerroksen löytömaterialiaali käsittää pääasiassa piiposliini-, fajanssi- ja lasiesineiden kappaleita, mutta kiireisestä aikataulusta ja konekaivusta johtuen kaikkia löytöjä ei alueella pystytty noteeraamaan.

Kerroksen SY 9 alta, mutakerroksen SY 13 pinnasta löytyi mielenkiintoinen imari -tyyppisin maalauksin koristeltu posliinilautasen puolikas (KM 2009088:153). Alueen länsipäässä mutakerros SY 13 tuli esiin melkein heti CR 3 tason alta (alle 10 cm SY 9:ä CR3:n alla). Alueen itäpäässä kerrosten SY 9 ja SY 13 rajalla esiin tuli suuri kivi ja sen vierestä kerroksen 9 pohjalla ollut iso juurakko. Pohjasavi SY 14 saavutettiin C-osan pohjoispuolella noin korkeudella 0,80 m mpy ja eteläpuolella n. 0,97 m mpy. Kaivu lopetettiin C-osassa pohjasaveen SY 14 korkeudelle 0,73-0,50 m mpy.

C-osan alueella saatiin piirrettyä myös yksi profiilipiirros (Kartta 10) ajoluiskan eteläpuolelta, jossa erottuvat varsin selkeästi koko luiskan alueella ilmenneet kerrokset ja niiden keskinäiset suhteet.

4.5. DR1 rakenne

Rakenneosat: DR1

Muut yksiköt: CR3, SY 10?, SY 9?, SY 13, SY 14

Kartat: Kartta 1 ja piirros 2

Digikuvat: 125979:142-158

Kuva 18. Digikuva 125979:154. Lähikuva rakenteesta DR1. Suunta n. 300. T. Taipaleenmäki 23.11.2009.

Rakenne DR1 (Ks. Piirros 2) paljastui viereisen tontin puolelta 23.11.2009, kun työmaalla oli betonivaluja varten levennetty kaivannon reunaa. Kyse on ilmeisesti salaoja- tai viemärirakenteesta, joka koostuu pitkien hirsien (höylätyn salvoshirren ja pyöreän lovetun hirren) väliin peräkkäin asetelluista vankoista tynnyreistä. Molempien hirsien vieressä oli lisäksi 2-3 muuta hirttä ja tynnyrin alapuolella näkyi pohjois-eteläsuuntainen hirsi, joka kuuluu ilmeisesti naapuritontille jatkuneeseen CR3 tasoon. Tynnyrin päällä näkyy sekoittunutta ja tiilensekaista tummaa hiekkaa, joka on

mahdollisesti SY 10 kerros, rakenteen alapuolella oli tummaa puuroskaa (SY9) ja sen alla pohjamuta SY 13 ja pohjasavi 14.

Tynnyreitä oli paikoillaan näkyvissä ainakin 3 peräkkäistä, neljäs (KM 2009088:179) oli konekaivussa irronnut paikoiltaan. Tynnyreiden muodostama putki vietti Aleksanterinkatua päin (länteen). Näkyvissä olleen tynnyrin yläreuna oli korkeudella 1,73 m mpy ja alareuna korkeudella 1,34 m mpy.

Putken sisältä otettiin Makronäyte 3 josta löytyi ukontatarin ja konnanleinikin jäänteitä, sekä kuusen neulasia ja määrittelemätöntä kasviroskaa ja puulastuja. Sisäosa oli lähes täysin ontto, pohjalla oli hieman havuja ja puulastuja sekä orgaanista maata. Vain pieni osa rakenteesta oli näkyvissä, eikä sitä kaivettu esiin enää enempää. Näkyvissä ollut osa pitkistä hirsistä katkaistiin, jotta parkkihallin seinämän valutyöhön jäi tarvittava liikkumatila. Loppuosa näkyvissä olleesta rakenteen päästä peitetään sepeliin parkkihallin valmistuttua, ja pääosa rakenteesta säilyy siis yhä koskemattomana naapuritontilla.

5. YHTEENVETO

5.1. Yhteenveto kasvi- ja puunäytteistä

Ajoluisen tutkimuksissa otettiin kolme makrofossiilinäytettä: makro 1 otettiin 13.11.2009 puuroskakerroksesta SY 8 AR2 C paalujen vierestä, makro 2 otettiin 13.11.2009 orgaaniszekoitteisen tummanruskean hiekan kerroksesta SY 19, ja makro 3 23.11.2009 DR1 viemäri/salaojatynnyrirakenteen sisältä. Dendrokronologisia näytteitä otettiin kaksi, molemmat AR2 C paaluista. Dendro 1 kapeammasta länsipuoleisesta paalusta ja dendro 2 paksummasta itäpuoleisesta paalusta. Vain dendro 1 lähetettiin analysoitavaksi. Dendro 2:ta säilytetään jonkun aikaa Oulun yliopiston arkeologian laboratorion kylmävarastossa. Kaikkien näytteiden sijainti on merkitty tasokarttoihin. Denronäytteen 1 analyysin mukaan puun kaatamisaika ajoittui talvikauteen 1771/1772.

Makrofossiilianalyysin (liitteenä) tulokset kertovat odotetusti kosteikkoalueesta, mutta huomionarvoista on se, että aineistosta ei löytynyt lainkaan hyötykasvien jäänteitä. Vuoden 2004 koekaivauksissa tontin makrofossiilinäytteistä

löytyi mm. hampun, viikunan, viinirypäleen ja puolukan jäänteitä. (Lempiäinen 2005) Varsinaisten vesikasvien jäänteitä aineistossa ei myöskään ollut. Rikka ja satunnaiskasvijäänteiden lajiston osuus oli vain 3.2 % aineistosta. Kasvijäänteet olivat jauhosavikkaa, pihatatarta, ukontatarta, niittyleinikkiä, konnanleinikkiä ja nokkosta. Kasvijäänteet ovat kuitenkin liitettävissä pitkäkestoiseen ja intensiiviseen asutukseen. (Ks. makrofossiiliraportti, s. 9) Kosteikkokasvien osuus oli 49.3 %, yleisimpiä olivat sarat mutta mukana oli myös mm. hillan ja karpalon jäänteitä. Aineistossa oli runsaasti kuusen neulasia (47.4 %) ja puulastuja sekä määrittelemättömiä kasvien oksia ja sammalten lehtiä.

5.2. Yhteenveto löydöistä

Löytöaineistossa esiin nousi orgaaninen löytöaines, jota oli runsaasti ja joka oli harvinaisen hyvin säilynyttä. Löydöt käsittivät puu- ja nahkaesineitä, mm. kenkien pohja ja hanskoja. Vain osa löydöistä pystyttiin rajallisen budjetin vuoksi konservoimaan. Talteen otetut mutta jälkityövaiheessa poistetut löydöt kuitenkin kuvattiin ja luetteloihin omaan luetteloonsa (liitteet).

Keramiikka-ainestossa huomionarvoista on piiposliinin suuri määrä sekä se, että piiposliinia löytyi myös alueen alimmista kerroksista, mikä ajoittaa kerrokset 1700-luvun puolivälin jälkeiseen aikaan. (Kybalova 1989, s. 6, Dhlbäck Lutteman 1980, s.109-114) Lisäksi löytyi posliini-, fajanssi- ja punasavistioiden kappaleita, sekä yksi palaneen kivisaviastian kappale. Useiden piiposliiniesineiden reunojen muoto ja koristelu (koripunosreliefit, "feather edge" -reunukset ja rokokootyyliset aaltoilevat lautasten reunat) sekä fajanssiesineiden maalauskoristelu viittaavat 1700-luvun jälkipuolen ruotsalaiseen tuotantoon, Rörstrandin ja Mariebergin tehtaisiin. (Kybalova 1989, s.196-197, Lutteman 1980 passim)

Posliiniastioista esiin nousevat itämaiset tai niitä jäljittelevät koristelut ja kuva-aiheet; ulkopuolelta ruskealasisäinen, sinisin maalauskoristeluin koristeltujen cafe-au-lait- eli batavianposliiniesineiden kappaleet (kerroksissa SY 2 ja 19), sekä kiinalaisaiheiset siniset maalauskoristellut posliiniastiat (SY 9). Esineet ajoittuvat 1700-luvulle. (Atterbury 1982, Gyllensvärd 1990) Lisäksi tutkitun alueen alimmasta, lammen pohjamudaksi tulkitusta kerroksesta SY 13 löytyi japanilais- tai kiinalaistyylisen posliinivadin kappale (kuva 19). Vati on koristeltu lasitteen alaisin

sinisin maalauksin ja lasitteen päälle tehdyin rautaoksidinpunaisin ja kultaisin korostuksin. Kyseisen kaltainen imari-tyylinen emalikoristelu kehittyi japanissa 1600-luvun lopulla ja 1700-luvulla. (Atterbury 1982 passim)

Kuva 19. Posliinivati KM 2009088:153.

Liitupiippuja, lähinnä niiden varrenkappaleita, löytyi harvinaisen paljon (n. 996 g, 591 kpl) rakenteen R1 yhteydestä. Löydettyjen liitupiipun koppien ajoitukset sijoittuvat vuosikymmenten 1750 ja 1830 välille. (Åkerhagen 1997 ja 2007, ks. myös kommentti -osio löytöluettelossa). Koppia löytyi myös lammen täyttökerroksista SY 8 ja 9. Kerroksen SY 9 (lammen alin täyttökerros) koppa on leiman (MN STH) perusteella tukholmalaisen Mathias Nybergin tuotantoa. Tehdas oli toiminnassa 1755-1797.

Lasiesineistö jakautuu ikkuna-, pullo- ja esinelasiin. Valtaosa löydetystä ikkunalasista on halvempaa vihreää lasia, mikä voisi viitata piharakennuksiin (Kovalainen 2005 s.106). Huomionarvoista on myös se, että pääosa ikkunalasista ei ole palanutta (vrt. vuoden 1822 palon tuhot).

Jonkin verran löytyi myös eläinten luita, joukossa kissan ylävartalon luut (KM 2009088:85), sekä piitä.

5.3. Yhteenveto dokumentoiduista rakenteista

(Ks. Yhdistelmäkartat, Kartat 11-13)

Rakenne R1 koostuu useammista yhteen liittyvistä hirsiarinoista, joita yhdistää ajoluiskan keskivaiheilla kulkeneiden salvoshirsien jono. Kyse on todennäköisesti 1800-luvun alun usean eri piharakennuksen perustuksista, joista itäisimmässä rakennuksessa on saattanut olla osin hirsiperustainen kivijalka. Kun rakennejäänteitä vertaa 1830-luvulla tehtyihin palovakuutuskarttoihin (Kuva 5.), on yhdenmukaisuus rakenteiden suunnissa ja sijainneissa erittäin suuri. Voidaankin esittää oletus, että rakenne AR1 liittyy tontilla 37 näkyvään rakennukseen numero 3 sekä tonttien väliseen palokujaan, BR1 tontin 38 rakennukseen numero 9 ja CR 1 numeroon 8. Rakennusten tarkemmat tiedot löytyvät palovakuutusasiakirjoista, mutta niihin ei valitettavasti ollut raportin kirjoittamisvaiheessa aikaa perehtyä tarkemmin.

Lukuun ottamatta ajoluiskan itäpään hiiltyneen puuroskan kerrosta SY 6 alueella ei paljastunut suuria palokerroksia, jotka voitaisiin liittää korttelin tuhonneisiin paloihin. SY 6 hiiltyneen puuroskan kerroskin on ehkä seurausta paikallisemmasta tulipalosta tai kenties paikalla tapahtuneesta metallinkäsittelystä (kupari- ja rautakuona kerroksessa), sillä kerroksen viereiset rakenneosat eivät näyttäneet kärsineen pahoja palovahinkoja.

Rakenne R1 oli perustettu tontille tuodulle hiekkapohjalle (SY 5 ja 10), jonka alla alkoivat lammen täyttökerroksiksi tulkitut puuroska- ja puutasot. Pohjimmaisat puutasot CR3, AR2 A ja AR3 oli aseteltu erittäin huolellisesti paikoilleen ja niiden alla löytyi lähes koko alueella ohut eristävä tuohikerros. Tarkoituksena on luultavasti ollut lammen täyttövaiheessa valmistaa mahdollisimman tasainen ja kattava perustaso, jonka päälle on ollut helpompi kasata tarpeen mukaan puuroskaa ja hirsiiä ja lautoja, kunnes toivottu kuiva korkeus on savutettu. Löytöesineistön perusteella alueen alimmaisinkin rakennetasot ajoittuvat selkeästi 1750-luvun jälkeiseen aikaan.

Pohjasaven pinta lasi alueella voimakkaasti reunoilta (itä- ja eteläosa) lammen keskiosaa (länsi- ja pohjoisosa) kohti. Lisäksi koko tutkitun ajoluiskan alue itsessään sijoittui selkeästi lammen reunojen sisäpuolelle, mistä johtunee 1700-lukua vanhempien rakenteiden ja maakerrosten puuttuminen tutkitulta alueelta.

Seurantakäynnissä paljastunut viemäri-/salaojatynnyrirakenne DR1 on mielenkiintoinen ja erittäin hyvin säilynyt. Rakenteen lopullinen funktio jäi tutkimusten

tässä vaiheessa vielä epäselväksi, mutta sen kunto kertoo paljon myös viereisen, Pakkahuoneenkatu 5:n, tontin maakerrosten säilyneisyydestä.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Torikatu 12 tontilla tutkittu ajoluiska sijoittui tontilla 1600 - 1700-luvuilla sijainneen ja ilmeisesti 1760-luvulla kuivatetun lammen keskiosiin. Valvonnassa alueelta paljastui paksuja kulttuurikerroksia kahtena eri kokonaisuutena: 1800-luvun alussa paikalla sijainneiden rakennusten jäänteitä sekä rakenneosia ja lammen täyttökerroksia, jotka sisälsivät mm. runsaasti hyvin säilynyttä hirsi- ja muuta puumateriaalia, sekä puuroskaa. Kulttuurikerrokset ajoittuvat 1800-luvulle ja 1700-luvun loppuun ja jatkuivat selkeinä viereiselle tontille.

Melko runsaasta löytömateriaalista esiin nousevat erityisesti liitupiiput ja kermiikka-astioiden kappaleet, etenkin piiposliini, sekä nahasta ja puusta valmistetut käyttöesineet, jotka kosteissa ja hapettomissa oloissa ovat säilyneet harvinaisen hyvin. Löytömateriaali ajoittuu pääosin 1700-luvun loppuun ja 1800-luvulle.

Ajoluiskan maakerrosten ja rakennejäänteiden perusteella ei voi tehdä luotettavia päätelmiä siitä, millaisia Torikatu 12 tontin muilla osin sijainneet 1700-lukua vanhemmat rakenteet ja kulttuurikerrokset olisivat olleet. Ajoluiskan paksut, häiriintymättömät ja hyvin säilyneet rakenteet kertovat kuitenkin selkeästi Torikatu 12:sta tontin kulttuurikerrosten yleisestä hyvästä säilyneisyysasteesta. Jatkossa onkin syytä kiinnittää erityistä huomiota Pakkahuoneenkatu 5:n tontin tutkimuksiin, mikäli maakerrokseen kohdistuvat rakennustyöt tontilla joskus tulevat ajankohtaisiksi.

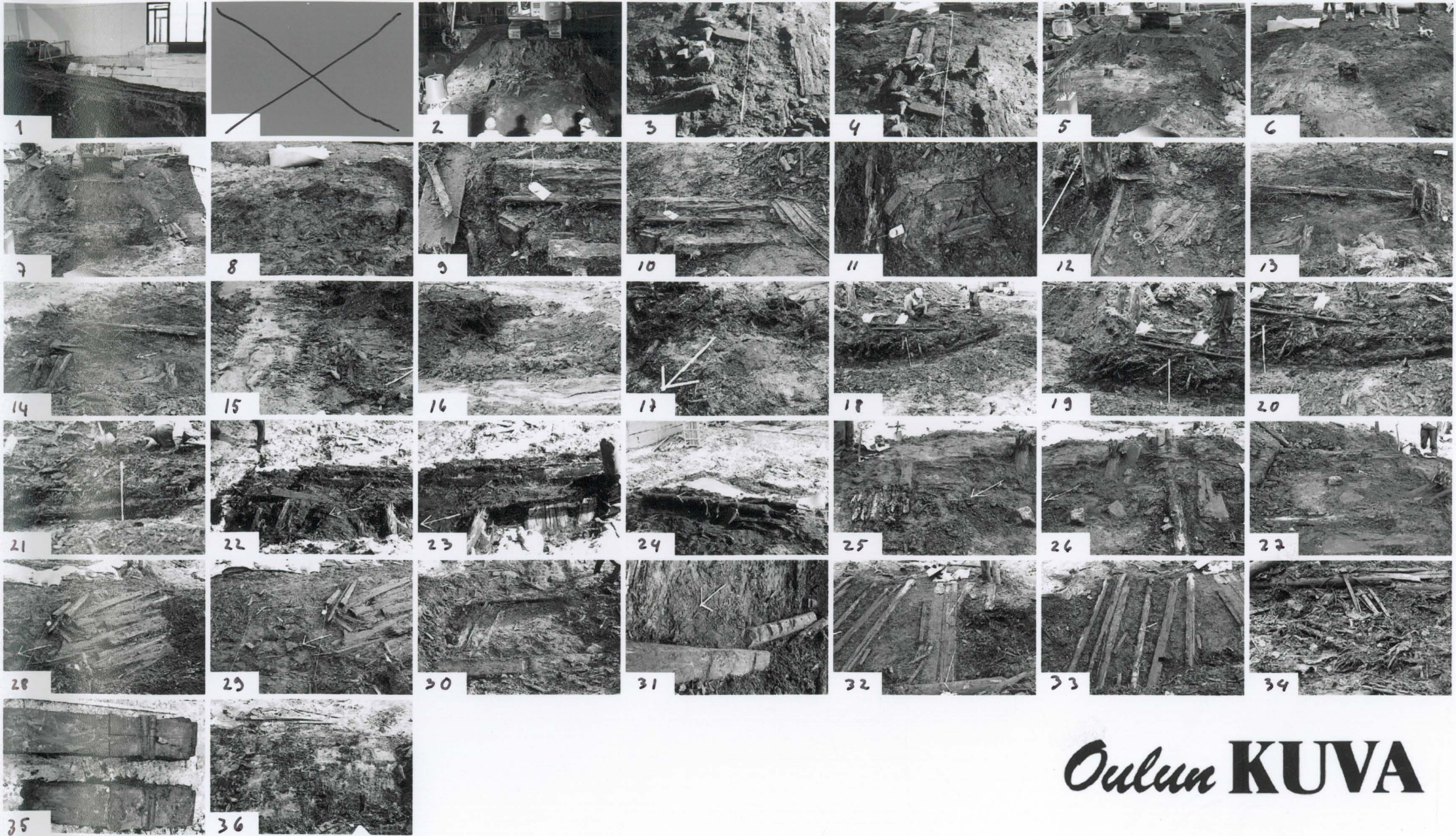
Oulussa 26.4.2010

Terhi Tanska

ID	Nro	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125980	1	Oulu	Torikatu 12	Ajoluiska ennen kaivamista	yleiskuva	300	Taipaleenmäki	9.11.	2009	MV
125980	2	Oulu	Torikatu 12	Taso 1, rakenne AR1 A-D		300	Tanska	10.11.	2009	MV
125980	3	Oulu	Torikatu 12	Taso 1, rakenne AR1 A-D, länsipuoli		110	Tanska	10.11.	2009	MV
125980	4	Oulu	Torikatu 12	Taso 1, rakenne AR1 A-D, itäpuoli		110	Tanska	10.11.	2009	MV
125980	5	Oulu	Torikatu 12	AR 1:n poiston jälkeen, Paalut AR 2C, ASY 3, ASY 5, ASY 8,		280	Taipaleenmäki	10.11.	2009	MV
125980	6	Oulu	Torikatu 12	AR 1:n poiston jälkeen, Paalut AR 2C, ASY 3, ASY 5, ASY 8,		110	Taipaleenmäki	10.11.	2009	MV
125980	7	Oulu	Torikatu 12	ASY 9:n pinta paalujen AR2 C pohjoispuolella, luiska kaivettu itäpään pohjoisreunassa ASY 14 pintaan asti		280	Taipaleenmäki	10.11.	2009	MV
125980	8	Oulu	Torikatu 12	ASY 9 pinta luiskan itäpäätä	lähikuva	110	Taipaleenmäki	10.11.	2009	MV
125980	9	Oulu	Torikatu 12	AR2 A pohjoispuoli, kuvassa näkyy veistetyin puupaalun pää (ks. poistettujen luettelo)	lähikuva	200	Tanska	11.11.	2009	MV
125980	10	Oulu	Torikatu 12	AR2 A pohjoispuoli		200	Tanska	11.11.	2009	MV
125980	11	Oulu	Torikatu 12	AR2 A Keskiosa, ASY 12 ja tynnyrinlautoja	lähikuva	200	Tanska	11.11.	2009	MV
125980	12	Oulu	Torikatu 12	AR2 C paalut, ASY 9 ja 8		200	Tanska	11.11.	2009	MV
125980	13	Oulu	Torikatu 12	AR2 A-C taso 2 eteläpuoli		100	Taipaleenmäki	11.11.	2009	MV
125980	14	Oulu	Torikatu 12	AR2 A-C taso 2 pohjoispuoli		100	Taipaleenmäki	11.11.	2009	MV
125980	15	Oulu	Torikatu 12	Pohjasavi (ASY 14) ja lammen sedimenttejä (ASY 13), luiskan itäpää		300	Taipaleenmäki	11.11.	2009	MV
125980	16	Oulu	Torikatu 12	Pohjasavi (ASY 14) ja lammen sedimenttejä (ASY 13), luiskan itäpää		20	Taipaleenmäki	11.11.	2009	MV
125980	17	Oulu	Torikatu 12	ASY 15 hiekkalinssi ASY 9 sisällä	lähikuva	110	Taipaleenmäki	11.11.	2009	MV
125980	18	Oulu	Torikatu 12	Profiili "A1", profiilikuva pohjasaven ASY 14, mudan ASY13 ja puurosken ASY 9 suhteesta luiskan itäpäässä	profiilikuva, yleiskuva	340	Tanska	11.11.	2009	MV
125980	19	Oulu	Torikatu 12	Profiili "A1", eteläpää	profiilikuva	300	Tanska	11.11.	2009	MV
125980	20	Oulu	Torikatu 12	Profiili "A1", keskiosa	profiilikuva	300	Tanska	11.11.	2009	MV
125980	21	Oulu	Torikatu 12	Profiili "A1", pohjoispää	profiilikuva	300	Tanska	11.11.	2009	MV
125980	22	Oulu	Torikatu 12	Taso 3, AR2 A, AR 3, pohjoispuoli		110	Tanska	12.11.	2009	MV
125980	23	Oulu	Torikatu 12	Taso 3, AR 3, AR2 A, eteläpioli		110	Tanska	12.11.	2009	MV
125980	24	Oulu	Torikatu 12	B-osa taso 1, AR1 D hirsi ja BR1, B SY4		20	Taipaleenmäki	12.11.	2009	MV
125980	25	Oulu	Torikatu 12	BR1 A-E, BR2, pohjoispuoli		110	Taipaleenmäki	12.11.	2009	MV
125980	26	Oulu	Torikatu 12	BR1 A-E, BR2, eteläpuoli		110	Taipaleenmäki	12.11.	2009	MV
125980	27	Oulu	Torikatu 12	BR1 A-E, BR2		20	Taipaleenmäki	12.11.	2009	MV
125980	28	Oulu	Torikatu 12	BR3, narulla merkitty BR2 pohja, eteläpuoli		100	Taipaleenmäki	12.11.	2009	MV
125980	29	Oulu	Torikatu 12	BR3, BSY 8, narulla merkitty BR2 pohja, pohjoispuoli		100	Taipaleenmäki	12.11.	2009	MV

125980	30	Oulu	Torikatu 12	B-osan pohjoispuoli, BR 4, BSY 18 hiekka, ja BR 2 täyttö BSY 23		110	Taipaleenmäki	13.11.	2009	MV
125980	31	Oulu	Torikatu 12	BR4 A-B hirret		200	Taipaleenmäki	13.11.	2009	MV
125980	32	Oulu	Torikatu 12	AR2 A puut kokonaan näkyvissä tasossa, eteläpuol		100	Tanska	13.11.	2009	MV
125980	33	Oulu	Torikatu 12	AR2 A puut kokonaan näkyvissä tasossa, pohjoispuol		100	Tanska	13.11.	2009	MV
125980	34	Oulu	Torikatu 12	AR2 A puiden poiston jälkeen BSY 9 kerroksessa tuohta	työkuva	300	Taipaleenmäki	13.11.	2009	MV
125980	35	Oulu	Torikatu 12	koristeelliset veistetyt mäntypaalut kerroksesta ASY 9	lähikuva		Taipaleenmäki	13.11.	2009	MV
125980	36	Oulu	Torikatu 12	Pohjasavi SY 14		110	Taipaleenmäki	13.11.	2009	MV
125980	37	Oulu	Torikatu 12	C-osa CR 1	työkuva	300	Tanska	16.11.	2009	MV
125980	38	Oulu	Torikatu 12	CSY 4, CR1 hirret, länsipää		0	Tanska	16.11.	2009	MV
125980	39	Oulu	Torikatu 12	CSY 4, CR1 hirret, itäpää		0	Tanska	16.11.	2009	MV
125980	40	Oulu	Torikatu 12	eteläprofiili, CR1:n poiston jälkeen, pohja CSY 5:n tasossa: CR1:n yläpuoliset purkukerrokset, CR1 lauta, CSY 4	profiilikuva	180	Taipaleenmäki	16.11.	2009	MV
125980	41	Oulu	Torikatu 12	CR2 hirsä, CSY 8 puuroskaa, länsipuoli		30	Tanska	16.11.	2009	MV
125980	42	Oulu	Torikatu 12	CR2 hirsä, CSY 8 puuroskaa, itäpuoli		30	Tanska	16.11.	2009	MV
125980	43	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiiliin länsipää, pohja CSY 8 puuroskan tasossa	profiilikuva	180	Tanska	16.11.	2009	MV
125980	44	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiiliin itäpää, pohja CSY 8 puuroskan tasossa	profiilikuva	180	Tanska	16.11.	2009	MV
125980	45	Oulu	Torikatu 12	CR3 puut eteläpuoli		90	Tanska	16.11.	2009	MV
125980	46	Oulu	Torikatu 12	CR3 puut phjoispuoli		90	Tanska	16.11.	2009	MV
125980	47	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiili CR 3 tason yläpuoli, länsipääty, narun korkeus 2,30 mmpy	profiilikuva	180	Tanska	17.11.	2009	MV
125980	48	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiili CR 3 tason yläpuoli, itäpääty, narun korkeus 2,30 mmpy	profiilikuva	180	Tanska	17.11.	2009	MV
125980	49	Oulu	Torikatu 12	Musta pohjamuta CSY 13 ja pohjasavi CSY 14 puuroskan CSY 9 alla, pohjoispuoli	työkuva	270	Tanska	17.11.	2009	MV
125980	50	Oulu	Torikatu 12	Musta pohjamuta CSY 13 ja pohjasavi CSY 14 puuroskan CSY 9 alla, eteläpuoli	työkuva	270	Tanska	17.11.	2009	MV
125980	51	Oulu	Torikatu 12	Musta pohjamuta CSY 13 ja pohjasavi CSY 14 puuroskan CSY 9 alla, länsipääty	työkuva	310	Tanska	17.11.	2009	MV
125980	52	Oulu	Torikatu 12	Lopetustaso, CSY 14 harmaa hiesu/savi, länsipäädyn profiilissa betoniantura viereisen tontin rajalla		290	Taipaleenmäki	17.11.	2009	MV
125980	53	Oulu	Torikatu 12	Länsiprofiili, pohjoispuoli	profiilikuva	290	Taipaleenmäki	17.11.	2009	MV
125980	54	Oulu	Torikatu 12	Länsiprofiili, eteläpuoli	profiilikuva	290	Taipaleenmäki	17.11.	2009	MV

Kuvat 1-36

Oulun **KUVA**

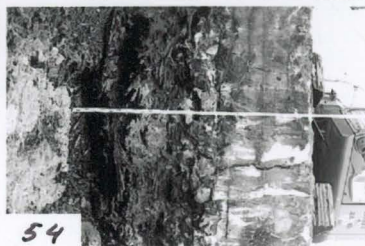
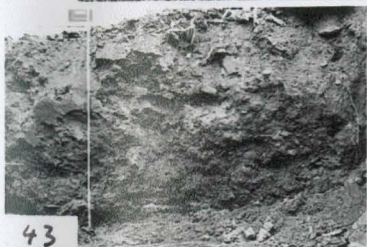
Notes: OULU. Tonikatu 12. Konekainuun kausurshiarkelodoginen valvonta. Tammikuu 2009 ID 125980:

004732

19/11/2009

1741

Kuvat 37 - 54

Oulun **KUVA**

125979	95	Oulu	Torikatu 12	BSY 8, tynnyrinlauta jossa nimikirjaimet/puumerkki WR	esinekuva	-	HH	13.11.	2009	digi
125979	96	Oulu	Torikatu 12	BSY 8, tynnyrinlauta jossa nimikirjaimet/puumerkki WR, puumerkki laihuvassa	lahikuva	-	HH	13.11.	2009	digi
125979	97	Oulu	Torikatu 12	BSY 8, tynnyrinlauta jossa nimikirjaimet/puumerkki WR, puumerkki laihuvassa	lahikuva	-	HH	13.11.	2009	digi
125979	98	Oulu	Torikatu 12	AR 2A lautojen alla BSY 9 puuroskaa, havuja		-	200 TMT	13.11.	2009	digi
125979	99	Oulu	Torikatu 12	Tuohitasoa BSY 9 kerroksessa (AR 2 puutason eristellä), kaivannon eteläpuoli		-	HH	13.11.	2009	digi
125979	100	Oulu	Torikatu 12	Tuohitasoa BSY 9 kerroksessa (AR 2 puutason eristellä), kaivannon eteläpuoli		-	HH	13.11.	2009	digi
125979	101	Oulu	Torikatu 12	BSY 13 lammen pohjamuta, BR 4B hirsi ja sen alla BSY 8 ja 9 puuroskat		-	300 HH	13.11.	2009	digi
125979	102	Oulu	Torikatu 12	AR 2C paalujen alapää, paalujen maasta poiston jälkeen	lahikuva	-	TMT	13.11.	2009	digi
125979	103	Oulu	Torikatu 12	Länsiprofiili, pohjoispuoli, BSY 18-20 ja BSY 9, BR 4A hirsi, AR 2A taso		-	TMT	13.11.	2009	digi
125979	104	Oulu	Torikatu 12	Länsiprofiili, pohjoispuoli, BSY 18-20 ja BSY 9, BR 4A hirsi, AR 2A taso		-	TMT	13.11.	2009	digi
125979	105	Oulu	Torikatu 12	AR 2A puiden poiston jälkeen alta paljastunutta tuohikerrosta (BSY 9	tyokuva	-	TT	13.11.	2009	digi
125979	106	Oulu	Torikatu 12	Koristelu/sorvattu puupaalu paikallaan, mutta pystytyn nostettuna	lahikuva	-	TT	13.11.	2009	digi
125979	107	Oulu	Torikatu 12	Koritellut puupaalut sivuun nostettuina, kuvassa myös toisen alta löytynyt liitupipun koppa	esinekuva	-	TT	13.11.	2009	digi
125979	108	Oulu	Torikatu 12	BSY 9 kerroksesta paljastuneet hirret, rakenne BR 5, tukihirsiä ylempille hirsilankkutasolle		-	90 TT	13.11.	2009	digi
125979	109	Oulu	Torikatu 12	Pohjasavi BSY 14		-	110 TT	13.11.	2009	digi
125979	110	Oulu	Torikatu 12	BR 4A hirren pää (4,40 m pitkä hirsi)	lahikuva	-	TT	16.11.	2009	digi
125979	111	Oulu	Torikatu 12	BR 4A hirren salvos	lahikuva	-	TT	16.11.	2009	digi
125979	112	Oulu	Torikatu 12	C-osan pinta- ja purkujätekerroksen poisto (CSY1 ja 2)		-	280 TMT	16.11.	2009	digi
125979	113	Oulu	Torikatu 12	C-osan pinta- ja purkujätekerroksen poisto (CSY1 ja 2)		-	280 TMT	16.11.	2009	digi
125979	114	Oulu	Torikatu 12	CSY 4, CR 1 hirret, alueen länsipää		-	0 TMT	16.11.	2009	digi
125979	115	Oulu	Torikatu 12	CSY 4, CR 1 hirret, alueen länsipää		-	0 TMT	16.11.	2009	digi
125979	116	Oulu	Torikatu 12	CSY 4, CR 1 hirret, alueen itäpää		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	117	Oulu	Torikatu 12	CSY 4, CR 1 hirret, alueen itäpää		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	118	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiili, purkukerrokset CR 1 rakenteen yläpuolella	profiilikuva	-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	119	Oulu	Torikatu 12	CR 2 hirsiiä ja lautoja, CSY 8 puulasturkerros		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	120	Oulu	Torikatu 12	CR 2 hirsiiä ja lautoja, CSY 8 puulasturkerros, itäpuoli		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	121	Oulu	Torikatu 12	CR 2 hirsiiä ja lautoja, CSY 8 puulasturkerros, länsipuoli		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	122	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiilin länsipää, pohja tasossa CSY 8 / CR 2		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	123	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiilin länsipää, pohja tasossa CSY 8 / CR 2		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	124	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiilin itäpää, pohja tasossa CSY 8 / CR 2		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	125	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiilin itäpää, pohja tasossa CSY 8 / CR 2		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	126	Oulu	Torikatu 12	lankku CR 3 hirsitason pohjoispuolella		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	127	Oulu	Torikatu 12	lankku CR 3 hirsitason pohjoispuolella		-	180 TMT	16.11.	2009	digi
125979	128	Oulu	Torikatu 12	lahikuva edellä mainitun lankun nauoista	lahikuva	-	TMT	16.11.	2009	digi
125979	129	Oulu	Torikatu 12	CR 3 hirren puumerkki ML	lahikuva	-	TMT	16.11.	2009	digi
125979	130	Oulu	Torikatu 12	CR 3 hirren puumerkki ML	lahikuva	-	TMT	16.11.	2009	digi
125979	131	Oulu	Torikatu 12	CR 3 puut		-	90 TMT	16.11.	2009	digi
125979	132	Oulu	Torikatu 12	CR 3 puut		-	140 TMT	16.11.	2009	digi
125979	133	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiili, CR 3 tason yläpuoliset kerrokset, naru korkeudella 2,30 mmpy	profiilikuva	-	180 TMT	17.11.	2009	digi
125979	134	Oulu	Torikatu 12	Eteläprofiili, CR 3 tason yläpuoliset kerrokset, naru korkeudella 2,30 mmpy	profiilikuva	-	180 TMT	17.11.	2009	digi
125979	135	Oulu	Torikatu 12	CR 3 poisto	tyokuva	-	TT	17.11.	2009	digi
125979	136	Oulu	Torikatu 12	Lammen pohjamuta CSY 13		-	270 TMT	17.11.	2009	digi
125979	137	Oulu	Torikatu 12	Lammen pohjamuta CSY 13		-	270 TMT	17.11.	2009	digi
125979	138	Oulu	Torikatu 12	Lammen pohjamuta CSY 13		-	310 TMT	17.11.	2009	digi
125979	139	Oulu	Torikatu 12	Pohjasavi/hiekka CSY 14, lopetustaso		-	290 TT	17.11.	2009	digi
125979	140	Oulu	Torikatu 12	Eteläpuoli länsiprofiilista	profiilikuva	-	290 TT	17.11.	2009	digi
125979	141	Oulu	Torikatu 12	Pohjoispuoli länsiprofiilista	profiilikuva	-	290 TT	17.11.	2009	digi
125979	142	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta, SY 14 ja 13, SY 9, päällä SY 107, ensimmäinen tynnyri irronnut KM 2009088:179	profiilikuva	n. 300	TT	23.11.	2009	digi
125979	143	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta, SY 14 ja 13, SY 9	lahikuva	n. 350	TT	23.11.	2009	digi
125979	144	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta	lahikuva	0	TT	23.11.	2009	digi
125979	145	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta, SY 14 ja 13, SY 9	lahikuva	n. 280	TT	23.11.	2009	digi
125979	146	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta, tynnyrin sisälle.	lahikuva	n. 300	TT	23.11.	2009	digi
125979	147	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta, tynnyrin sisälle.	lahikuva	n. 300	TT	23.11.	2009	digi
125979	148	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta, tynnyrin sisälle.	lahikuva	n. 300	TT	23.11.	2009	digi
125979	149	Oulu	Torikatu 12	Rakenteesta DR 1 irronnut ulommainen tynnyri KM 2009088:179	esinekuva	-	TT	23.11.	2009	digi
125979	150	Oulu	Torikatu 12	Rakenteesta DR 1 irronnut ulommainen tynnyri KM 2009088:179	esinekuva	-	TT	23.11.	2009	digi
125979	151	Oulu	Torikatu 12	Rakenteesta DR 1 irronnut ulommainen tynnyri KM 2009088:179	esinekuva	-	TT	23.11.	2009	digi
125979	152	Oulu	Torikatu 12	Rakenteesta DR 1 irronnut ulommainen tynnyri KM 2009088:179	esinekuva	-	TT	23.11.	2009	digi
125979	153	Oulu	Torikatu 12	Rakenteesta DR 1 irronnut ulommainen tynnyri KM 2009088:179	esinekuva	-	TT	23.11.	2009	digi
125979	154	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta, SY 14 ja 13, SY 9, päällä SY 107, CR 3 tason hirsi näkyy kuvan oikeassa reunassa	lahikuva	n. 300	TT	23.11.	2009	digi
125979	155	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, Ajoluiskan eteläreuna kulki suunnilleen kaivinkoneen telaketjun kohdalla	yleiskuva	n. 300	TT	23.11.	2009	digi
125979	156	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, Ajoluiskan eteläreuna kulki suunnilleen kaivinkoneen vasemmanpuoleisen telaketjun kohdalla	yleiskuva	n. 300	TT	23.11.	2009	digi
125979	157	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta, SY 14 ja 13, SY 9, päällä SY 107, mahdollisesti CR 3 tasoon liittyvä hirsi näkyvässä rakenteen alla	lahikuva	n. 300	TT	23.11.	2009	digi
125979	158	Oulu	Torikatu 12	Rakenne DR 1, laihikuva profiiliin jatkuvasta tynnyrirakenteesta, SY 14 ja 13, SY 9, päällä SY 107, mahdollisesti CR 3 tasoon liittyvä hirsi näkyvässä rakenteen alla	lahikuva	n. 300	TT	23.11.	2009	digi

TORIKATU 12 2009, POISTETUT LÖYDÖT

Yksikkö	A osa	B osa	C osa	Löydön sijainti	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Muuta	KPL	Mitat (cm)	Paino (g)	kuva nro	
SY 23		B		BR 2 kuopan täyttö, BR 3 hirren vieressä	nahka ja puu	nahka ja puu	kengän pohja	kenkä, puinen korko, pohjaosa nahkaa ja sisäpohjassa tuohta, pää nahkaa	12		208,2	31-35	poistettu
SY 5			C		nahka	nahka	esine	kaksi sydämenmuotoista nahkapalaa, joista toinen on reunasta ommeltu nelikulmaisen palan keskelle. Pala muuta nahkaa ja kaksi nahkaliuskaa, toisessa ompeluiden jälkiä	5		77,8	13-16	poistettu
SY 6		B		AR1 D hirren viereltä, B osan itäpuoli	metalli	kupari ja rauta	kuona	14 kuonan/korrosoituneen metallinkappaleen palaa	14		1344,5	-	
SY 8		B		pohjoispuoli	nahka	nahka	vaate	vasemman käden hanskan kämmenosa ja kengän pohja	2	kenkä pit. 24 cm	97,9	36-37	poistettu
SY 9	A			AR2A hirsien alta ja vierestä, itäpää	puu	puu	paalu	koristeelliset veistetyt puupaalut, toisen alta liitupiippu jossa tähtileima KM 2009088:128. Paalujen päällä keltaista savea tms. "mönjää"; maalattu?	2	pituus 73 ja 63 cm, leveys ja paksuus mittauskohdasta riippuen 13-16 cm	13,8 ja 11,9	piirros, kuvat 1-6	poistettu
SY 9	A			itäpää	villa	villa	esine	"verkkona" kaivausvaiheessa tunnettu kudottu esine, villaa, viltti tms. suurikudoksisempi esine, alkuperäisestä käyttötarkoituksesta tai esineen muodosta ei tietoa, pahoin hajonnut ja repeillyt. Paksua kudosta: loimet ohuimmat kuin kuteet (n. 3 mm ja 6 mm). Kankaan paksuus n. 1,5 cm paksuimmillaan, ohuimmillaan n, 0,5 cm. Ehjimpänä säilyneen osan leveys n. 60 cm (molemmat reunat alkuperäiset)	1		1854,6	7-12	poistettu
SY 9	A			AR2 A puiden välistä	nahka	nahka	kengänpohja	kengänpohja paksua nahkaa, korollinen kenkä, kantaa kohti kapeneva ja taittunut pala. Kärki terävä. Toinen pala pohjaa ohutta nahkaa, "sisäpohjaa?"	2		62,7	17-21	poistettu
SY 9	A			AR2 B hirren länsipuoli	nahka ja puu	nahka ja puu	kengänpohja ja nahkapaloja	puinen kengän kantapala, nahkaisia kengän pohjan paloja ja muita nahkapaloja	6		112,1	22-27	
SY 9	A			AR2 C palujen välistä	nahka ja puu	nahka ja puu	kengän pohja	puinen kanta ja nahkapohja, korkokenkä	4		104,9	28-30	poistettu
SY 9	A			"verkon" vierestä	puu	puu	esine	11 x 20 x 6 cm kokoinen yhdestä puusta veistetty laatikko. Karkeaa työtä. Laatiikon sisällä oli liitupiipun koppa KM2009088:71, kuvattu myös kentällä	1	11 x 20 x 6 cm	857,4	38-42	poistettu
SY 9	A			itäpää	nahka	nahka	kenkä	kengän pohja ja reunaa	4	20 x 7 x 4 cm	77,3	43-46	poistettu
SY 9	A			AR2 B hirsien välissä	nahka	nahka	kenkä	kengän pohja ja kärkipala	3	20 x 7 x 4 cm	81,7	47-48	poistettu

OULU, Torikatu 12 konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta.
T.Tanska 2009 Museovirasto rakennushistorian osasto

KM pää	KM ala	Yksikkö (SY)	A osa	B osa	C osa	Löydön sijainti	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Muuta	KPL	Mitat (cm)	Paino (g)	merkitöjä
2009088	1	2		B		BR 1 rakenteen tasossa	keramiikka	kivisavi	astia	Palaneen korkean kivisaviastian laidan kappale."nyppyläkoristelu"	1		26,7	
2009088	2	2		B		BR 1 rakenteen tasossa	keramiikka	piiposliini	astia	piiposliinastioiden kappaleita, osa palaneita, useita reunapaloja ja ainakin kaksi lautasen pohjapalaa. Yksi kannun tms. korkean astian reunapala, reunan halk. n. 7 cm. Yksi mustaksi lasitettu kannen? pala, yksi kukkareliefikoristeltu lautasen reuna (halk.18 cm), yksi ohuen kupin reuna, jossa sini-kelta-vihreä kasviaihe (halk. 9 cm) ja yksi kiinalaistyyllisellä sinivalkoisella maalauksuviolla koristeltu astian pala.	15		77,4	
2009088	3	2		B		BR 1 rakenteen tasossa	keramiikka	posliini	astia	kaksi posliinastian palaa: ulkopuolelta punaiseksi lasitettu kannun nokka ja batavinapliinisen vadin reuna.	2	bata.posl. reunan halk. 14 cm	11,5	
2009088	4	2		B		BR 1 rakenteen tasossa	keramiikka	punasavi	astia	5 punasaviastina kappaleita, kolme palanutta ja yksi valkoisella lasitteella lasitettu	5		287,5	
2009088	5	2		B		BR 1 rakenteen tasossa	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	Paksureunaisen kopan puolikas, jonka reunassa kohokuvon osa. Hollantilaistyyppinen.	1		7,5	
2009088	6	2		B		BR 1 rakenteen tasossa	lasi	lasi	esinelasi	"maitomaisen" lasiesineen reunapala. Puristelasia?	1		9,1	
2009088	7	2		B		BR 1 rakenteen tasossa	lasi	lasi	pullolasi	kolme palanutta pullolasin kappaleita.	3		25,8	
2009088	8	4	A			ASY 4 pinta/AR1A itäpää	keramiikka	piiposliini	astia	neljä piiposliinastioiden palaa, yksi sinisellä viivalla koristeltu ja yksi lautasen reunapala, osin palaneita	4	lautasen reunan h.22 cm	15,0	
2009088	9	4	A			ASY 4 pinta/AR1A itäpää	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	liitupiipun varsin keskittymä:524 varrenkappaleita, joista 89 suukappaleita ja kaksi muokattua varrenpalaa. Kaksi kopan kappaleita, toinen on siru, toinen kapean mutta syvän hollantilaistyyppisen? piipun kopan puolikas.	526		868,2	
2009088	10	4	A			ASY 4 pinta/AR1A itäpää	lasi	lasi	esinelasi	Vihreän lasipurkin/tölkin suosan kappaleita reunan halkaisija n. 10 cm	6	suun halk. n. 10 cm	42,3	
2009088	11	4	A			ASY 4 pinta/AR1A itäpää	lasi	lasi	pullolasi	kolme palaneen pullolasin kappaleita	3		7,0	
2009088	12	4	A			ASY 4 pinta/AR1A itäpää	metalli	rauta	naula	kolme taottua rautanaulaa	3		33,5	
2009088	13	4	A			ASY 4 pinta/AR1A itäpää	luu	luu	palanut luu	kaksi palaneen luun palaa, pienen eläimen kylki- ja raajaluista	2		0,8	
2009088	14	4	A			ASY 4 alapinta AR1 A hirren salvoksen eteläpuoli	keramiikka	piiposliini	astia	sirpale piiposliinastiasta	1		1,0	
2009088	15	4	A			ASY 4 alapinta AR1 A hirren salvoksen eteläpuoli	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	Englantilaistyyllisen karkeahkon liitupiipun koppa. Kopan etupuolella epäonnistuneen kohokuvion jälki. Kapea merkitsemätön kanta	1	kopan suun halk. n. 2 cm	12,2	
2009088	16	4	A			ASY 4 alapinta AR1 A hirren salvoksen eteläpuoli	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	59 varrenkappaleita ja 12 varren suosan kappaleita	71		128,6	
2009088	17	4	A			ASY 4 alapinta AR1 A hirren salvoksen eteläpuoli	lasi	lasi	ikkunalasi	palanut ikkunalasin kappale	1		5,0	
2009088	18	4	A			ASY 4 alapinta AR1 A hirren salvoksen eteläpuoli	metalli	rauta	naula	kaksi taottua rautanaulaa	2		11,7	
2009088	19	4	A			ASY 4 alapinta AR1 A hirren salvoksen eteläpuoli	kivi	piikivi	iskos	piikiven iskos, tuluskivistä?	1		6,6	

OULU, Torikatu 12 konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta.
T.Tanska 2009 Museovirasto rakennushistorian osasto

2009088	20	4	A		ASY 4 AR1 B pääty/A osan keskiosa	keramiikka	piiposliini	astia	palaneita piiposliinastian palasia	8		29,3	
2009088	21	4	A		ASY 4 AR1 B pääty/A osan keskiosa	keramiikka	punasavi	astia	palaneita punasavipalasia, toinen ehkä kaakelin pala	2		43,7	
2009088	22	4	A		ASY 4 AR1 B pääty/A osan keskiosa	keramiikka	valkosavi	esine	kaksi epämääräistä möykkyä POISTETTU	2		2,7	poistettu
2009088	23	4	A		ASY 4 AR1 B pääty/A osan keskiosa	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	möykky yhteen liimautunutta puuoskaa ja liitupiipunpaloja, neljän piipunkopan paloja (yksi simpukkapiipusta), yksi jalallinen varrenpala, 16 suuosaa, 248 muuta varrenkappaletta	269		521,8	
2009088	24	4	A		ASY 4 AR1 B pääty/A osan keskiosa	lasi	lasi	esinelasi	yksi pikarin jalka, yks lasivadin reuna, yksi palanut pala, yksi pikarin tms reunakappale iridisoituneita	8		56,5	
2009088	25	4	A		ASY 4 AR1 B pääty/A osan keskiosa	lasi	lasi	pullolasi	44 vihreän-ruskeanvihreän iridisoituneen pullolasin palaa, ja kaksi palanutta	46		359,3	
2009088	26	4	A		ASY 4 AR1 B pääty/A osan keskiosa	lasi	lasi	ikkunalasi	4 ikkunalasin palaa, iridisoitunut	4		7,6	
2009088	27	4	A		ASY 4 AR1 B pääty/A osan keskiosa	metalli	rauta	naula		2		44,2	
2009088	28	4	A		ASY 4 AR1 B pääty/A osan keskiosa	kivi	piikivi	iskos	iskos ja piikiven kuoripala	2		72,4	
2009088	29	4	A		AR1 C Kivien pohjoispuoli	keramiikka	piiposliini	astia	pohjapala koristelematon	1	pohj. halk. n. 15 cm	5,5	
2009088	30	4	A		AR1 C Kivien pohjoispuoli	keramiikka	punasavi	esine	pala kaakelia?	1		56,6	
2009088	31	4	A		AR1 C Kivien pohjoispuoli	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	varrenkappaleita	3		10,6	
2009088	32	4	A		AR1 C Kivien pohjoispuoli	lasi	lasi	esinelasi	valkoisen pullon/purkin kappaleita, iridisoituneita	9		147,3	
2009088	33	4	A		AR1 C Kivien pohjoispuoli	lasi	lasi	pullolasi	pullon suun kappale ja kulmikkaan pullon reunaa, vihreää lasia	2		60,3	
2009088	34	4	A		AR1 D lankun itäpuoli	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	kaksi liitupiipun koppaa, toinen suuri simpukkapiippu hajonnut kahteen osaan (simpukan kupuroiden väleissä nypyläriivistöt,?? valm. Tukholmassa A.Örnbeck 1751-1761, Åkerhagenin mukaan), toisessa pesässä heikko kruunureliefi	3		29,6	1751-1761??
2009088	35	4		B	AR1 D hirren viereltä, B osan itäpuoli	keramiikka	piiposliini	astia	piiposliinilautasen pohja, halk. n 18 cm	1	18 cm	14,1	
2009088	36	4		B	AR1 D hirren viereltä, B osan itäpuoli	keramiikka	punasavi	astia	pahoin palaneita, osin yhteen sulaneita punasaviastian kappaleita	2		90,5	
2009088	37	4		B	AR1 D hirren viereltä, B osan itäpuoli	lasi	lasi	esinelasi	sinertävän kirkkaan esineen kappale	1		6,7	
2009088	38	4		B	AR1 D hirren viereltä, B osan itäpuoli	kivi	piikivi	iskos	tuluskiven kappale?	1		6,1	
2009088	39	4		B	BR1 A:n eteläpuoli, BR1 B:n pohjoispuoli	keramiikka	piiposliini	astia	piiposliinastian kappale, tahallaan leikattu?	1		5,1	
2009088	40	4		B	BR1 A:n eteläpuoli, BR1 B:n pohjoispuoli	keramiikka	punasavi	esine	tummanvihreä lasite ja kasviornamentireliefi, mahd. kaakelin kappale	1		11,9	
2009088	41	4		B	BR1 A:n eteläpuoli, BR1 B:n pohjoispuoli	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	varrenkappale	1		1,5	
2009088	42	4		B	BR1 A:n eteläpuoli, BR1 B:n pohjoispuoli	luu	luu	sarvi	lehmän? sarvi	1		55,1	
2009088	43	5	A			lasi	lasi	ikkunalasi	kirkas lasi	1		0,9	
2009088	44	5	A		läheltä paaluja	luu	luu	luu	eläimen raajan luu: lehmä?	1		173,5	
2009088	45	5		C		keramiikka	valkosavi	liitupiippu	varren kappaleita	2		6,4	

OULU, Torikatu 12 konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta.
T. Tanska 2009 Museovirasto rakennushistorian osasto

2009088	46	6	A		AR1 C Kivien pohjoispuoli	metalli	kupari		kupariesineiden paloja/materiaalikappaleita, kolmijalkapadan jalka, kaksi "kupariharkkoa" tms. pitkänomaisen ison esineen osaa	3	n. 30 x 3 x 3 ja n. 20 x 2 x 2	2125,7	kons.
2009088	47 POISTETTU	6		B	AR1 D hirren viereltä, B osan itäpuoli	metalli	kupari ja rauta	kuona	POISTETTU 14 kuonan/korrosoituneen metallinkappaleen palaa	14		1344,5	poistettu
2009088	48	8	A		AR2 A salvoshirren päältä	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	liitupiipun koppa, "sydänpiippu", 1700-l. puolivälistä eteenpäin	1		10,0	1750-
2009088	49	8	A		AR2 C paalujen vierestä	keramiikka	piiposliini	astia	piiposliinilautasen seinämän kappale	1		1,5	
2009088	50	8	A		AR2 C paalujen vierestä	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	yksi kopan kappale, yksi varren suukappale, 8 varrenkappaletta	10		19,0	
2009088	51	8	A		AR2 C paalujen vierestä	lasi	lasi	esinelasi	pikarin jalka, "maitomaista" lasia	1		17,1	
2009088	52	8	A		AR2 C paalujen vierestä	luu	luu	eläimen luu	lapaluu	1		29,9	
2009088	53	8	A		AR2 C paalujen vierestä	luu	luu	sarvi	sarvi; lehmä? Katkaistu kärki?	1		56,3	
2009088	54	8	A		AR2 C paalujen vierestä	metalli	rauta	naula	iso taottu rautanaula	1	n.18 cm pitkä	98,4	
2009088	55	8		B	BR3 hirsitason itäpuolelta	keramiikka	fajanssi	astia	fajanssiastian kappale, sininen maalauskoristelu, kasviaihe?	1		3,3	
2009088	56	8		B	BR3 hirsitason itäpuolelta	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	varrenkappale	1		2,7	
2009088	57	8		B	BR3 hirsien välistä	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	kahtia hajonnut varren suuosan pätkä	2		4,9	
2009088	58	8		B	BR3 hirren alla, itäpään eteläpuoli, tasossa AR3 lankkujen kanssa	keramiikka	piiposliini	astia	astian kappale	1		4,6	
2009088	59	8		B	BR3 hirren alla, itäpään eteläpuoli, tasossa AR3 lankkujen kanssa	lasi	lasi	esinelasi	vihreä suurikokoisen astian jalka ja pala läpinäkyvän astian reunaa	2		355,9	
2009088	60	8		B		luu	luu	eläimen luu	raajan luu: lehmä??	1		109,2	
2009088	61	8		C	CR2 hirsien vierestä ja päältä	keramiikka	piiposliini	astia	piiposliinastian pohjan ja seinämän pala	2	pohjan halk. n. 18 cm	17,8	
2009088	62	8		C	CR2 hirsien vierestä ja päältä	metalli	rauta	naula	taottu suuri rautanaula	1	n. 18 cm pitkä	70,0	
2009088	63	8		C	CR2 keskimmäisen lankun alta	keramiikka	piiposliini	astia	kahden piiposliinastian reunapalat: iso vati/lautanen, reuna alltoileva rokokootyylinen ja hajonnut 2 osaan, pieni kuppi/asetti, ohut koristelematon	3	pieni:reuna n halk. n 13 cm	56,6	
2009088	64	8		C	CR2 keskimmäisen lankun alta	lasi	lasi	esinelasi	vihreiden lasiesineiden kappaleita	3		55,1	
2009088	65	8		C	CR2 keskimmäisen lankun alta	metalli	rauta	naula	kaksi taottua rautanaulaa	2		13,3	
2009088	66	8		C	CR2 keskimmäisen lankun alta	luu	luu	eläimen luu	raajan luu: lehmä??	1		135,6	
2009088	67	8		C	profiili, CR2 puutason korkeudelta CR3 tason yläpuolelta	keramiikka	piiposliini	astia	kolmen piiposliinastian palasia, yksi melkein kokonainen lautanen (21 palaa), jossa rokokootyylinen aaltoileva reuna, 2 muiden astioiden palaa	23	pohjan halk. n 18 cm	289,0	
2009088	68	8		C	CR3 hirsien alta, pohjoispuolelta, CSY 9 rajapinta	keramiikka	fajanssi	astia	bianco sopra bianco maalauskoristeltu fajanssiastian kappale, kasviaihe (1700-luvun puoliväli, ruotsal.?)	1		5,5	1750-
2009088	69	8		C	CR2 hirsien pääty	nahka ja puu	nahka ja puu	kenkiä	Kolmen kengän osia puuta ja nahkaa, yhdessä nauhakiinnitys	n. 20		573,2	kons
2009088	70	8		B	BR3 hirsien alta	nahka	nahka	vaate	kengän pohja (25 cm x 9-6-8 cm), vasemman käden nahkahansikas, jota korjattu myöhemmin	2		295,0	kons
2009088	71	9	A		Puisen "laatikon" sisältä	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	MN STH leimallinen liitupiipun koppa, Mathias Nyberg, Tukholma, 1755-1797?	1		9,0	1755-1797

OULU, Torikatu 12 konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta.
T.Tanska 2009 Museovirasto rakennushistorian osasto

2009088	72	9	A		itäkulma	keramiikka	fajanssi	astia	fajanssikannun pohjapala (kahteen osaan hajonnut) ja humalanlehti maalauskoristeltu kappale - Rörstrand? 1750-	3	pohjan halk. n 13 cm	34,0	1750-
2009088	73	9	A		itäkulma	keramiikka	piiposliini	astia	koripunoskoristellun astian reunan sirpale, Marieberg 1700-l. loppu???	1		0,9	1700-l loppu
2009088	74	9	A		itäkulma	keramiikka	punasavi	astia	punasaviastian reunan ja kannun pohjan kappaleet	2	pohja n. 9 cm, reuna n. 25 cm	63,2	
2009088	75	9	A		itäkulma	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	kolme suuosan kappaletta, ja 5 varrenkappaletta, sekä yksi piipun koppa, jossa epäonnistunut leima	9		34,7	1700-l
2009088	76	9	A		itäkulma	lasi	lasi	pullolasi	vihreän pullon ja pienen kirkkaan "apteekkarinpullon" palasia	3		6,3	
2009088	77	9	A		itäkulma	kivi	piikivi		piikiven kappale	1		190,8	
2009088	78	9	A		itäkulma	metalli	rauta	naula	kaksi taottua rautanaulaa	2		44,3	
2009088	79	9	A		itäkulma	luu	luu	eläimen luu	pallonivelen kappale	1		39,4	
2009088	80	9	A		A osan pohjois- ja länsipuoli	keramiikka	piiposliini	astia	astian kappale	1		5,9	
2009088	81	9	A		A osan pohjois- ja länsipuoli	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	kopan ja varren kappale	2		4,1	
2009088	82	9	A		AR2 A lautojen alla SY 9 pinta	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	varren suuosan kappale	1		0,6	
2009088	83	9	A		AR2 A lautojen alla SY 9 pinta	lasi	lasi	pullolasi	kaksi pullolasin sirpaleita	2		2,8	
2009088	84	9	A		AR2 A lautojen alla SY 9 pinta	lasi	lasi	ikkunalasi		1		0,9	
2009088	85	9	A		AR2 A lautojen alla SY 9 pinta	luu	luu	eläimen luu	kissan kallo ja ylävartalon luita	n. 30 (hampaat irtoilevat)		84,0	
2009088	86	9	A		AR2 A päältä	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	koppa, jossa ruusu/pohjantähti-leima	1		8,8	1700-l puoliväli?
2009088	87	9	A		AR2 B laudan alta A osan itäpää	lasi	lasi	esinelasi	kahden tai useamman kirkkaan lasiesineen jalka- ja muita sirpaleita	n. 30 (osa hyvin pieniä siruja)		173,4	
2009088	88	9	A		Itäpää, AR2 B puun itäpuoli	keramiikka	fajanssi	astia	humalakoristeaiheinen sininen maalauskoristelu	1		10,3	rörstrand?
2009088	89	9	A		Itäpää, AR2 B puun itäpuoli	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	varren suuosan kappale	1		2,1	
2009088	90	9	A		Itäpää, AR2 B puun itäpuoli	lasi	lasi	pullolasi	kaksi vihreän pullolasin palaa	2		23,9	
2009088	91	9	A		AR2 B hirren vierestä itäpuolelta	keramiikka	fajanssi	astia	fajanssiastian kappaleita, ainakin kannusta (pohjan halk. 12 cm), kaksi reunapalaa joka samasta tai eri astiasta	12	12 cm	56,9	
2009088	92	9	A		AR2 B hirren vierestä itäpuolelta	keramiikka	piiposliini	astia	"featheredge" koristeisen lautasen kappale	1	pohja n.16 cm	58,9	
2009088	93	9	A		AR2 B hirren vierestä itäpuolelta	keramiikka	punasavi	astia	maalauskoristeltu punasaviastian reunan kappale. Valkosaviliete maalauskoristelun taustana	1	reuna n. 26 cm	25,4	
2009088	94	9	A		AR2 B hirren vierestä itäpuolelta	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	kaksi varren suuosan kappaletta, yksi jalallinen varrenkappale (W ja CF kokokuva jalassa: Carl Wettervik 1755-1798??), kaksi varrenkappaletta	5		16,6	Carl Wettervik i Stockholm verksam 1755-1798
2009088	95	9	A		AR2 B hirren vierestä itäpuolelta	lasi	lasi	esinelasi	kolme esinelasin kappaletta, yksi kirkas ja kaksi vihreää	3		35,6	
2009088	96	9	A		AR2 B hirren vierestä itäpuolelta	kivi	piikivi	iskos	tuluskivi	1		3,5	
2009088	97	9	A		AR2 B hirren vierestä itäpuolelta	luu	luu	eläimen luu	ison eläimen luu, jossa nivelkuoppa	1		10,8	

OULU, Torikatu 12 konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta.
T.Tanska 2009 Museovirasto rakennushistorian osasto

2009088	98	9	A		AR2 B laudan länsipuolelta	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	kaksi liitupiipun koppaa, toinen suuri simpukkapiippu(1700-l loppu), toinen pieni piippu, jossa ruusu/tähtileima (1700-l alkupuoli?)	2		21,6	1700-l
2009088	99	9	A		AR2 B hirren vierestä länsipuolelta	keramiikka	piiposliini	astia	reunasirpale	1		0,9	
2009088	100	9	A		AR2 B hirren vierestä länsipuolelta	keramiikka	punasavi	astia	4 punasaviastian kappaletta huom!: JA YKSI FAJANSSI, kaksi reunaa(toisen halk. n. 25 cm, toista ei voi määritellä) ja yksi pohja(halk. n.16 cm), pohjapalassa maalauskoristelu: kukkakuvia valkoisella lietepohjalla, yksi reunapala sisäpuolelta ruskeaksi lasitettu, toinen reunapala palanut (fajanssia)	5		123,1	
2009088	101	9	A		AR2 B hirren vierestä länsipuolelta	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	yksi kopan pala, kolme suuosien palaa ja 13 varrenpalaa	17		48,5	
2009088	102	9	A		AR2 B hirren vierestä länsipuolelta	lasi	lasi	esinelasi	kolme vihreän ja yksi maidonvärisen lasiesineen pala, yksi reunapala, jonka halk. on n. 21 cm	4		29,2	
2009088	103	9	A		AR2 B hirren vierestä länsipuolelta	lasi	lasi	pullolasi	vihreää pullolasia, yksi pullon suu ja kaula, pari pohjaa	9	suun halk. n. 3 cm	277,6	
2009088	104	9	A		AR2 B hirren vierestä länsipuolelta	luu	luu	eläimen luu	kolme suuren eläimen luun palaa	3		58,7	
2009088	105	9	A		AR2 C paalujen juurelta	keramiikka	fajanssi	astia	maalauskoristellun fajanssiasetin reunapala, hento violetti-vihreä maalaus, kiinalaistyylinen??	1	reuna 13 cm	7,6	
2009088	106	9	A		AR2 C paalujen juurelta	keramiikka	piiposliini	astia	17 koripunosreunus -relieffikoristellun lautasen palaa, 3 aaltoilevareunaisen lautasen palaa ja yksi astian seinän sirpale	21	vaikea määritellä	295,8	marieberg 1700-l. loppu
2009088	107	9	A		AR2 C paalujen juurelta	keramiikka	punasavi	astia	kaksi maalauskoristellun astian palaa, 9 sisältä vihertävänruskealla lasiteut astian palaa, joista 3 reunapalaa, halk. 16 cm	11	16 cm	155,4	
2009088	108	9	A		AR2 C paalujen juurelta	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	varren suuosan kappale	1		1,6	
2009088	109	9	A		AR2 C paalujen juurelta	lasi	lasi	esinelasi	kaksi vihreää kulhon tms suuren lasiesineen reunapalaa, toisen halk. n. 30 cm, toista ei saa mitattua	2	n. 30 cm	62,6	
2009088	110	9	A		AR2 C paalujen juurelta	lasi	lasi	pullolasi	12 vihreän pullolasin palaa, yksi leima: 1.3/ KANS SBGB, ja yksi iso pohjapullistuma	12		387,8	
2009088	111	9	A		AR2 C paalujen juurelta	lasi	lasi	ikkunalasi	vihreää ikkunalasia	4		43,1	
2009088	112	9	A		AR2 C paalujen juurelta	luu	luu	eläimen luu	kaksi suuren eläimen luun kappaletta	2		126,5	
2009088	113	9	A		AR3 lautojen alta	lasi	lasi	ikkunalasi	vihreä	1		18,5	
2009088	114	9	A		AR3:n itäpuolella	keramiikka	fajanssi	astia	kaksi fajanssilautasen reunaa, toinen harmaa/tummentunut, sininen kasvaiheinen maalauskoristelu. Vain toisen reunan halk. voidaan määrittää: 20 cm	2		41,6	
2009088	115	9	A		AR3:n itäpuolella	keramiikka	piiposliini	astia	kahden astian kappaleita, toinen koripunoskoristeinen, marieberg?	2		33,8	marieberg 1700-l. loppu
2009088	116	9	A		AR3:n itäpuolella	keramiikka	posliini	astia	posliinastian seinämän kappale	1		1,6	
2009088	117	9	A		AR3:n itäpuolella	keramiikka	punasavi	astia	punasaviastioiden kappaleita, sisäpuolelta lasitetun halk. 9 cm pohja, kahtena kappaleena, maalauskoristellu astian reuna- ja seinämäpaloja 3	5	9 cm	146,1	
2009088	118	9	A		AR3:n itäpuolella	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	yksi suukappale, yksi pyöröleimakoristeltu varrenkappale, kaksi koristeleamatonta varrenkappaletta	4		14,9	
2009088	119	9	A		AR3:n itäpuolella	lasi	lasi	esinelasi	vihreitä ja kirkkaita lasiesineiden palasia, mm. yksi kirkkaan pikarin jalka (halk. 7 cm) ja lasikulhon reuna(22 cm)	14	22 ja 7 cm	100,0	

OULU, Torikatu 12 konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta.
T.Tanska 2009 Museovirasto rakennushistorian osasto

2009088	120	9	A		AR3:n itäpuolella	lasi	lasi	pullolasi	vihreän ja ruskeanvihreän pullolasin paloja	29		417,5	
2009088	121	9	A		AR3:n itäpuolella	lasi	lasi	ikkunalasi	vihreää, neljä reunapalaa	16		79,8	
2009088	122	9	A		AR3:n itäpuolella	kivi	piikivi		tuluskivi??	1		16,0	
2009088	123	9	A		AR3:n itäpuolella	luu	luu	eläimen luu	isokokoisia luita, mm. 1 märehitjän(lehmä?) leukaluu	10		630,2	
2009088	124	9	A		SY 13:sta rajapinnalta, A osan länsipuolelta	keramiikka	punasavi	astia	punasaviautasen/vadin pohjan puolikas, hajonnut osiin, vihreä lasite sisäpuolella, pohjan halk. n 15 cm, reunan n. 20	3		185,7	
2009088	125	9	A			keramiikka	fajanssi	astia	fajanssikannun pohjapala ja kaksi seinämäpalaa, koristelematonta fajanssia, pohjan halkaisija 12 cm	3		87,4	
2009088	126	9	A			keramiikka	valkosavi	liitupiippu	kolme varrenkatkelmaa, yksi suuosa	3		11,6	
2009088	127	9	A			luu	luu	eläimen luu	kaksi raajan luuta, toinen suuresta eläimestä	2		93,6	
2009088	128	9	A		A osan pohjois- ja itäpuoli, sorvattujen puupaalujen alta	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	siro liitupiipun koppa, jossa tähtileima	1		11,3	1700-I
2009088	129	9		B	AR2 A lautatason alta	keramiikka	punasavi	astia	suuren punasaviastian, mahdollisesti vesisäiliön, paloja, pohjan halk. n. 25 cm, suun halk. n. 13 cm. Valtaosa paloista sopii yhteen	33		2849,6	
2009088	130	9		B	AR2 A lautatason alta	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	liitupiipun varrenkappaleita	3		12,9	
2009088	131	9		B	AR2 A lautatason alta	lasi	lasi	ikkunalasi	vihreää ikkunalasia	9		26,2	
2009088	132	9		B	SY 9 tuohen alla	keramiikka	piiposliini	astia	yksi pohjapala (halk.12 cm), yksi aaltoilevareunaisen lautasen pala, yksi tasapohjaisen lautasen pohjapala (halk. n. 14 cm?), kahteen osaan haljennut kupin reuna (h.9 cm), kolme harmahtavan astian palaa, yksi pieni reunapala, ja yksi kolmeen osaan hajonnut kupin reuna, yksi seinämän pala, lähes kaikki kermansävyisiä	13		101,2	1760-
2009088	133	9		B	SY 9 tuohen alla	keramiikka	posliini	astia	kolmen posliinikupin tms. astian reunapaloja, yhdessä sininen maalauskoristelu lasitteen alla (kiinalaisaihe, h.9 cm), toisessa (kolme palaa) sisäreunaa kiertää ohut kultaviiva joka on pahoin irtoillut, kolmannessa oranssinpunainen katkoviivamaalaus reunan sisäpuolella ja ulkopuolella omena/kurpitsa (h. 9 cm), yksi pohjapala jossa myös oranssi kiinalaistyylinen maisemamaalaus (pohja 11 cm), yksi koristelematon seinämäpala	7		27,1	
2009088	134	9		B	SY 9 tuohen alla	keramiikka	punasavi	astia	astian seinämäpala	1		14,0	
2009088	135	9		B	SY 9 tuohen alla	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	liitupiipun varrenkappaleita, yksi suukappale	7		16,4	
2009088	136	9		B	SY 9 tuohen alla	lasi	lasi	esinelasi	13 vihreän lasiesineen palaa, 3 kirkkaan: 1 kahva, yksi paksu uurnanpohja	16		288,8	
2009088	137	9		B	SY 9 tuohen alla	lasi	lasi	pullolasi	vihreää pullolasia, kaksi isoa pohjaa, yksi iso suu	24		1222,8	
2009088	138	9		B	SY 9 tuohen alla	lasi	lasi	ikkunalasi	vihreää ikkunalasia	12		48,0	
2009088	139	9		B	SY 9 tuohen alla	kivi	piikivi	iskos	piikivi-iskos, kiven kuoriossa	1		37,2	
2009088	140	9		B	SY 9 tuohen alla	luu	luu	eläimen luu	ison eläimen luita	3		124,5	
2009088	141	9		C	SY 9 tuohen päällä	keramiikka	piiposliini	astia	4 osaan hajonnut koristelematon lautasen reunapala. Aaltoreuna.	4		29,7	
2009088	142	9		C	SY 9 pohja, C osan eteläpuoli, SY 13 rajapinta	keramiikka	fajanssi	astia	fajanssiastian pohjapala, sininen maalauskoristelu, humalanlehti -Rörstrand? Pohjan halk. 14 cm	1		24,5	1700-I

OULU, Torikatu 12 konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta.
T.Tanska 2009 Museovirasto rakennushistorian osasto

2009088	143	9			C	SY 9 pohja, C osan eteläpuoli, SY 13 rajapinta	keramiikka	piiposliini	astia	astian pohjapala, kermanvärinen, halk. ei saa selville	1		11,6	
2009088	144	9			C	SY 9 pohja, C osan eteläpuoli, SY 13 rajapinta	lasi	lasi	esinelasi	vihreää lasia, reunapaloja ja seinämäpaloja	12		62,9	
2009088	145	9			C	SY 9 pohja, C osan eteläpuoli, SY 13 rajapinta	lasi	lasi	pullolasi	yksi ison pullon suu	5		147,2	
2009088	146	9	A			AR2 B alempien lautojen länsipuoli	nahka ja puu	nahka ja puu	kenkä	puuta, nahkaa, kangasta ja tuobt. Kengän pohja.	5		129,0	kons
2009088	147	9	A			A osan pohjois- ja länsipuoli	nahka	nahka	vaate	kengänpohjan paloja ja oikean käden hansikas, jonka selkäpuoli poron tms. eläimen nahkaa, jossa on karvat jäljellä	4		208,9	kons
2009088	148	9		B		AR 2 A lautojen alla	nahka	nahka	vaate	kengänpohja, saappaan varsi, vasemman käden hansikas ja kaksi isoa nahkapalaa, joissa saumoja, kaksi pientä nahkapalaa	7			kons
2009088	149	10		B		(BSY 17)	keramiikka	piiposliini	astia	pala, pohja tai kansi?	1		1,6	
2009088	150	10		B		(BSY 17)	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	neljä varrenkappaletta, kaksi suuosaa	4		8,6	
2009088	151	10		B		(BSY 17)	lasi	lasi	pullolasi	pohjan pala	1		25,7	
2009088	152	10		B		(BSY 17)	metalli	rauta	punnus/paino	rautapunnus tai paino	1		159,8	kons.
2009088	153	13			C	C osan keskellä	keramiikka	posliini	astia	imari-tyylisen posliinilautsen 5 osaan hajonnut puolikas. Lasitteen alla sininen koristelu, ja lasitteen päällä punaisella ja kullalla tehtyjä korostuksia. Pohjan halk. 8 cm, reunan 13,5 cm. Kuva-aihe kylä, vene ja huvimaja/teehuone	5		66,4	
2009088	154	15	A				keramiikka	valkosavi	liitupiippu	kaksi varrenkatkelmaa, toinen suosaa	2		6,4	
2009088	155	15	A				lasi	lasi	esinelasi	vihreä, kohoviivat kiertävät esineen pinnassa	1		15,9	
2009088	156	16	A			A osan keskellä	keramiikka	piiposliini	astia	koripunoskoristellun piiposliinastian reunapala	1		19,9	
2009088	157	16	A			A osan keskellä	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	kaksi varrenkappaletta, yksi suososan kappale, ja pala koppaa	4		11,8	
2009088	158	16	A			A osan keskellä	lasi	lasi	pullolasi	kulmikkaan pullon pohja vihreä	1		196,3	
2009088	159	16	A			A osan keskellä	lasi	lasi	ikkunalasi	vihreä	1		5,9	
2009088	160	16		B		B osa pohjoispuoli, itäreuna	puu	puu	tynnyrin kansi	tynnyrin kansi, jossa puumerkit CH ja tappi, halk. N. 50 cm	2	halk. 50 cm paksuus 3 cm	-	kons
2009088	161	19		B		AR3 lautojen päällä, BR3 hirsien alla	keramiikka	fajanssi	astia	fajanssiastian seinämän pala	1		4,7	
2009088	162	19		B		AR3 lautojen päällä, BR3 hirsien alla	keramiikka	posliini	astia	kolme batavianposliinastian palaa, eri astioista, pohjapalan halk. 5 cm, reunapalan 8 cm	3		12,5	
2009088	163	19		B		AR3 lautojen päällä, BR3 hirsien alla	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	varrenkappaleita, kolme suuosaa	8		21,1	
2009088	164	19		B		AR3 lautojen päällä, BR3 hirsien alla	lasi	lasi	esinelasi	vihreää lasia, toinen suuren kulmikkaan pullon pohja, toinen vaaleanvihreä taipunut seinämäpala	2		147,9	
2009088	165	19		B		AR3 lautojen päällä, BR3 hirsien alla	lasi	lasi	ikkunalasi	vihreä	1		1,7	
2009088	166	19 / 23		B		BR 2 täyttö/SY 19	keramiikka	posliini	astia	sininen maalauskoristelu ulkopinnalla	1		8,6	
2009088	167	19 / 23		B		BR 2 täyttö/SY 19	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	liitupiipun merkittömätön koppa, kopan yläreunaa kiertää pisteiviiva	1		15,8	
2009088	168	20		B		BR4 A hirsien välistä	keramiikka	piiposliini	astia	lautasen tms pohja, halk. Ei määriteltävissä.	1		4,4	
2009088	169	20		B		BR4 A hirsien välistä	keramiikka	posliini	astia	reunasiru musta ja kullanvärinen viivakoristelu sisäpinnalla lasitteen päällä	1		0,5	

OULU, Torikatu 12 konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta.
T.Tanska 2009 Museovirasto rakennushistorian osasto

2009088	170	20		B		BR4 A hirsien välistä	keramiikka	punasavi	astia	kahden punasaviastian reunapalat, toinen hyvin peni, läpinäkyvä lasite sisäpinnalla, toinen suurempi, reunan halk. 20 cm, valkoinen liete ja läpinäkyvä lasite sisäpinnalla	2		25,1	
2009088	171	20		B		BR4 A hirsien välistä	lasi	lasi	pullolasi	vihreän ja ruskeanvihreän pullolasin paloja	11		99,5	
2009088	172	20		B		BR4 A hirsien välistä	lasi	lasi	ikkunalasi	vihertävä	1		9,1	
2009088	173	20		B		BR4 A hirsien välistä	kivi	piikivi	iskos		1		46,2	
2009088	174	20		B		BR4 A hirsien välistä	luu	luu	eläimen luu	kolme luunpalaa	3		35,5	
2009088	175	20 / 23		B		pohjoispuoli, SY 20 pinta ja SY 23 rajapinta	keramiikka	posliini	astia	vihreä maalauskoristelu-kasviaihe, kupin pohja halk. 6 cm	1		6,5	
2009088	176	20 / 23		B		pohjoispuoli, SY 20 pinta ja SY 23 rajapinta	lasi	lasi	esinelasi	vihertävä	1		4,6	
2009088	177	20 / 23		B		pohjoispuoli, SY 20 pinta ja SY 23 rajapinta	metalli	rauta	naula	taottu suuri rautanaula	1		14,5	
2009088	178	23		B		Aivan BR 3 hirren vierestä	keramiikka	valkosavi	liitupiippu	varren suuosan kappale	1		2,5	
2009088	179	DR 1				tynnynni rakenteen DR1 päästä	puu	puu	tynnynni	puutynnynni rakenteen DR 1 alkupäästä. Puolet pohjasta kiinni tynnynriissä, yhden laudan keskellä tappi	1	80 x 53 x 47 cm	-	kons

Oulu. Torikatu 12. kaupunkiarkeologinen valvonta, 2009
Museovirasto, Rakennushistorian osasto

KARTTALUETTELO

YLEISKARTAT:

KARTTA 1 Yleiskartta 1:400 (A4)

KAIVAUSKARTAT:

TASOKARTAT:

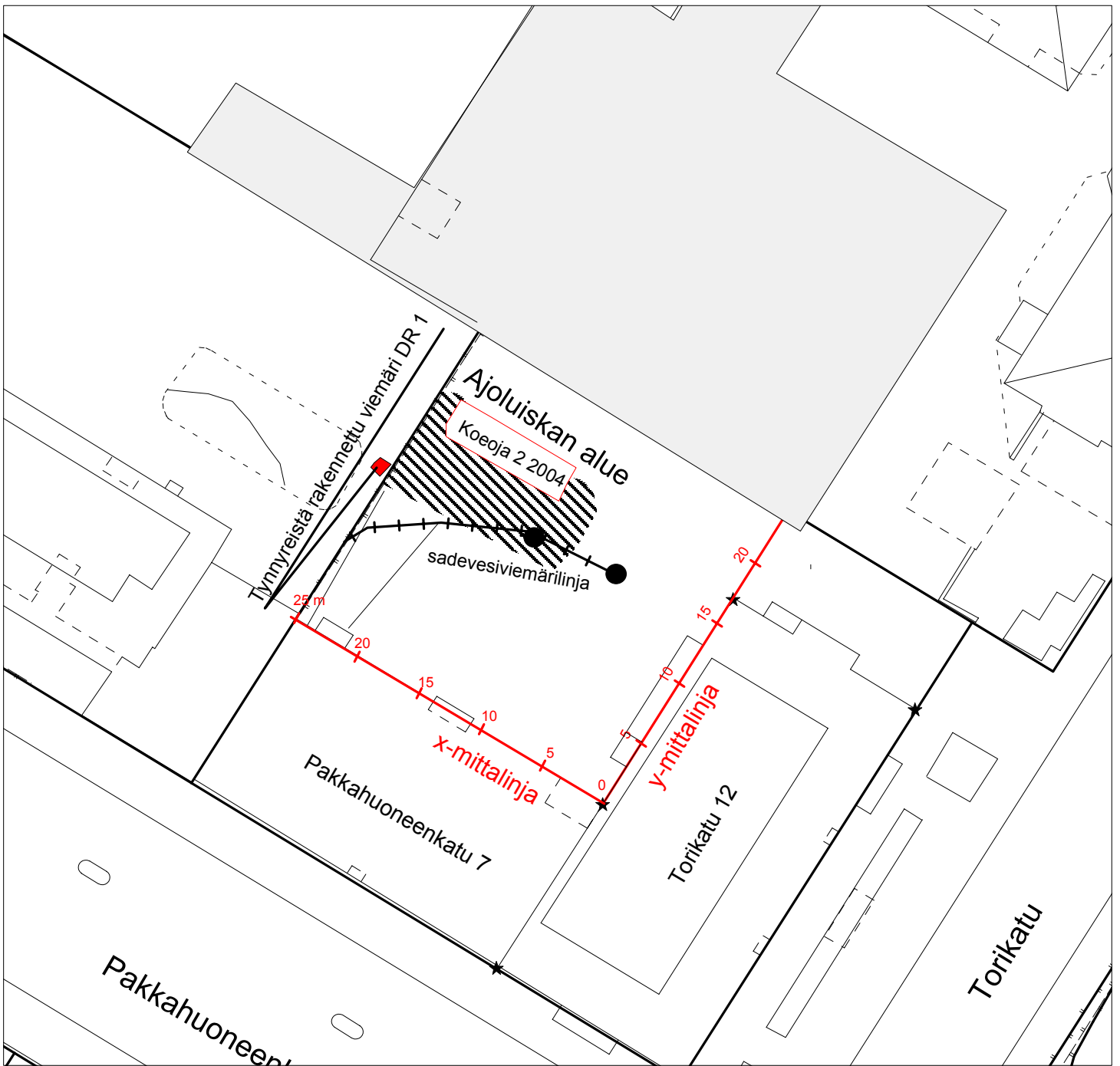
KARTTA 2 A-osa, ajoluiskan itäpääty, taso 1, AR1 A-D 1:20 (koko A3)
KARTTA 3 A-osa, ajoluiskan itäpääty, taso 2, AR2 A-C 1:20 (koko A3)
KARTTA 4 A-osa, ajoluiskan itäpääty, taso 3, AR3, AR2 A-C 1:20 (koko A3)
KARTTA 5 B-osa, ajoluiskan keskiosa, taso 2, BR1 A-D, BR2 1:20 (koko A3)
KARTTA 6 B-osa, ajoluiskan keskiosa, taso 3, BR3 1:20 (koko A3)
KARTTA 7 B-osa, ajoluiskan keskiosa, taso 4, AR2 A, AR3, BR4 A-B 1:20 (koko A3)
KARTTA 8 C-osa, ajoluiskan länsipääty, taso 2, CR2, BR3 1:20 (koko A3)
KARTTA 9 C-osa, ajoluiskan länsipääty, taso3, CR3 1:20 (koko A3)

PROFIILIKARTAT:

KARTTA 10 Eteläprofiili, CR1, CR2, CR3 1:20 (koko A3)

YHDISTELMÄKARTAT:

KARTTA 11 Kaivausalueen länsi- ja itäpääty sekä keskiosa, taso 1 ja 2, AR1 A-D, BR1 A-D, CR1 A-B 1:40 (koko A3)
KARTTA 12 Kaivausalueen länsipääty ja keskiosa, taso 2 ja 3, BR3, CR2 1:40 (koko A3)
KARTTA 13 Kaivausalueen länsipääty ja keskiosa, taso 3 ja 4, AR2 A, AR3, BR4 A-B, CR3 1:40 (koko A3)

- Virastotalo
- Tutkitun ajoluiskan sijainti tontilla
- Tonttien rajalta paljastunut tynnyreistä tehty rakenne DR1
- Sadevesiviemäri
- Valvonnassa käytetty takymetrin nollalinja
- Vuoden 2004 koekaivausten koeoja 2

OULU Torikatu 12	Yleiskartta tutkimusalueesta Ajoluiskan sijainti tontilla	
T. Tanska 2009	1:400	
Karttapohja: Oulun kaupungin kantakartta, Oulun kaupunki, Tekninen keskus Mittausdokumentointi: T.Ylitervo, T.Tanska, T.Taipaleenmäki 9.-17.11.	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
	Sturenkatu 4 PL 169 00511 HKI p. 09-40501	Kartta 1

Kiintopistelinja piirtämistä varten:

A X= 17,47, Y= 16,06, Z= 2,38

B X= 12,47, Y= 16,18, Z= 2,12

- - - - - Yksiköiden raja

Puuta

Kivi

Tiili

Hiiltynyttä puuta

- - - - - Keinotekoinen raja A- ja B-osan välillä

Rajapinta

Ajoluiskanreuna

Paalu tai tms. pystyssä oleva puu

Hiiltynyt puuroska

P Puuta

L Lauta

LA Lankku

H Hirsi

Rakenteet ja rajapinnat:

AR1 A Luode-kaakko suuntaiset hirret

AR1 B Luode-kaakko suuntaiset laudat ja lankut

AR1 C Luonnonkivistä ja tiilistä koostuva rakennejäännös

AR1 D Koillis-lounais suuntaiset päällekkäiset hirret

AR2 C Pohjasaveen kaivettu paaluja

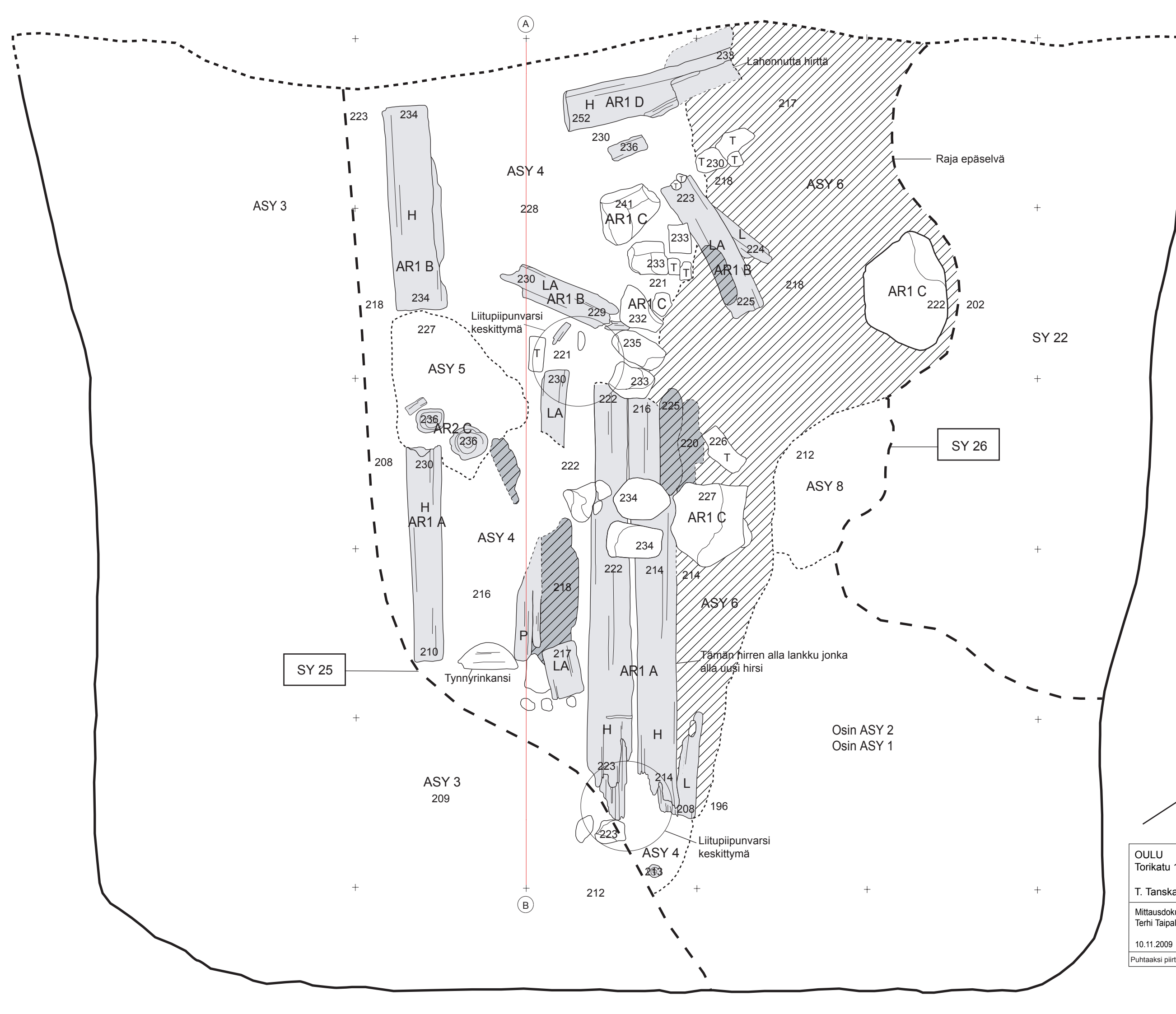
SY 25 Viemärikaivannon rajapinta

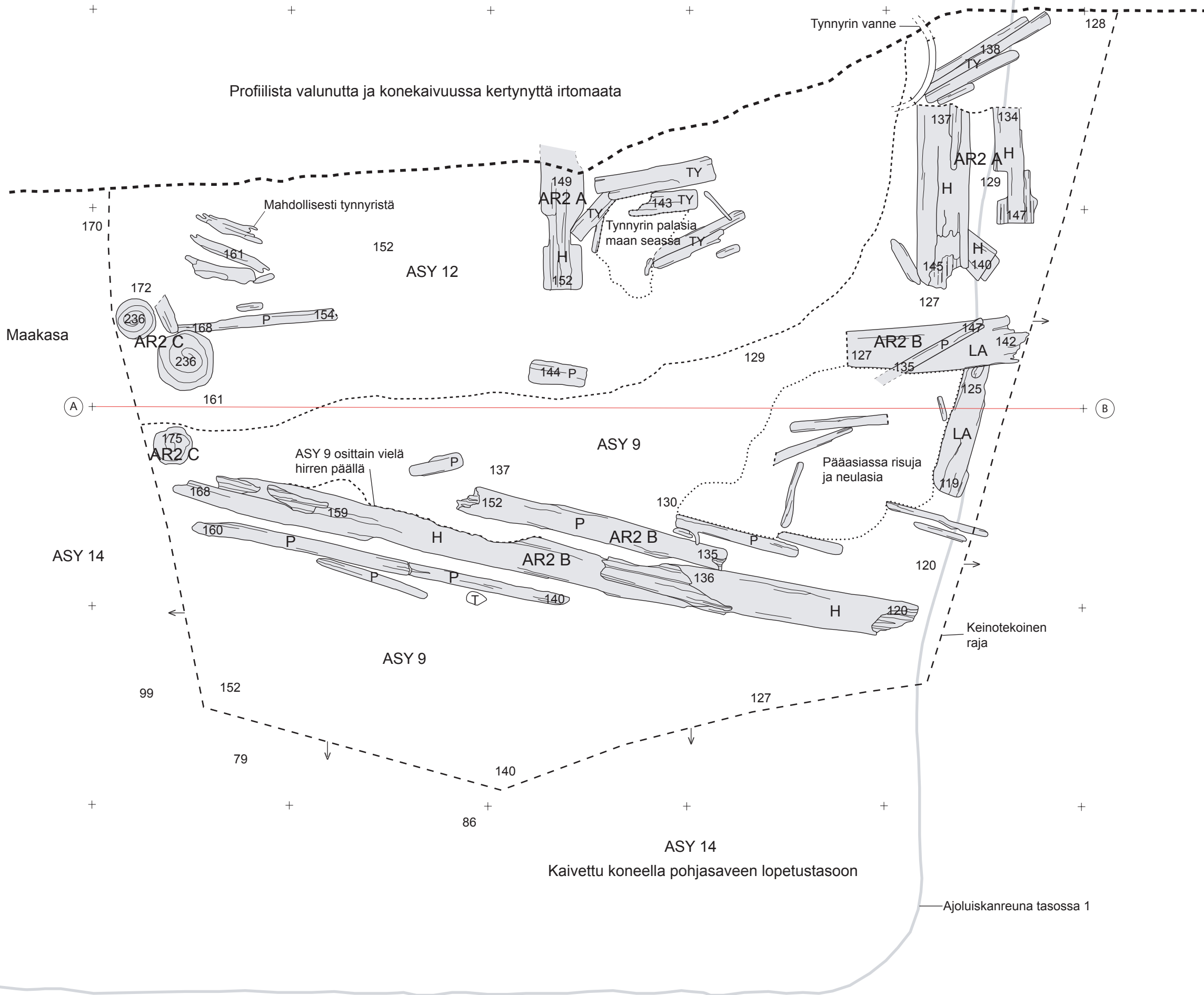
SY 26 Koeojan 2 kaivannon rajapinta

0 1 m

OULU Torikatu 12	A-osa Ajoluiskan itäpäätty	
T. Tanska 2009	Taso 1, AR1 A-D	1:20
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
10.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki	Kartta 2
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki	p. 09-40501	

Profiilista valunutta ja konekaivuussa kertynyttä irtomaata

Mahdollisesti tynnyristä

Tynnyrin palasia
maan seassa

ASY 9 osittain vielä
hirren päällä

Pääasiassa risuja
ja neulasia

Keinotekoinen
raja

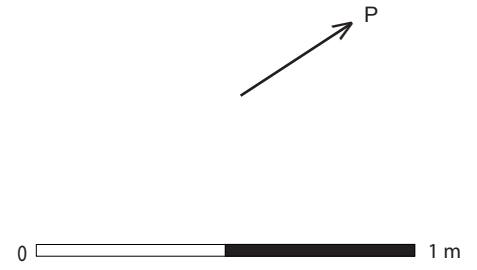
Kaivettu koneella pohjasaveen lopetustasoon

Kiintopistelinja piirtämistä varten:

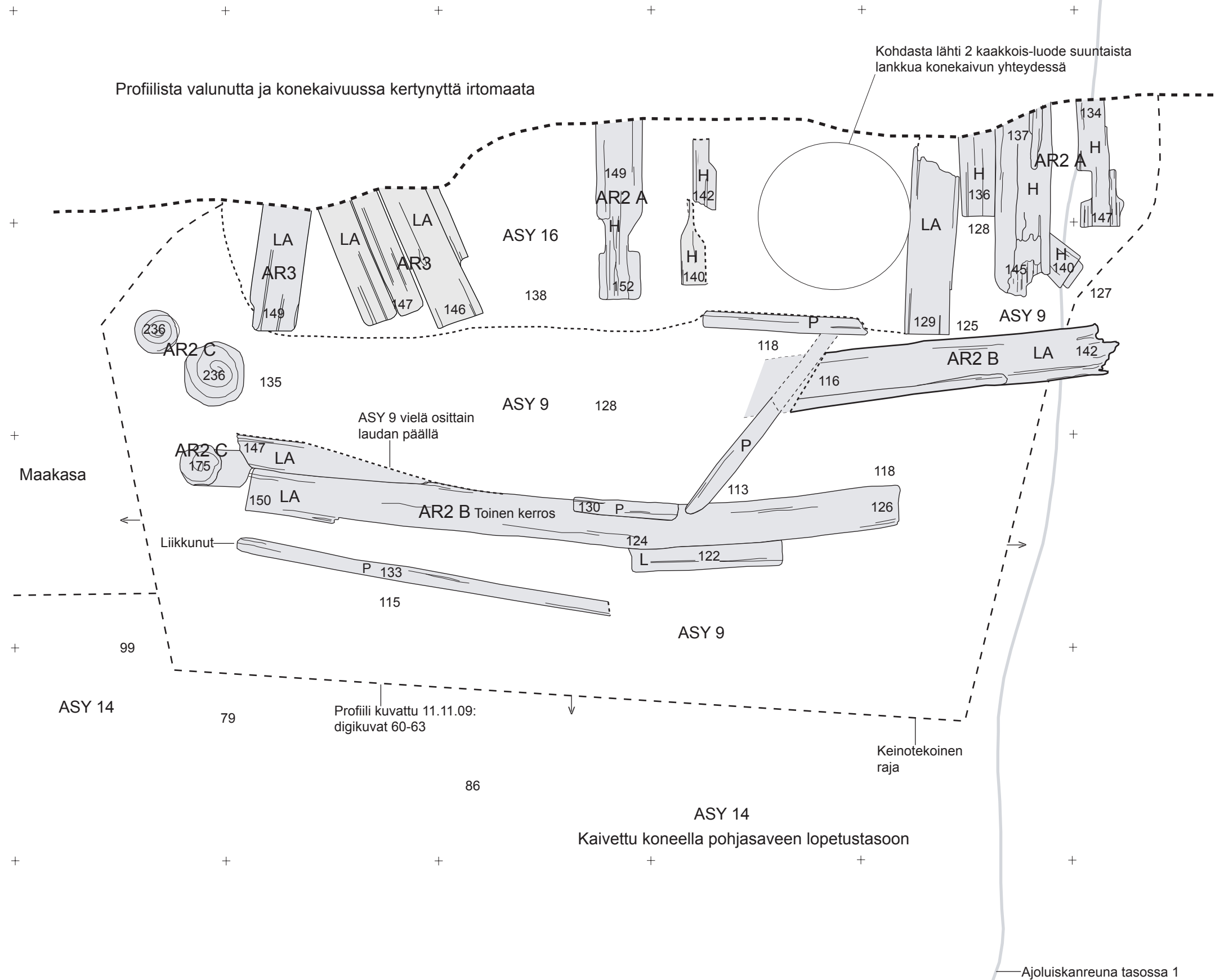
- (A) X= 14,84, Y= 15,22, Z= 1,73
- (B) X= 14,27, Y= 20,15, Z= 1,22

- Yksiköiden raja
- Puuta
- Tiili
- Keinotekoinen raja A- ja B-osan välillä
- Keinotekoinen raja
- Paalu tai tms. pystyssä oleva puu
- Ajoluiskanreuna tasossa 1
- LA Lankku
- H Hirsi
- TY Tynnyrin osa
- P Puuta

- Rakenteet:
- AR2 A Luode-kaakko suuntaiset hirret
 - AR2 B Koillis-lounais suuntaiset laudat, lankut, pyöröhirsi ja riu'ut
 - AR2 C Pohjasaveen kaivettuja paaluja

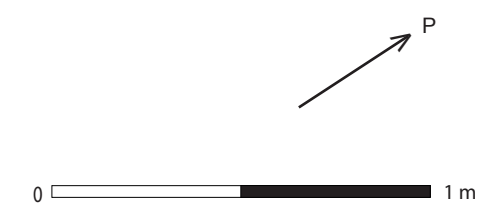

OULU Torikatu 12	A-osa Ajoluiskan itäpääty	
T. Tanska 2009	Taso 2, AR2 A-C	1:20
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
11.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 3
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki		

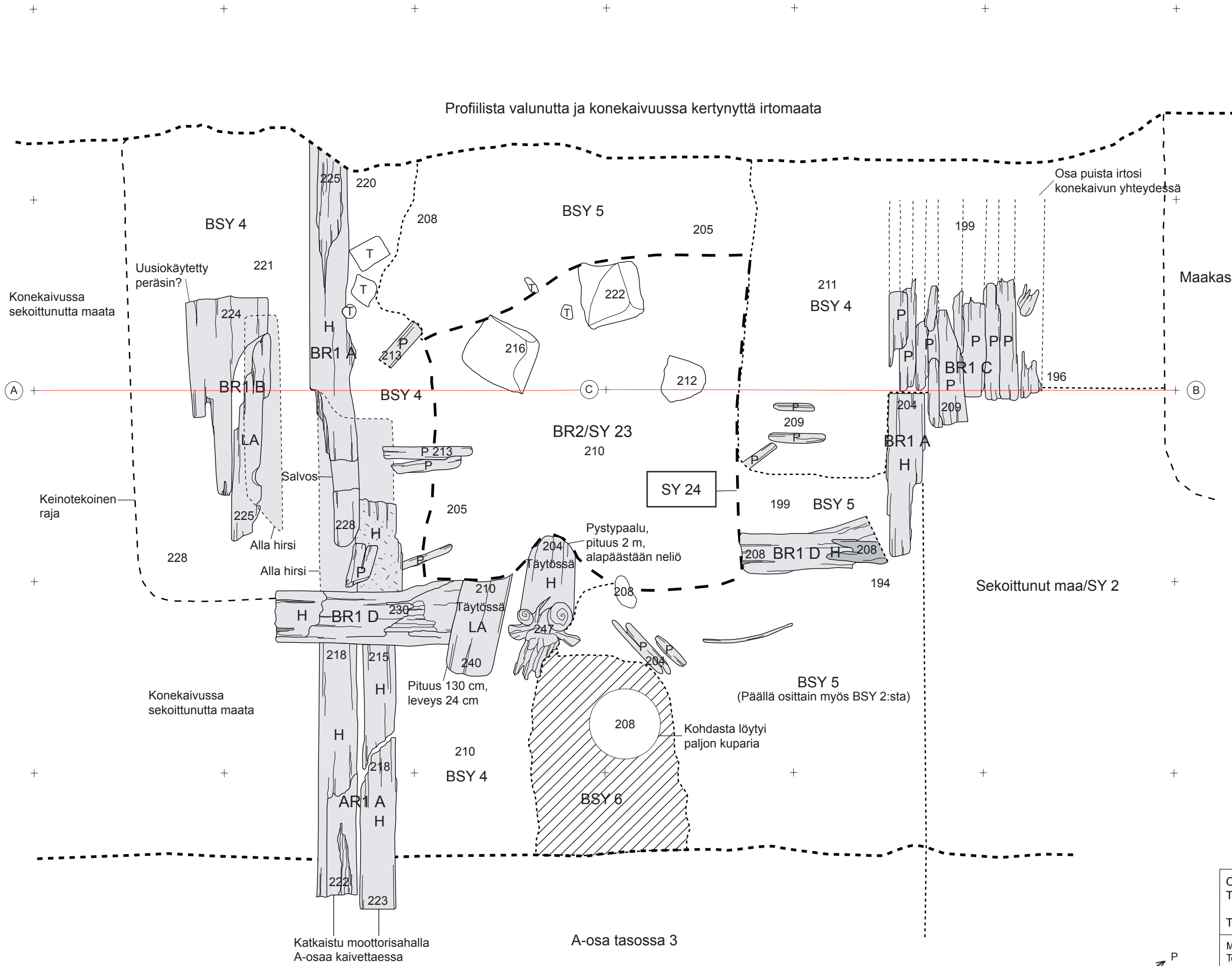
- Yksiköiden raja
- Puuta
- Keinotekoinen raja A- ja B-osan välillä
- Keinotekoinen raja
- Paalu tai tms. pystyssä oleva puu
- Ajoluiskanreuna tasossa 1
- P Puuta
- L Lauta
- LA Lankku
- H Hirsi

- Rakenteet:
- AR2 A Luode-kaakko suuntaiset hirret
 - AR2 B Koillis-lounais suuntaiset laudat, lankut, pyöröhirsi ja riu'ut (toinen puukerros)
 - AR2 C Pohjasaveen kaivettuja paaluja
 - AR3 Lauta-/lankkutaso A ja B osassa

OULU Torikatu 12	A-osa Ajoluiskan itäpäätty	
T. Tanska 2009	Taso 3, AR3, AR2 A-C 1:20	
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
11.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki	Kartta 4
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki	p. 09-40501	

Profiilista valunutta ja konekaivuuksa kertynyttä irtomaata

Kiintopistelinja piirtämistä varten:

(A) X= 19,02, Y= 14,97, Z= 2,28

(B) X= 18,96, Y= 20,93, Z= 1,95

(C) X= 18,98, Y= 17,97, Z= 2,05

Yksiköiden raja

Puuta

Kivi

Tiili

Maatunut puu

Hiiltynyttä puuta

Keinotekoinen raja A- ja B-osan sekä B- ja C-osan välillä

BR2:n rajapinta

Paalu tai tms. pystyssä oleva puu

Hiiltynyt puuroska

Keinotekoinen raja

LA Lankku

H Hirsi

P Puuta

Rakenteet ja rajapinnat:

BR1 A Luoteis-koilliset suuntaiset hirret

BR1 B Puutaso joka koostuu lankusta ja "peräsimen muotoisesta" puulevystä

BR1 C Haljaspuolikkaita ja pyöreitä puita

BR1 D Koillis-lounas suuntaiset hirret

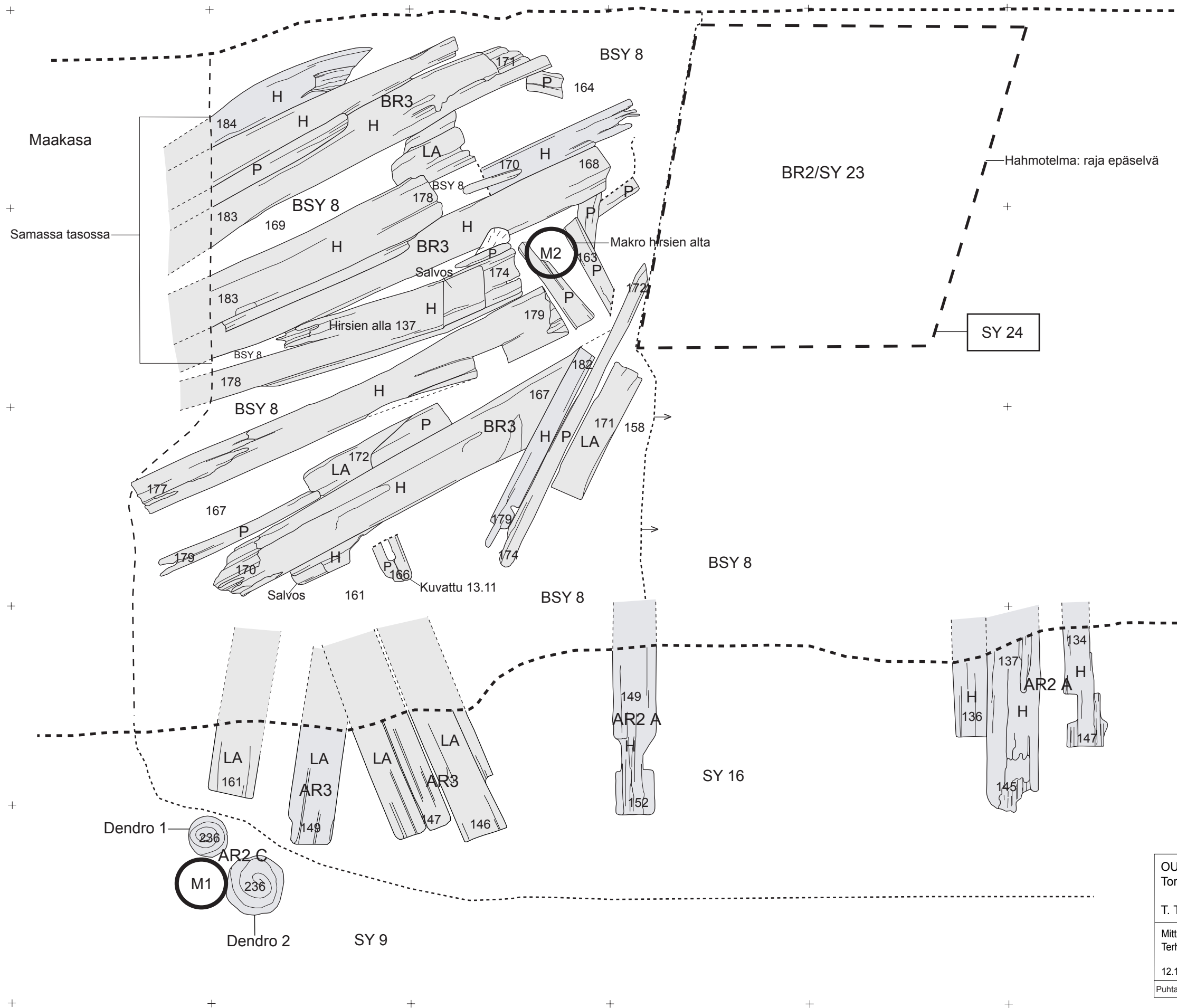
BR2 Kuoppa

SY 24 Kuopan rajapinta

0 1 m

OULU Torikatu 12	B-osa Ajoluiskan keskiosa	
T. Tanska 2009	Taso 2, BR1 A-D, BR2 1:20	
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
12.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki	Kartta 5
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki	p. 09-40501	

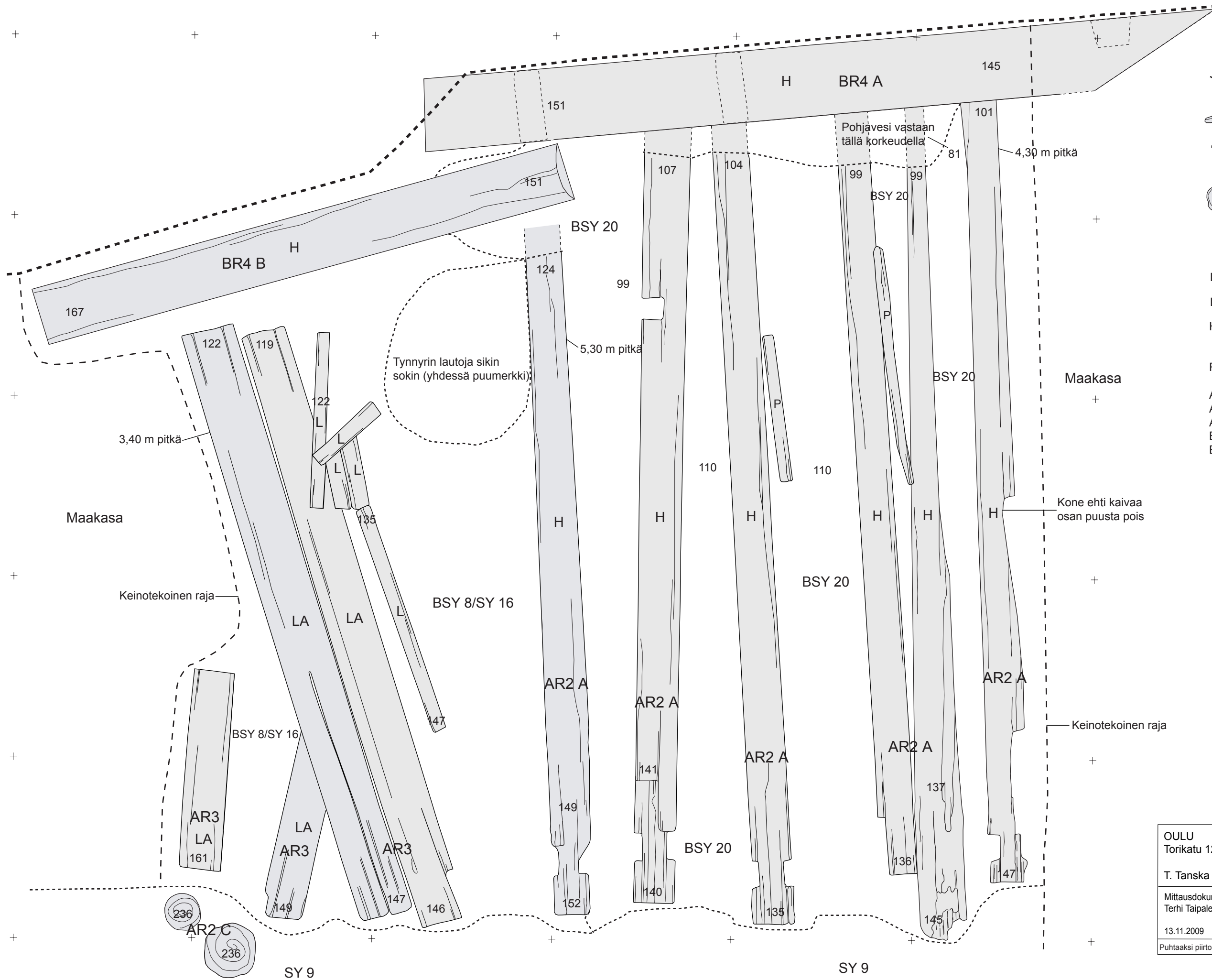

- Yksiköiden raja
- Puuta
- Tuohi
- Keinotekoinen raja A- ja B-osan sekä B- ja C-osan välillä
- BR2:n rajapinta
- Paalu tai tms. pystyssä oleva puu
- Keinotekoinen raja
- Makronäyte
- LA Lankku
- H Hirsi
- P Puuta

- Rakenteet ja rajapinnat:
- AR2 A Luode-kaakko suuntaiset hirret
 - AR2 C Pohjasaveen kaivettuja paaluja
 - AR3 Lauta-/lankkutaso
 - BR2 Kuoppa
 - BR3 Hirsi-, lauta- ja lankkutaso
 - SY 24 Kuopan rajapinta

OULU Torikatu 12	B-osa Ajoluiskan keskiosa	
T. Tanska 2009	Taso 3, BR3	1:20
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
12.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki	Kartta 6
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki	p. 09-40501	

- Yksiköiden raja
- Puuta
- Keinotekoinen raja B- ja C-osan välillä
- Paalu tai tms. pystyssä oleva puu
- Keinotekoinen raja

- L Lauta
- LA Lankku
- H Hirsi

- Rakenteet:
- AR2 A Luode-kaakko suuntaiset hirret
 - AR2 C Pohjasaveen kaivettuja paaluja
 - AR3 Lauta-/lankkutaso
 - BR4 A Pohjois-etelä suuntaiset hirret
 - BR4 B Pohjois-etelä suuntaiset hirret

OULU Torikatu 12	B-osa Ajoluiskan keskiosa	
T. Tanska 2009	Taso 4, AR2 A, AR3, BR4 A-B 1:20	
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
13.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 7
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki		

Betoniaturaseinä/tontinraja

Virastotalon seinästä 5 m kohdalle matkaa n. 3,90 m

Eteläprofiili
Profiilikartta 1

Maakasa

Reuna epätasainen
(ei mennyt välttämättä näin)

Maakasa

CSY 21

132

CSY 8

150

Yksiköiden raja

Puuta

Betoniaturaseinä/tontinraja

Keinotekoinen raja

L Lauta

LA Lankku

H Hirsi

Rakenteet:

BR3 Hirsi-, lauta- ja lankkutaso

CR2 Hirsi- ja lankkutaso

Profiilin puhdistuksessa
piiposliinilautanen 17.11

Alla lankku

Alla 2 lankkukertaa

CSY 8

Kone ehti siirtää puita
hieman pois paikoiltaan

Alemmalla tasolla

Tiilimurskaa ja tiilenpaloja

Veistetty pää

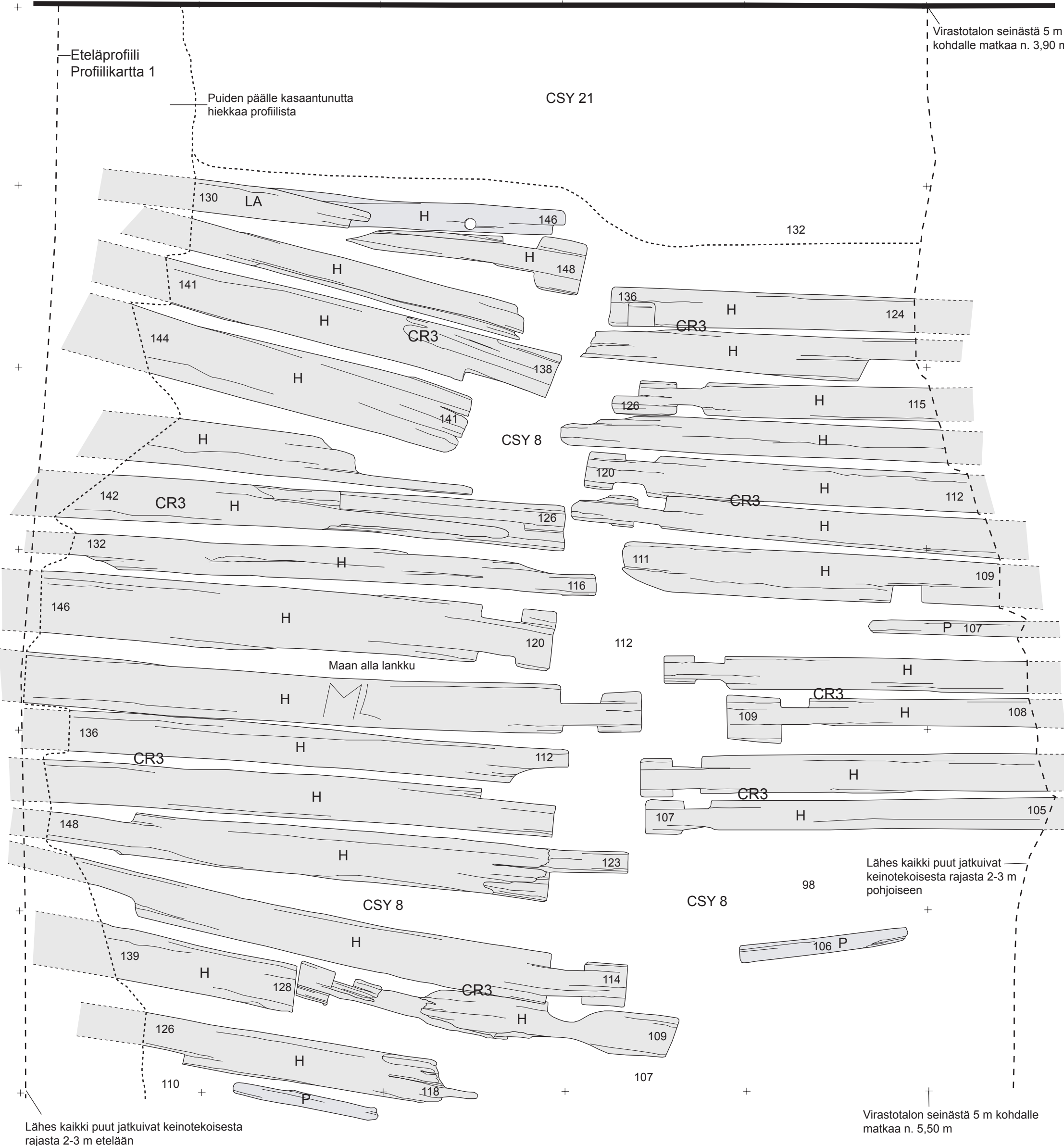
Vanne

Virastotalon seinästä 5 m kohdalle matkaa n. 4,60 m

0 1 m

OULU Torikatu 12	C-osa Ajoluiskan länsipääty	
T. Tanska 2009	Taso 2, CR2, BR3	1:20
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
16.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki	Kartta 8
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki	p. 09-40501	

Betonianturaseinä/tontinraja

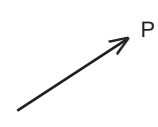
Lähes kaikki puut jatkuivat keinoitekoisesta rajasta 2-3 m etelään

Lähes kaikki puut jatkuivat keinoitekoisesta rajasta 2-3 m pohjoiseen

Virastotalon seinästä 5 m kohdalle matkaa n. 5,50 m

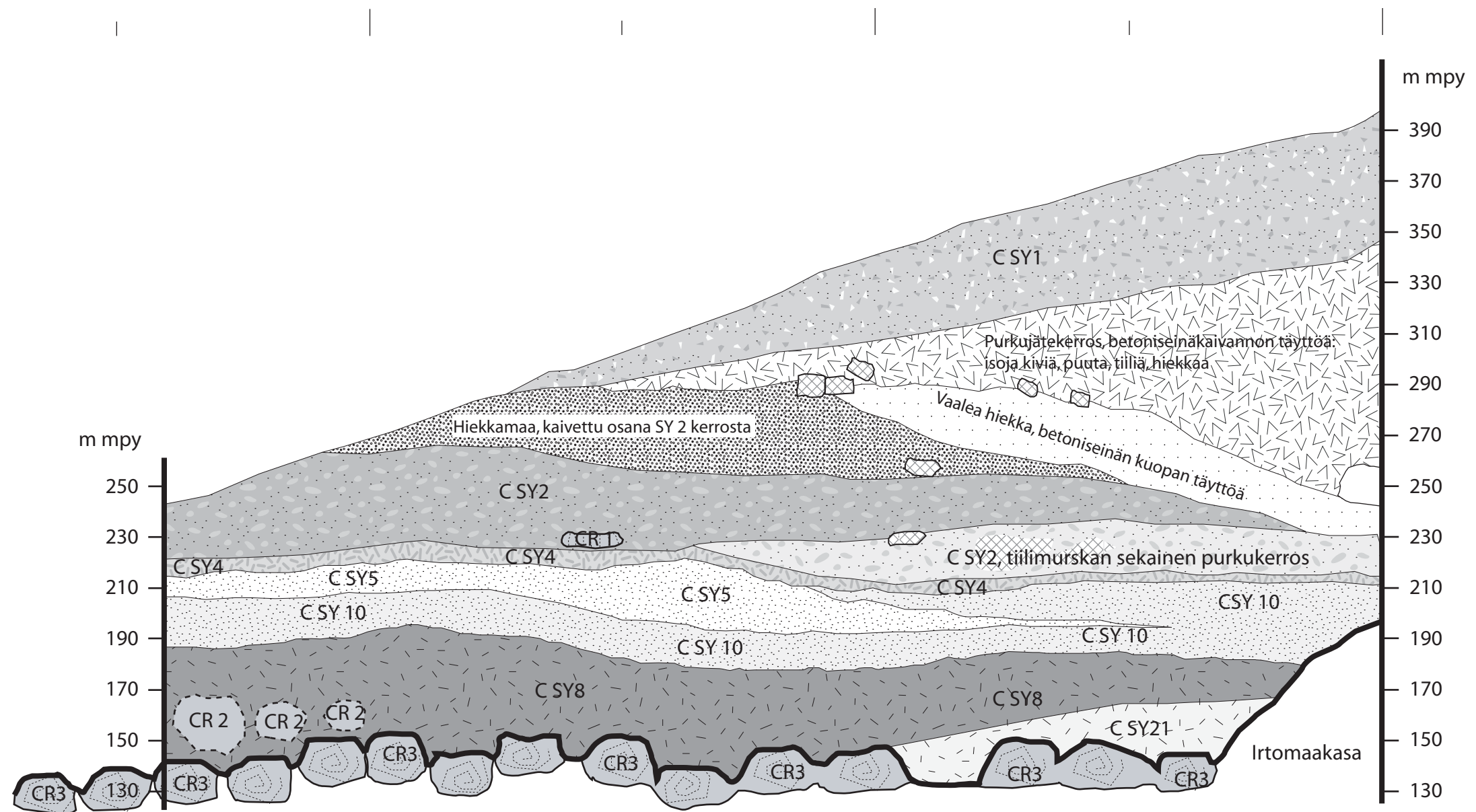
- Yksiköiden raja
- Puuta
- Betonianturaseinä/tontinraja
- Keinoitekoisen raja

- P Puuta
- LA Lankku
- H Hirsi
- Rakenteet:
- CR3 Laaja hirsitaso

0 1 m

OULU Torikatu 12	C-osa Ajoluiskan länsipääty	
T. Tanska 2009	Taso 3, CR3	1:20
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
17.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 9
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki		

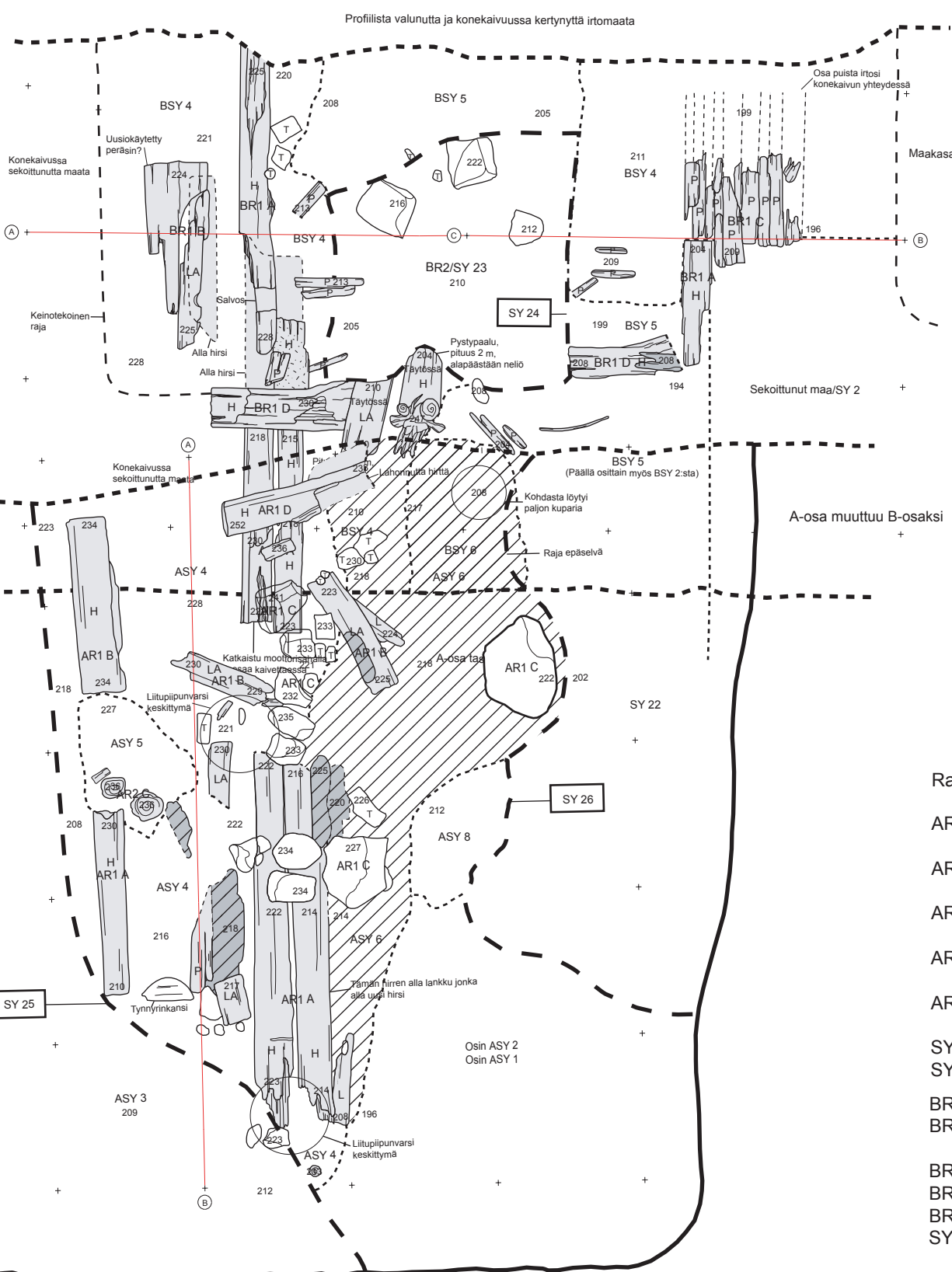
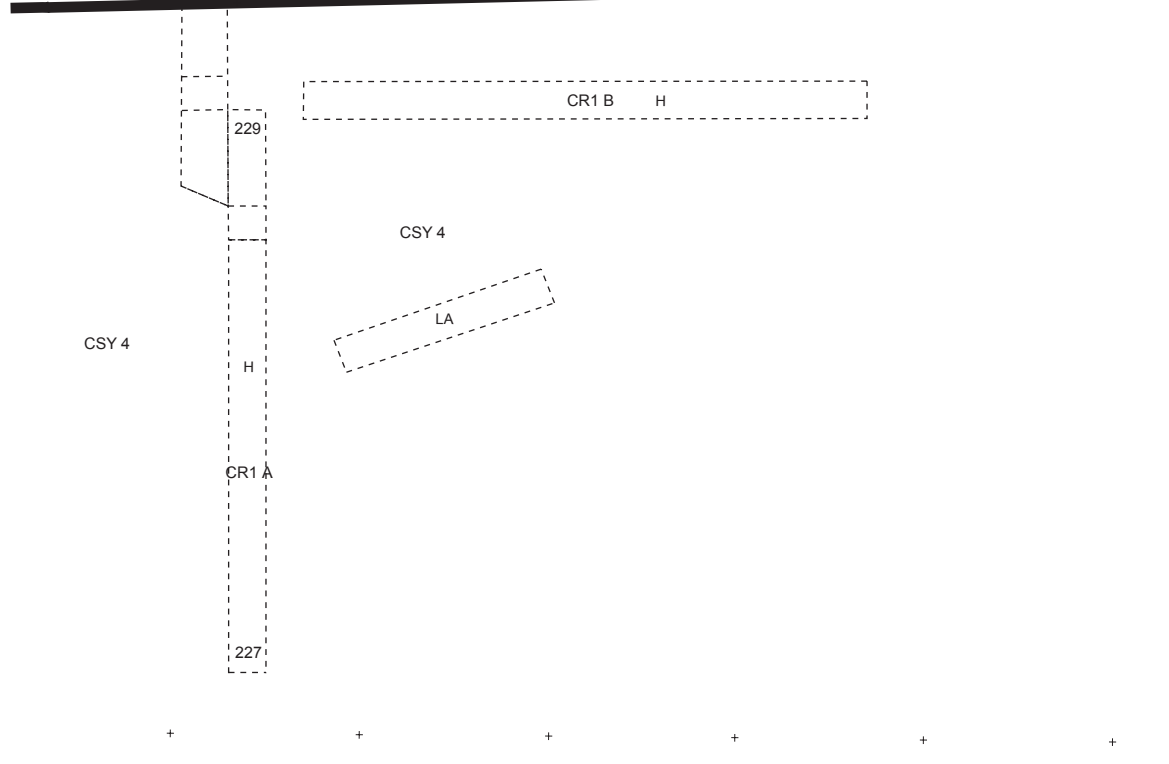

- Rakenteet:
- CR 1 R
 - CR 2 Puutaso
 - CR 3 Puutaso

Stratigrafiset yksiköt:

- Kivi
- Tiili
- Puu
- Poistettu puu
- SY 1 Sekoittunut pinta- ja purkukerros
- Purkujätekerros, betoniseinäkaivannon täyttöä
- Vaalea hiekka, betoniseinän kuopan täyttöä
- Hiekkamaa, kaivettu osana SY 2 kerrosta
- SY 2 Purkukerros
- SY 4 Ohut savi- ja puuroskakerros
- SY 5 Hiekkakerros
- SY 8 Puulastu- ja puuroskakerros
- SY 10 Tumma ruskeanharmaa hiekka
- SY 21 Hiekkansekainen puuroska

OULU Torikatu 12	C osa Eteläprofiili	
T. Tanska 2009	1:20	
Mittausdokumentointi Terhi Tanska	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
17.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 10
Puhtaaksi piirto: Terhi Tanska		

- Rakenteet ja rajapinnat:**
- AR1 A Luode-kaakko suuntaiset hirret
 - AR1 B Luode-kaakko suuntaiset laudat ja lanku
 - AR1 C Luonnonkivistä ja tiilistä koostuva rakennejäännös
 - AR1 D Koillis-lounais suuntaiset päällekkäiset hirret
 - AR2 C Pohjasaveen kaivettuja paaluja
 - SY 25 Viemärikaivannon rajapinta
 - SY 26 Koeojan 2 kaivannon rajapinta
 - BR1 A Luoteis-koillis suuntaiset hirret
 - BR1 B Puutaso joka koostuu lankusta ja "peräsimen muotoisesta" puulevystä
 - BR1 C Haljaspuolikkaita ja pyöreitä puita
 - BR1 D Koillis-lounas suuntaiset hirret
 - BR2 Kuoppa
 - SY 24 Kuopan rajapinta

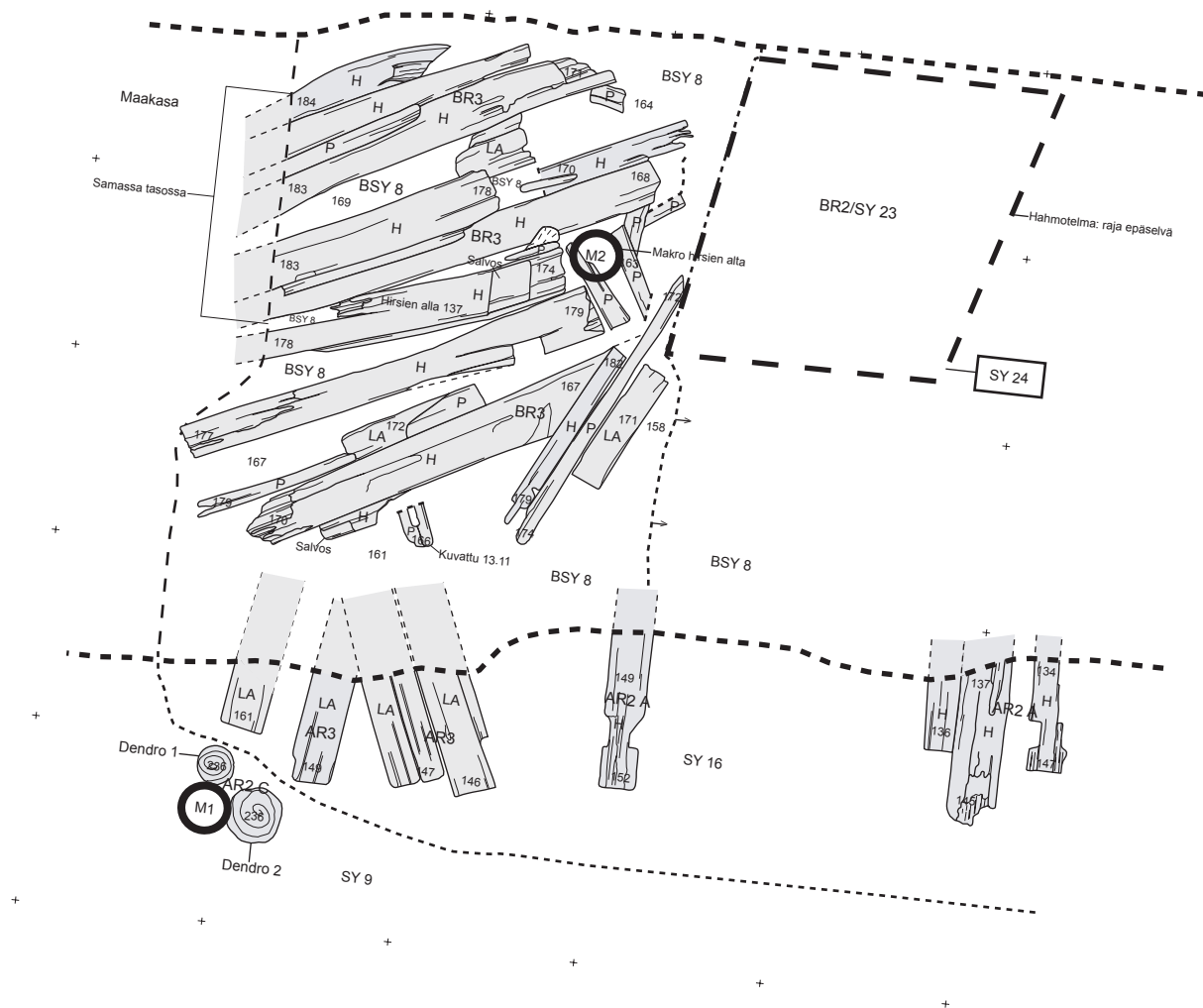
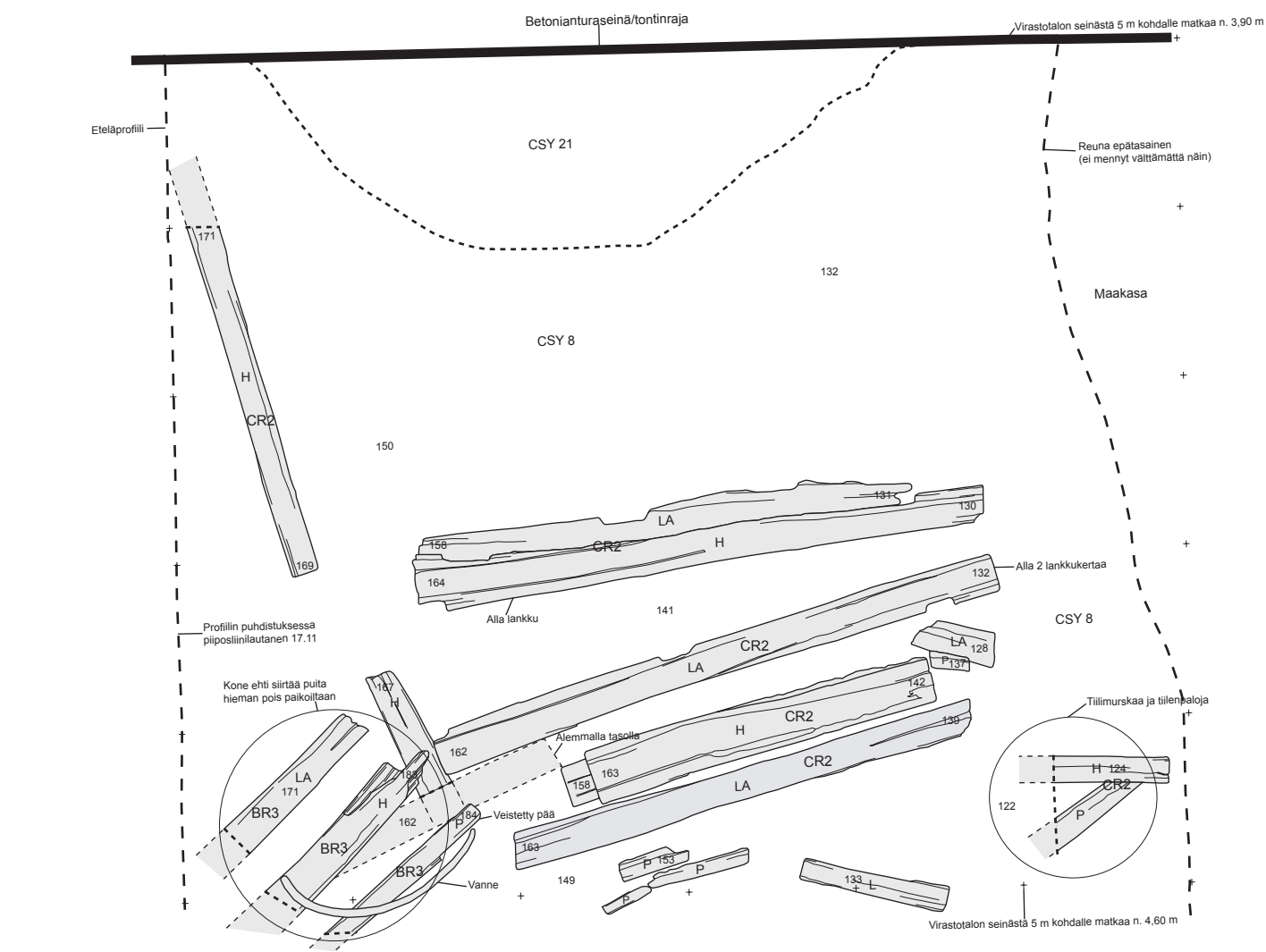
- Kiintopistelinja piirtämistä varten:
- (A) X= 19,02, Y= 14,97, Z= 2,28
 - (B) X= 18,96, Y= 20,93, Z= 1,95
 - (C) X= 18,98, Y= 17,97, Z= 2,05
- Kiintopistelinja piirtämistä varten:
- (A) X= 17,47, Y= 16,06, Z= 2,38
 - (B) X= 12,47, Y= 16,18, Z= 2,12
- Yksiköiden raja

- Puuta
- Kivi
- Tiili
- Maatunut puu
- Hiiltynyttä puuta
- Keinotekoinen raja A- ja B-osan sekä B- ja C-osan välillä
- Rajapinta
- Ajoluiskanreuna
- Paalu tai tms. pystyssä oleva puu
- Hiiltynyt puuroska
- Keinotekoinen raja
- LA Lankku
- H Hirsi
- P Puuta
- L Lauta

0 1 m

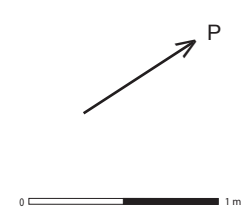
OULU Torikatu 12	Yhdistelmäkartta Taso 1 ja 2, AR1 A-D, BR1 A-D, CR1 A-B	
T. Tanska 2009	1:40	
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
10.11 ja 12.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 11
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki		

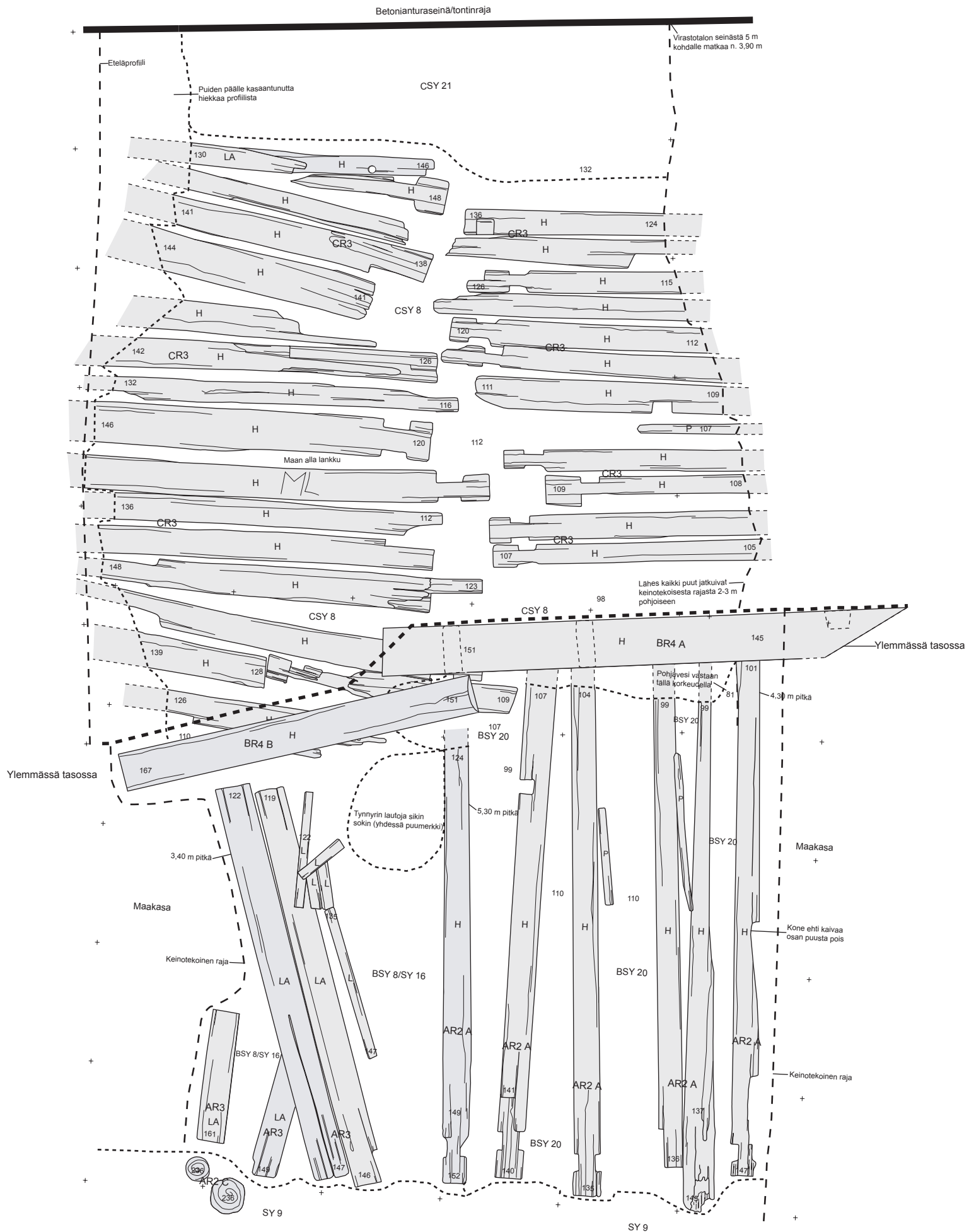

- Yksiköiden raja
- Puuta
- Betonianturaseinä/tontinraja
- Keinotekoinen raja
- Tuohi
- Keinotekoinen raja A- ja B-osan sekä B- ja C-osan välillä
- BR2:n rajapinta
- Paalu tai tms. pystyssä oleva puu
- M1 Makronäyte
- L Lauta
- LA Lankku
- H Hirsi
- P Puuta

- Rakenteet ja rajapinnat:
- AR2 A Luode-kaakko suuntaiset hirret
 - AR2 C Pohjasaveen kaivettuja paaluja
 - AR3 Lauta-/lankkutaso
 - BR2 Kuoppa
 - BR3 Hirsi-, lauta- ja lankkutaso
 - CR2 Hirsi- ja lankkutaso
 - SY 24 Kuopan rajapinta

OULU Torikatu 12	Yhdistelmäkartta	
T. Tanska 2009	Taso 2 ja 3, BR3, CR2 1:40	
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
12.11 ja 16.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 12
Puutaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki		

- Yksiköiden raja
- Puuta
- Betonianturaseinä/tontinraja
- Keinotekoinen raja
- L Lauta
- P Puuta
- LA Lankku
- H Hirsi

Rakenteet:

- BR3 Hirsi-, lauta- ja lankkutaso
- CR2 Hirsi- ja lankkutaso
- CR3 Laaja hirsitaso

0 1 m

OULU Torikatu 12	Yhdistelmäkartta Taso 3 ja 4, AR2 A, AR3, BR4 A-B, CR3
T. Tanska 2009	1:40
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
13.11 ja 17.11.2009	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki
Puhtaaksi piirto: Terhi Taipaleenmäki	Kartta 13

YKSIKKÖ- JA RAKENNELUETTELO

Valvonnassa alueella erotetut yhtenäiset yksiköt pyrittiin identifioimaan ja antamaan niille sama yksikkönumero A, B ja C osissa. Yksikkötunnuksissa tunnuksen alkuun liitetty kirjain A, B, tai C kertoo tarkemmin sen, mistä ajoluiskan osasta milloinkin on kyse. (Täten esimerkiksi kaivannon alin puuroskakerros, SY 9, kulkee raportissa ja dokumentaatiossa tunnuksen SY 9 lisäksi tarkemmin sijaintia kuvaavasti ASY 9, BSY 9 ja CSY 9).

MAAKERROKSET:

- SY 1 Sekoittunut pinta- ja purkukerros**
Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: n. 10-60 cm
Muuta: Ajoluiskan pintamaa, jota on kasattu pintaan ajoluiskaa tehtäessä ja käytettäessä. Osittain myös käytössä sekoittunutta alueen aiempaa purkukerrosta SY 2.
Kerroksen yläpuolella: -
Kerroksen alapuolella: SY 2, SY 22, SY 3
Ajoitus: 2000-1900 -luku
Sijainti: Koko ajoluiskan pinnassa. A, B ja C osassa.
- SY 2 Purkukerros**
Kaivaustapa: kaivinkone/lapio
Kerroksen paksuus: n. 0,5-1 m
Muuta: Hiekkaa, tiiliä ja isoja ja pienempiä kiviä, tiilimurskaa, sepeliä, puuta, fajanssia, piiposliinia, rautanauloja. Ilmeisesti useamman alueen nuorimpien käyttövaiheiden purku- ja tasoitusvaiheen kerroksia, jotka käsiteltiin ajan säästämiseksi yhtenä yksikkönä. Tontilla 1800-1900-luvuilla sijainneiden rakennusten purkuvaiheissa syntynyt yksikkö.
Kerroksen yläpuolella: SY 1
Kerroksen alapuolella: SY 4, SY 6, AR 1 A-D, BR 1 A-D, BR 2, CR 1
Kerroksen vieressä: SY 3 ja SY 22
Löydöt: KM 2009088 : 1-7
Ajoitus: 1800-1900 -luku
Sijainti: koko alueella
- SY 3 Viemärikaivannon täyttö**
Kaivaustapa: kaivinkone/lapio
Kerroksen paksuus: n. 1-2 m
Muuta: Ajoluiskan eteläreunaa leikkaava viemärikaivannon täyttömaa. Vaaleanharmaata hiekkaa, muovia, tiiltä, piiposliinia, palanutta lasia, vaaleaa puhdasta hiekkaa. = SY 11
Kerroksen yläpuolella: SY 1
Kerroksen alapuolella: SY 8 ja 9
Kerroksen vieressä: SY 2, SY 4, SY 5, SY 8, SY 9
Rajapinta kaivannolle: SY 25
Ajoitus: 1900 -luku
Sijainti: ajoluiskan eteläreunassa

- SY 4 Ohut savi- ja puuroskakerros**
 Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. 5-8 cm
 Muuta: Rakenteeseen A/B/C R1 liittyvä kulttuurikerros. Ohut likainen savimaa ja sen alla puuroskaa, sekä B ja C osassa paikoin myös tiilimurskaa. Kerroksessa oli erityisen runsaasti liitupiipun varren katkelmia, ja kaksi isompaa varrenkappaleiden kertymää AR 1A hirsien yhteydessä. Tiiltä ja hiilenpalasia, lasia, tynnyrin vanne.
 Kerroksen yläpuolella: SY 2
 Kerroksen alapuolella: SY 5, AR1
 Kerroksen vieressä: SY 3, SY 6, SY 22
 Kerroksen sisässä: AR 1 A-D, BR 1 A-D, CR 1
 Kerroksen läpäisee: BR 2, SY 3, SY 22
 Löydöt: KM 2009088: 8-42
 Ajoitus: 1800-luku
 Sijainti: koko alueella.
- SY 5 Hiekkakerros**
 Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. 10-30 cm
 Muuta: Vaaleaa hiekkaa, tiiltä, kiviä, liitupiipunvarsia, eläimen luu. C osan länsipäässä myös mustan- ja ruskeanharmaata hiekkaa. Todennäköisesti täyttö-/tasoitekerros.
 Kerroksen yläpuolella: SY 4
 Kerroksen alapuolella: SY 8, SY 9, SY 10
 Kerroksen vieressä: SY 3, SY 22
 Kerroksen läpäisee: BR 2, SY 3, SY 22
 Löydöt: KM 2009088: 43-45
 Ajoitus: 1800-luku?
 Sijainti: Koko alueella.
- SY 6 Hiiltynyt puuroska**
 Kaivaustapa: lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. 1-5 cm
 Muuta: Hiiltynyt puuroska/hiilikerros AR 1A hirsien keskiosan ympärillä, sekä AR1 C kivien pohjois- ja BR 1 D hirsien itäpuolella. Kerroksessa mm. kupari- ja rautakuonaa, vihertynyttä hiekkaa, kuparisen kolmijalkapadan jalka, ja mahdolliset 3 kupariharkkoa. Vrt. kartta 8, Koeoja 2, Lipponen 2004 Koekaivaus, jossa myös vihertynyttä maata.
 Kerroksen yläpuolella: SY 4
 Kerroksen alapuolella: SY 5
 Kerroksen sisässä: AR 1 A hirsiiä, ja C kiviä
 Löydöt: KM 2009088: 46
 Ajoitus: 1800-luvun alku
 Sijainti: A ja B osien keskiosissa ja pohjoispuolella.
- SY 7 = SY 3**
- SY 8 Puulastu- ja puuroskakerros**
 Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Kerroksen paksuus: n. 20-30 cm

Muuta: Orgaaninen punertava puulastu- ja puuroskakerros AR2 ja 3, BR 4 ja CR 2 ja 3 hirsi- ja lankkutasojen päällä ja välissä. Suurikokoistakin puulastua ym. puun veistöjätettä, mm. erilaisia salvosten leikkauksia, kuorta, puunsäleitä. Posliinia, piiposliinia, lasia, puuesineiden kappaleita, nahkaa. Lammen täyttökerros.

Kerroksen yläpuolella: SY 5 ja 10

Kerroksen alapuolella: AR2 ja 3, BR 4 ja CR 3, BSY 12, BSY 18, SY 9

Kerroksen sisässä: CR 2

Löydöt: KM 2009088: 48-70

Ajoitus: 1700-luvun jälkipuolisko

Sijainti: koko alueella.

SY 9

Puuroskakerros

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Kerroksen paksuus: n. 20-100 cm

Muuta: Alueen alin puuroskakerros. Mustaa havujen ja havuriukujen sekaista puuroskaa, oksia, kuusen käpyjä ja muuta orgaanista jätettä. Kerroksen sisässä/pinnassa tuohikerros suurten hirsitasojen (AR 2-4, BR 4, CR 3) alla. Lasia, keramiikkaa (posliinia, piiposliinia, fajanssia). Nahka- ja puuesineiden kappaleita, suuri villakangasesine (poistettu). Lammen täyttökerros. Makronäyte 1 AR 2 C paalujen vierestä. Ajoluiskan itäpäädyssä SY 9 oli erittäin paksu ja paljastui heti SY 10 alta.

Kerroksen yläpuolella: SY 10, SY 8, SY 20 ja 21, AR 2-4, BR 4, CR 3

Kerroksen alapuolella: SY 13 ja 14

Kerroksen sisässä: paikoitellen ohut tuohikerros, jota ei erotettu omaksi yksikökseen, ASY 15 hiekkalinssi

Löydöt: KM 2009088: 71-148

Ajoitus: 1700-luvun jälkipuolisko

Sijainti: koko alueella

SY 10

Tumma ruskeanharmaa hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Kerroksen paksuus: n. 5-30 cm

Muuta: SY 5 hiekkatäyttökerroksen alapuoli, kosketuksessa alla alkaviin puuroskakerrokseen. Seassa orgaanista ainesta, lasia, tiilimurskaa, liitupiippujen kappaleita, fajanssia, ”rautapunnus” KM 2009088:152. SY 17 = SY 10

Kerroksen yläpuolella: SY 5

Kerroksen alapuolella: SY 8 ja 9

Löydöt: KM 2009088: 149-152

Ajoitus: sama kuin SY 5??

Sijainti: lähes koko alueella. Läikittäin SY 5:n alapuolella.

SY 11 = SY 3

(A)SY 12 **Ohut savi-/hiesukerros**

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Kerroksen paksuus: n. 2-5 cm

Muuta: Ohut savi- ja hiesukerros AR 2 rakenteen itäpään päällä A osassa, todennäköisesti samanaikainen ja sama syntyprosessi kuin SY 8 (SY 8 kerroksen sisässä?).

Kerroksen yläpuolella: SY 8
 Kerroksen alapuolella: AR 2, SY 8 ja 9,
 Kerroksen vieressä: SY 8, SY 16,
 Ajoitus: sama kuin SY 8?
 Sijainti: A osan keskiosassa, rakenteen AR 2 itäpäässä.

SY 13

Musta muta

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. 5-20 cm
 Muuta: Lammen pohjasedimenttiä, mustaa orgaanissekoitteista mutaa. Mm. posliinilautasen, piiposliini- ja lasiesineiden kappaleita, nahkaa. Kerroksittainen SY 14:sta kanssa.
 Kerroksen yläpuolella: SY 9
 Kerroksen alapuolella: SY 14
 Löydöt: KM 2009088: 153
 Ajoitus: luonnon muovaama
 Sijainti: koko alueella

SY 14

Pohjasavi

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio
 Kerroksen paksuus: -
 Muuta: harmaa pohjasavi/hiesu, paikoitellen kerroksittainen SY 13:sta kanssa. Nimettiin kentällä pohjasaveksi, mutta paikoin saattaa olla kyse myös vanhan meren/lammen tulvakerrostumista.
 Kerroksen yläpuolella: SY 13
 Kerroksen alapuolella: pohjakallio
 Ajoitus: luonnollinen kerros
 Sijainti: koko alueella, n. 1,30 - 0,70 m mpy korkeudella

(A)SY 15

Vaalea hiekkalinssi

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio
 Kerroksen paksuus: n. 15 cm
 Muuta: vaalea, puhdas hiekkalinssi kerroksen ASY 9 sisässä luiskan eteläkulmassa n. metrin verran AR 2 C paaluista itään. Lasia, piipunvarsia. Liittyy mahdollisesti viemärikaivantoon SY 3.
 Kerroksen yläpuolella: SY 9
 Kerroksen alapuolella: SY 9
 Kerroksen vieressä: SY 3
 Löydöt: KM 2009088: 154-155
 Ajoitus: -
 Sijainti: alueen itä-/eteläkulmassa, n. 1 m itään paaluista AR 2 C

(A)SY 16

Punertava puuroska

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. cm
 Muuta: (=SY 8?) Punertava puuroska SY 12:sta alta, AR 3 rakenteen vierestä ja alta. Syntyprosessi todennäköisesti sama kuin SY 8:lla. Osittain sama kuin SY 8.
 Kerroksen yläpuolella: SY 12, AR 3
 Kerroksen alapuolella: SY 9
 Kerroksen vieressä: AR 3

Löydöt: KM 2009088: 157-160
 Ajoitus: 1700-luvun jälkipuolisko
 Sijainti: A osa, rakenteen AR 3 itäpuolella

(B)SY 17 = SY 10

(B)SY 18 Hiekkakerros

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. 5-10 cm
 Muuta: Hiekkakerros SY 8 puuroska alta, BR 3 pohjois-/länsipäässä olevien hirsien välistä. Sama syntyprosessi kuin SY 12:sta? Näkyy digikuvassa 84.
 Kerroksen yläpuolella: SY 8
 Kerroksen alapuolella: (B)SY 20
 Kerroksen vieressä: (B)SY 19
 Kerroksen sisässä: BR 3
 Ajoitus: samanaikainen SY 12 kanssa?
 Sijainti: B osassa, alueen pohjoispuolella BR 4 A hirsien välissä ja itäpuolella, AR2 A hirren pohjoispuolella.

(B)SY 19 Orgaanisekoitteinen tummanruskea hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. 5-10 cm
 Muuta: orgaanisekoitteinen, lantamainen hiekka BR 3 hirsitasen alta. rysän/tynnyrin vanteita, keramiikkaa, lasia, liitupiippuja. Makronäyte 2
 Kerroksen yläpuolella: SY 8, BR 3
 Kerroksen alapuolella: AR 3, BR 4, SY 20
 Kerroksen vieressä: (B)SY 18
 Löydöt: KM 2009088: 161-165, (167-169: SY 19/23 rajalta)
 Ajoitus: 1700-luvun jälkipuolisko
 Sijainti: B osassa, alueen eteläpuolella,

(B)SY 20 Puuroska

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. 5-20 cm
 Muuta: B osan keski-/pohjoisosa, BR 4A paksun salvotun hirren itäpuolella ja alla AR 2A hirsitasen päällä ja välissä (osin sama kuin SY 8).
 Kerroksen yläpuolella: SY 18, BR 4A, SY 19
 Kerroksen alapuolella: AR 2A, SY 9
 Löydöt: KM 2009088: 168-174 (175-177 SY 20/23 rajalta)
 Ajoitus: 1700-luvun jälkipuolisko
 Sijainti: B osan keski-/pohjoisosa, BR 4 A paksun salvotun hirren itäpuolella ja alla, AR 2A hirsitasen päällä ja välissä.

(C)SY 21 Hiekan sekainen puuroska

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. 5-15 cm
 Muuta: Hiekan sekainen puuroska alueen itäpäädyssä C osassa. Pientä puuroskaa, havuja, harmaanruskea ja tiivis kerros.
 Kerroksen yläpuolella: SY 8
 Kerroksen alapuolella: CR 3

Kerroksen vieressä: CR 2
 Ajoitus: 1700-luvun jälkipuolisko?
 Sijainti: Ajoluiskan itäpääty, C osan itäpää.

SY 22 Vuoden 2004 koekaivausten Koeojan 2 täyttömaa

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio
 Kerroksen paksuus: n. 1-2 m
 Rajapinta: SY 26
 Kerroksen yläpuolella: SY 1
 Kerroksen alapuolella: SY 8, 9 ja 14
 Ajoitus: 2004
 Sijainti: ajoluiskan pohjoisreunaa leikkaava.

SY 23 Kuopan BR 2:n täyttö

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta
 Kerroksen paksuus: n. 2 m
 Muuta: Sekoittunut täyttökerros, joka muistutti paljon SY 2:sta. Kivien, tiilen ja puun sekainen harmaanruskea hiekka, pohjalla paljon tiilimurskaa. Liitupiippuja, lasia, keramiikkaa, kuopan BR 2 täyttö. Ajoitus ja kuopan funktio epäselviä, voi olla melko modernikin rakenne (= SY 1 tai 2?). Kuopan täyttökerros.
 Rajapinta: SY 24
 Kerroksen yläpuolella: SY 2
 Kerroksen alapuolella: SY 8 ja 9
 Löydöt: KM 2009088: 178 (167-169: SY 19/23 rajalta), (175-177 SY 20/23 rajalta)
 Ajoitus: epäselvä
 Sijainti: B osan keskellä, pohja korkeudella 1,20 m mpy

SY 24 Rajapinta yksikölle SY 23/BR 2

Kuopan rajapinta

SY 25 Rajapinta yksikölle SY 3

Viemärikaivannon rajapinta

SY 26 Rajapinta yksikölle SY 22

Koeojan 2 kaivannon rajapinta

RAKENTEET:

Rakenneosat saivat yksikkötunnuksen siinä järjestyksessä, kun ne kussakin kaivuosassa tulivat esiin. ***Rakenteiden numerointi alueen eri osissa ei siis ole yhteneväinen samalla tavoin kuin maakerrosten!*** Luettelossa on aina mainittu samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut rakenneyksiköt tutkimusalueen eri osista. Rakenteet näkyvät yhdisteltyinä myös kartoissa. Huom! Ilmansuunnat ovat tässä absoluuttisia, toisin kuin raportin tekstiosassa!

A OSASSA:**AR 1****Hirsi- ja kivirakenne A osan keskellä luode-kaakko suunnassa**

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Rakenneosat: **A-D, Ks. kartat 2 ja 11**

A pitkät luode-kaakko suuntaiset hirret (paksumpi 16 x 23 cm, ohuempi 8 x 24 cm) ja lankut (jatkuivat B-osaan). Korkeudella 2,30 -2,10 m mpy. Päällä AR 1C kiviä, pohjoispuoleisen pitkän hirren alla saman suuntainen lankku. Ks. digikuvat 25-26. Hirret uusiokäytössä (salvoksia, mutta ei ”oikeilla” paikoilla).

B (pääosin luode-kaakko suuntaiset) laudat ja lankut. Korkeudella 2,35 - 2,25 m mpy.

C n. 12 luonnonkivistä ja tiilestä koostunut rakennejäännös A osan keskivaiheilla, AR 1A hirsien päällä ja pohjoispuolella. Korkeudella 2,35 - 2,22 m mpy. Kivien alta paljastui konekaivussa AR 1A hirsien lisäksi myös pyöreitä riukumaisia puita (nimettiin myös AR 1A:ksi, eivät näy kuvissa tai kartoissa), joista ainakin yksi oli tuohen perusteella koivua.

D koillis-lounais suuntaiset päällekkäiset hirret A ja B osan rajalla. Liikahtaneet konekaivussa. Ylempi korkeudella noin 2,30 m mpy. Alla/vieressä samansuuntainen ja samaan rakenteeseen kuulunut BR 1D hirsi.

Kuvaus: Salvoshirsistä (uusiokäytössä), lankuista ja kivistä muodostuneiden rakenteiden jäänteitä, mahdollisesti ainakin osittain hirsiperustaisen kivijalan (tai uunin pohjan) jäännös. Osa AR 1A puista oli pinnaltaan palaneita, ja niitä ja AR 1C kiviä ympäröi SY 6 hiiltynyt puuroskakerros.

Löytöinä ympäröivistä kerroksista runsaasti liitupiipunvarsia ja kaksi koppaa, pullolasia, palanutta lasia, rautanauvoja, puuesineitä, mm. tynnyrin vanteita ja kannenpalasia, kupari- ja rautakuonaa ja kuparimateriaalia.

Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: Koeoja 2 vuodelta 2004: R8, B osa: BR 1A-D (ehkä myös BR 2?), C osa: CR 1 A ja B.

Yläpuolella: SY 4

Ympärillä: SY 4, 5 ja 6

Alapuolella: SY 5

Ajoitus ja tulkinta: 1800-luku. Pitkät luode-kaakko suuntaiset hirret (AR 1A) kulkevat jatkettuina koko ajoluiskan poikki, mikä voisi viitata jonkinlaiseen tontin reunarakenteeseen, esimerkiksi tontin reunalla sijainneiden ulkorakennusten perustushirsiin. Vrt. palovakuutuskiirjojen karttayhdistelmään 1830 -luvulta, jossa näillä main kulkee kahden tontin raja ja niiden välinen palokuja.

AR 2**Uusiokäytetystä puusta tehty puutaso ja paalut**

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Rakenneosat: **A-C, Ks. kartat 2, 3, 11 ja 12**

A luode-kaakko suuntaiset hirret A ja B osan länsilaidalla pohjoispuolella. Yhden hirren päältä korkeudelta 1,53 m mpy sydänpiippu. Hirret jatkuvat B osassa. Kaakkoispäät korkeudella 1,40 - 1,30 m mpy, luoteispäät (B osassa) 1,24 - 0,99 m mpy.

B koillis-lounas suuntaiset laudat, lankut, pyöröhirsi ja riu'ut A osan keskivaiheilla AR 2C paaluista koilliseen.

C kolme pohjasaveen kaivettua paalua (uusiokäytettyä hirttä), joista vain kaksi oli enää tukevasti paikoillaan. Kahdesta paikoillaan olleesta otettiin dendronäytteet, sillä ne vaikuttivat kaivetun paikalleen jopa ennen puuroskakerroksia SY 8 ja SY 9. Dendronäytteen 1 ajoitus: kuusi on kaadettu talvella 1771/1772.

Vuoden 2004 kaivauksissa viereiseltä tontilta (koeoja 3) paljastui pystypaaluja, joiden varaan hirsiarinat oli perustettu. Ei voida sulkea pois sitäkään mahdollisuutta, että AR2 C paalut liittyisivätkin AR 1 rakenteeseen, mutta suoraa kosketusyhteyttä niillä ei ympäröiviin hirsiperustuksiin ollut.

Paalujen yläpää (katkaistu aiemmin, ilmeisesti kirveellä) oli korkeudella 2,36 m mpy ja alapää korkeudella 0,84 m mpy.

Kuvaus: AR 2A hirret jatkuivat B osaan tasana AR 3 lankkujen vieressä. AR 2 B laudat, puut ja lankut olivat kasassa päällekkäin AR 2C paaluista pohjoiseen. keskellä ja ympärillä SY 9 puuroskaa ja havukeskittymiä.

Löytöinä ympäröivistä kerroksista mm. fajanssia, lasia, liitupiippujen varsia (1 numeropiippu) ja koppia, nahka- ja puuesineitä, kudottu/punottu iso esine. Lisäksi AR 2A pohjoisimpien hirsien itäpään alta löytyi kaksi sorvattua hirrenpätkää, digikuva 107 ja liitupiipunkoppa.

Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: AR 3.

Yläpuolella: SY 8, BR 3 ja 4, CR 2, SY 12.

Ympärillä: SY 8, SY 9

Alapuolella: SY 9, BR 5

Ajoitus ja tulkinta: Lammen täyttövaiheeseen liittyviä (täyttö)puutasoja ja rantarakenteiden paaluja? 1700-luvun loppu -1800-luvun alku

AR 3

Lauta-/lankkutaso A ja B osassa ajoluiskan eteläpuolella

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Kuvaus: Sahattuja, urattuja lautoja ja lankkuja tasossa AR 2A hirsien kanssa. Hiukan sikinsokin ja päällekkäin heiteltyjä omaisia. Lautojen toisella (selkä?) puolella molemmissa reunoissa n. sentin levyiset urat ja joissakin rautanauvoja (urat näkyvät esim. digikuvissa nro 98 ja 120 ja nauvoja kuvassa 128). Kaakkoispäät korkeudella 1,49 - 1,46 m mpy, luoteispäät 1,22 - 1,19 m mpy.

Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: AR2 A

Yläpuolella: SY 12, SY 8, SY 19, BR 3 ja 4, CR 2

Ympärillä: SY 16, SY 8,

Alapuolella: SY 8, BR 5

Ajoitus ja tulkinta: Lammen täyttövaiheeseen liittyviä (täyttö)puutasoja 1700-luvun loppu -1800-luvun alku

B OSASSA:

BR 1

Hirsi- ja puurakenne

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Rakenneosat: A-D, Ks. kartta 5

A luoteis-koillissuuntaiset hirret, ovat samansuuntaisia AR 1A pitkien hirsien kanssa ja lisäksi eteläpuoleinen hirsi on samassa luoteis-koillissuuntaisessa linjassa niiden kanssa. CR 1A hirsi jatkaa linjaa C osassa.

B BR 1A eteläisen hirren eteläpuolella ollut puutaso, koostuu lankusta ja ”peräsimen muotoisesta” puulevystä.

C B osan pohjoispuolella olleet haljaspuolikkaat ja pyöreät riukumaiset puut, jotka muodostivat yhtenäisen tason. Koivua ja mäntyä tuohen ja kaarnan perusteella. BR 1A hirren päällä.

D koillis-lounassuuntaiset hirret.

Kuvaus: Suurista pyöröhirsistä muodostettu kehikko ja kaksi pienemmistä puista muodostettua puutasoa. Keskellä BR 2 kaivanto. SY 4 tässä varsin löytököyhää, enemmistö löydöistä tuli BR 2:n täytöstä.

Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: AR 1A-D, CR 1A ja B, BR 2?

Yläpuolella: SY 4

Ympäriällä: SY 4, SY 5

Alapuolella: SY 5

Ajoitus ja tulkinta: 1800-luvun ulkorakennusten jäänteitä

BR 2**Kuoppa keskellä B osaa ja BR 1 rakennetta**

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Kuvaus: n 1,8 x 1,8 m kokoinen ja 1 m syvyinen kuoppa keskellä B osaa ja rakennetta BR 1. Kaivuvaiheessa tulkittiin olevan BR 1 rakennetta myöhäisempi (täyttö hyvin samankaltainen kuin SY 2 kerros), mutta ei voida varmuudella sanoa, etteikö se olisi saman aikainenkin. Täytössä oli mm. isoja kiviä, tiiliä ja tiilimurskaa, pitkä pyöröhirsi ja lankku, harmaanruskeaa hiekkaa ja liitupiippuja, keramiikkaa, lasia. Pohja korkeudella 1,20 m mpy

Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: BR 1??

Yläpuolella: SY 1 ja/tai 2

Ympäriällä: SY 4, 5 ja 8

Alapuolella: SY 8

Rajapinta: SY 24

Täyttö: SY 23

Ajoitus ja tulkinta: Ajoitus ja funktio epäselviä, voi olla varsin modernikin.

Löydöt: KM 2009088:175-178

BR 3**Hirsi-, lauta- ja lankkutaso**

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Kuvaus: Päällekkäisiä hirsiiä, lautoja ja lankkuja alueen eteläpuolella. Pohjois-eteläsuuntaisesti. Korkeudella (pinta) 1,84 - 1,68 m mpy. Uusiokäytössä.

Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: CR 2

Yläpuolella: SY 8

Ympäriällä: SY 8

Alapuolella: SY 19, AR 3

Ajoitus ja tulkinta: Lammen täyttöä. 1700-luvun loppu -1800-luvun alku

BR 4**Hirsi- ja puu rakenne**

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lasta

Rakenneosat: A ja B, Ks. kartta 7

A B osan pohjoispuolen pohjois-eteläsuuntaiset hirret. Toinen on hyvin massiivinen erikoisella tavalla salvottu ja muotoiltu paksu hirsi B ja C osan rajalla, toinen on pyöröhirsi B osan keskivaiheilla Välissä SY 18 hiekka, jonka alla itä-länsisuuntaisia kuoripuita/riukuja/halkoja (irtosivat konekaivuussa). Ison hirren pinta korkeudella 1,45 - 1,51 m mpy. ks. piirros 3 ja digikuvat 110-111. Virastotalon kaivannon seinämiä varten pohjakallioon poratut kaapelit läpäisevät hirren.

B B osan eteläpuolen pohjois-eteläsuuntaiset massiiviset hirret alueen länsipäässä. itäisimmän pinta korkeudella 1,51 m mpy.

Kuvaus: massiivisia hirsiiä B osan länsireunassa ja niiden itäpuolisia puuroska- ja hiekkakerroksia. AR 2A ja AR 3 hirsi- ja lautatasojen päällä.

Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: CR 3

Yläpuolella: etelässä BR 3 ja SY 19, pohjoisessa SY 8 ja SY 23

Alapuolella: SY 20, AR 2A ja AR 3

Ajoitus ja tulkinta: Lammen täyttö 1700-luvun loppu -1800-luvun alku

BR 5

Kaksi hirttä

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio

Kuvaus: kaksi pyöröhirttä AR 2A ja AR 3 tasojen alla. Korkeudella 1,32 - 1,10 m mpy. Mitattiin takymetrillä paikoilleen ja valokuvattiin. Takymetrin antamat koordinaatit: itäpuolinen hirsi eteläpää: x=16,42 y=16,36 ja pohjoispää: x=15 y=17,64; länsipuolinen hirsi eteläpää: x=16,64 y=16,5 ja pohjoispää: x=15,02 y=18,16. Digikuva 108.

Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat:

Yläpuolella: (AR 2A ja AR 3) SY 9 tuohikerros

Ympärillä: SY 9

Alapuolella: SY 9

Ajoitus ja tulkinta: Alimmaisiet hirret, lammen täyttöä. 1700-luvun loppu - 1800-luvun alku

C OSASSA:

CR 1

Salvoshirsirakenne

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio

Rakenneosat: **A ja B, Ks. kartta 11 ja digikuvat 114-117.**

A AR 2A ja BR 1A hirsien jatke. Luoteis-koillisuuntaiset hirret, joista toinen jatkuu tontin rajan ulkopuolelle betonianturan alla. Koostuu kahdesta hirrestä, joiden päihin oli tehty n. 40 cm pitkät salvokset niiden yhteen liittämiseksi. Itäpuoleisen hirren kaakkoispään koordinaatit: x=21,14 y=16,38 z=2,27 ja luoteispään koordinaatit: x=24,08 y=16,36 z=2,29, hirren luoteispäässä on myös salvos poikittaista CR 1B hirttä varten.

B koillis-lounaaisuuntainen hirsi, joka irtosi konekaivussa paikaltaan.

Kuvaus: Salvoksilla yhteen liitetyt hirret muodostavat kulmauksen.

Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: AR 1, BR 1

Yläpuolella: SY 2 ja 4

Ympärillä: SY 4

Alapuolella: SY 5

Ajoitus ja tulkinta: 1800-luku. Ulkorakennusten perustuksia

CR 2**Hirsi- ja lankkutaso**Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lastaKuvaus: Pohjois-eteläsuuntaisista hirsistä ja lankuista muodostuva taso. Korkeudella 1,70 - 1,30 m mpy: hirret laskevat/kallellaan pohjoiseen päin.Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: BR 3Yläpuolella: SY 10, SY 8Ympäriällä: SY 8Alapuolella: CR 3, SY 9Ajoitus ja tulkinta: Lammen täyttötaso 1700-luvun loppu -1800-luvun alku**CR 3****Laaja hirsitaso**Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lastaKuvaus: Laaja, hyväkuntoisista koillis-lounaissuuntaisista uusiokäytetyistä salvoshirsistä koostuva taso. Hirret ovat 4-6 m pitkiä ja jatkuvat molemmin puolin profiiliin. Hirret on asetettu kahteen riviin, ”saumakohta” keskellä aluetta. Yhdessä hirressä merkintä ML. Ks. Kartat 9 ja 13Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: BR 4Yläpuolella: SY 8, SY 21Ympäriällä: SY 8Alapuolella: SY 8, AR1 A ja AR3Ajoitus ja tulkinta: Lammen täyttötaso 1700-luvun loppu -1800-luvun alku**SEURANTAKÄYNNISSÄ 23.11.2009 HAVAITTU RAKENNE:****DR 1****Tynnyreistä tehty viemäri/salaoja**Kaivaustapa: kaivinkone/lapio/lastaKuvaus: viereisen tontin puolelle sijoittuva ja jatkuva peräkkäisistä vankoista tynnyreistä kahden pitkän hirren (höylätyn salvoshirren ja pyöreän lovetun hirren) väliin koottu putkirakenne. Ks. Yleiskartta ja valokuvat sekä piirros 1. Salvoshirren (tynnyreiden eteläpuolella) näkyvissä olleen pään koordinaatit: x=25,22 y=11,62 z=1,68 ja pyöreän hirren pään koordinaatit: x=25,15 y=12,54 z=1,57. Paikoillaan olleen tynnyrin koordinaatit: yläreuna x=26,05 y=12,10 z=1,73 ja alareuna x=26,04 y=12,44 z=1,37. Tynnyrin alla näkyy pohjois-eteläsuuntainen hirsi, ilmeisesti naapuritontille jatkunutta CR 3 tasoa. Molempien hirsien vieressä lisäksi 2-3 muuta hirttä.

Rakenne sijoittuu siis CR 3 tason päälle tason eteläreunaan, viereisen tontin puolelle. Näkyvissä ainakin 3 yhä paikoillaan ollutta tynnyrikertaa, neljäs (rakenteen alkupään) tynnyri oli irronnut kaivutyön yhteydessä. Putki laskee Aleksanterinkadulle päin.

Putken sisältä otettiin Makronäyte 3. Sisäosa oli lähes täysin ontto, pohjalla havuja ja puulastuja sekä orgaanista maata. Vain pieni osa rakenteesta oli näkyvissä, eikä sitä kaivettu esiin enää enempää, vaan näkyvissä ollut osa pitkistä hirsistä katkaistiin, jotta parkkihallin seinämän valutyöhön jäi tarvittava liikkumatila. Loppuosa näkyvissä olleesta rakenteen päästä peitetään sepeliin parkkihallin valmistuttua, ja pääosa rakenteesta säilyy siis yhä koskemattomana naapuritontilla.

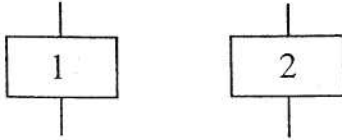
Samaan rakenneyhteyteen kuuluvat muut osat: CR 3Yläpuolella: Sekoittunutta tiilensekaista tummanruskeaa hiekkamaata, SY 10??Ympäriällä: puuroskaa, SY 8?

Alapuolella: CR 3 hirsitasoa, puuroskaa SY 9?

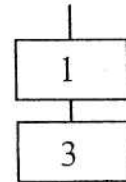
Löydöt: KM 2009088:179

Ajoitus ja tulkinta: Viemäri- tai salaojaputki? 1700-luvun loppu -1800-luvun alku

Matriisien lukuohjeet

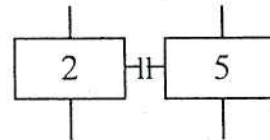
Yksiköillä ei ole ajallista eikä suoraa fyysistä kontaktia

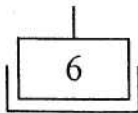
Yksiköillä on ajallinen ja suora stratigrafinen kontakti

Yksiköillä on ajallinen ja fyysinen korrelaatio, alunperin sama yksikkö

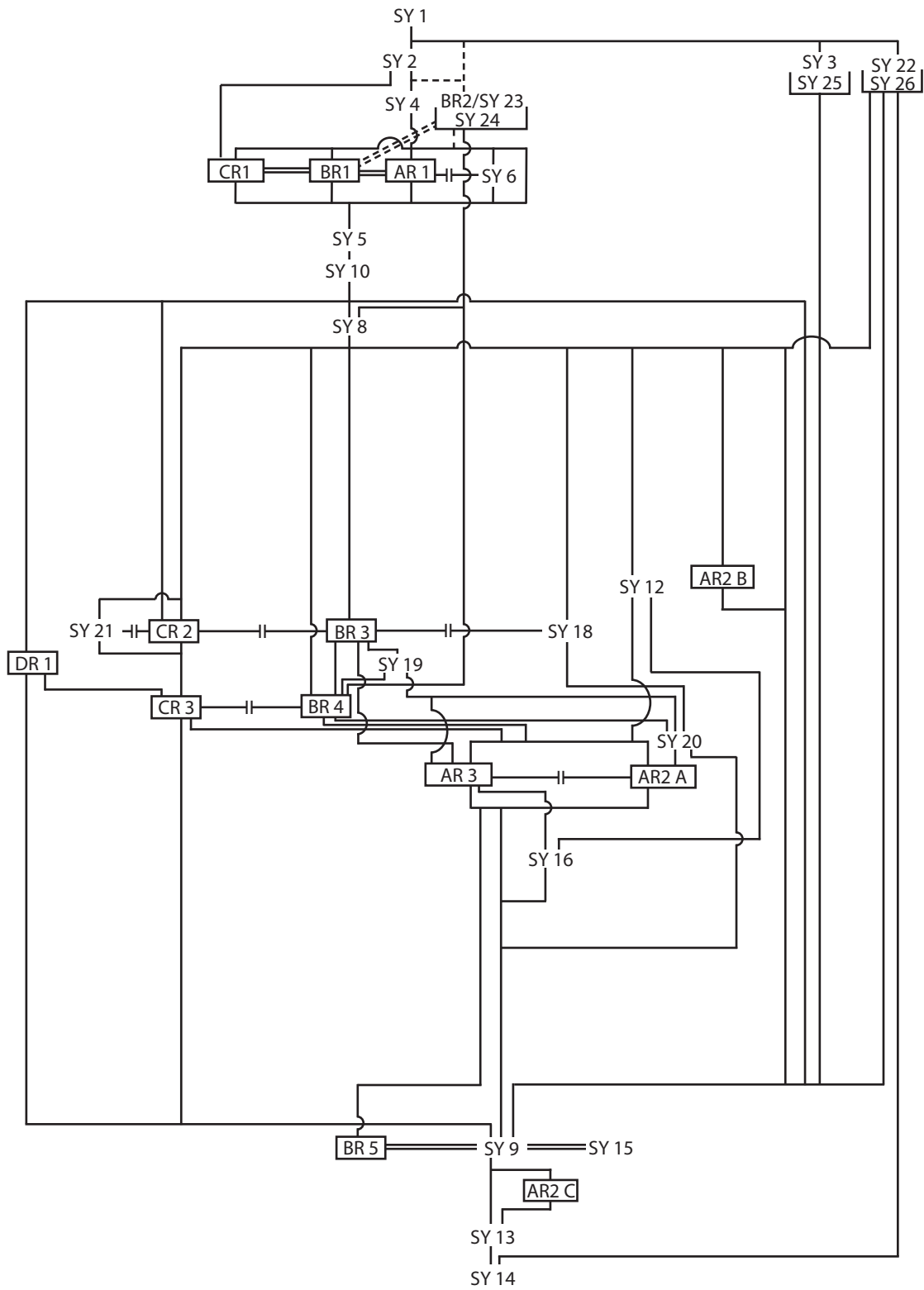

Yksiköillä on ajallinen korrelaatio, mutta ne ovat eri yksiköitä

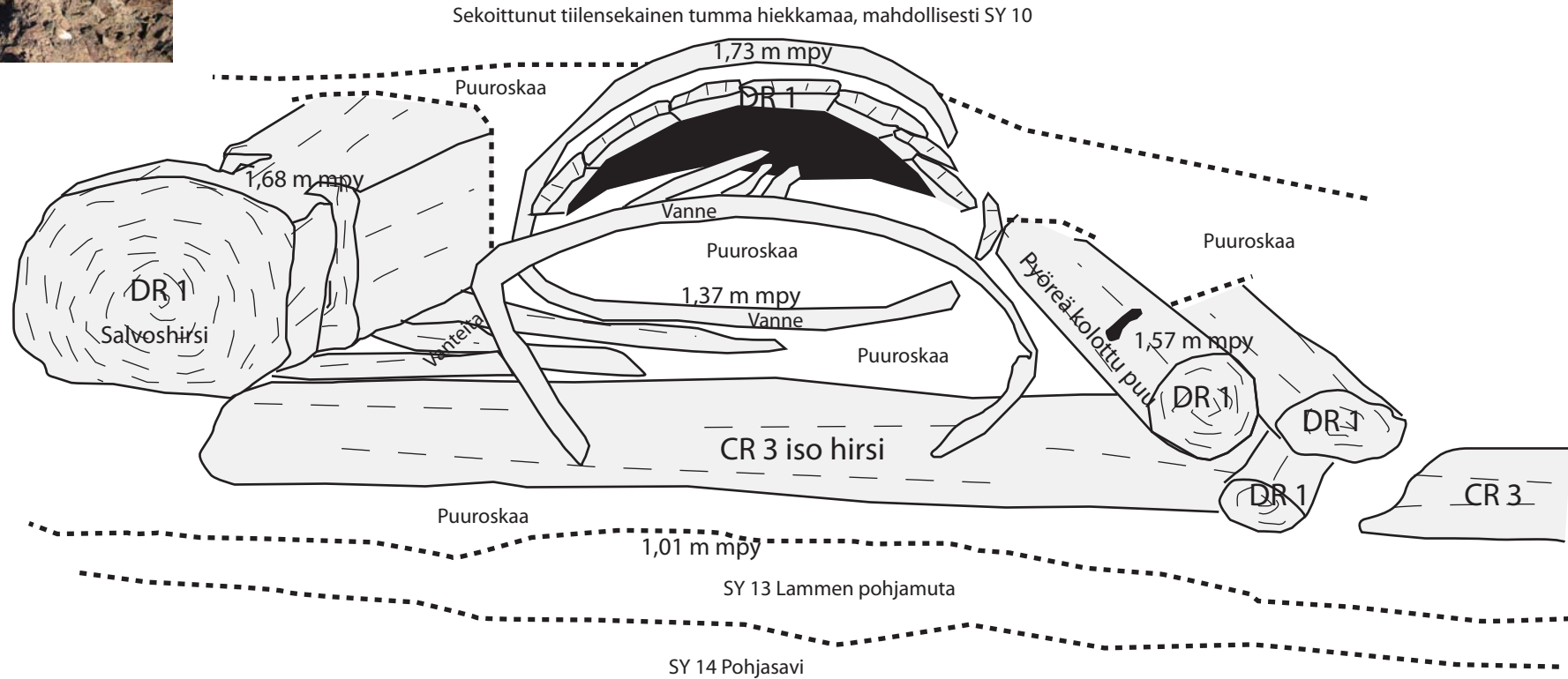
Rajapinta

Oulu, Torikatu 12,
konekaivuun kaupunkiarkeologinen valvonta.
Matriisi

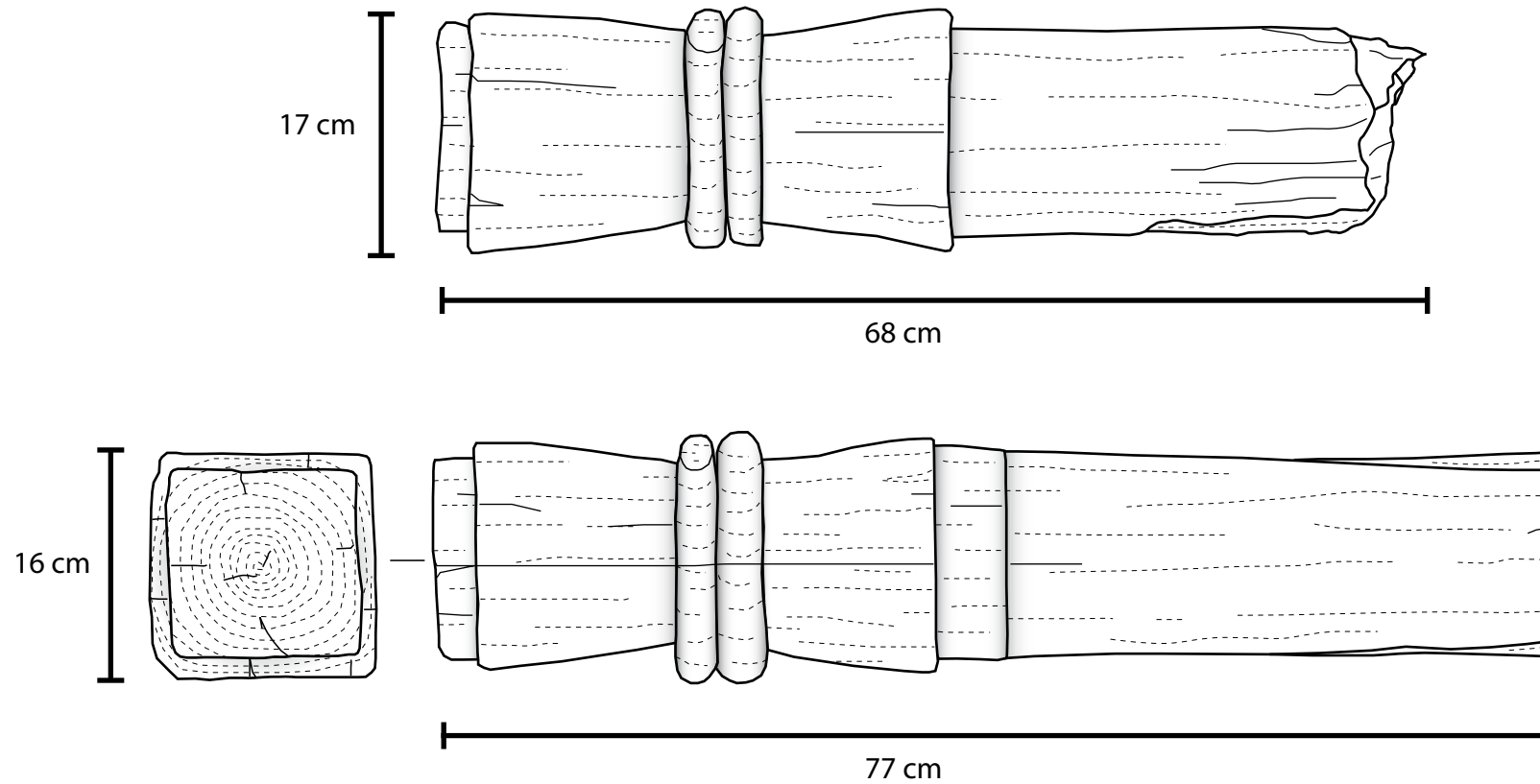

Hahmotelmapiirros rakenteesta DR 1, peräkkäisistä tynnyreistä koottu viemäri/salaoja viereisen tontin puolella. Vrt. Kartta 1.

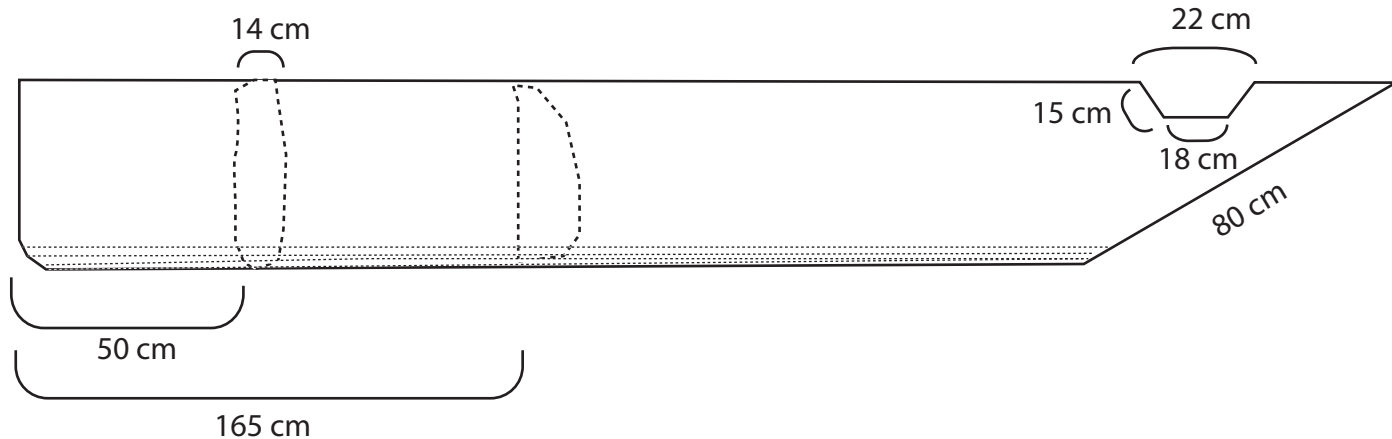
Tynnyri KM 2009088:179 irtosi konekaivuussa salvotun hirren ja kolotun pyöröpuun välistä. Talteen otettu rakenneosa on mitä ilmeisimmin tynnyrirakenteen länsipään ensimmäinen tynnyri. Rakenne jatkuu ehjänä onttona putkena seinämässä viereisen tontin puolelle ainakin n. 3 tynnyrikerran verran. Makronäyte 3 otettiin seinämässä näkyvän tynnyrin pohjalta/sisältä.

OULLU Torikatu 12 T. Tanska 2009	Hahmotelmapiirros Terhi Tanska	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
23.11.2009 Puhuaaksi piirto: Terhi Tanska	DR 1 tynnyrirakenne hahmotelmapiirros, ei mittatarkka	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
		Piirros 1

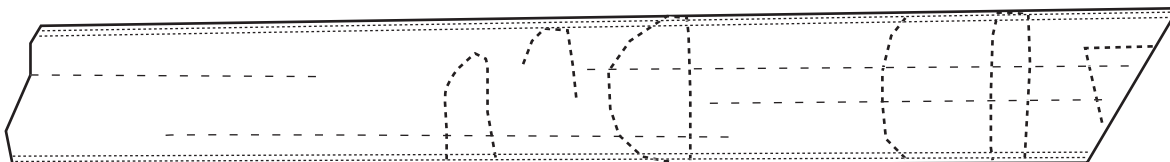

Piirros 2, Veistetyt mäntypaalut (poistettu). 1:5. Terhi Tanska, 9.12.2009.

Erikoinen BR4 A salvoshirsi. Hahmotelma salvoksista. Hirren pituus 4,40 m, paksuus 21 cm ja leveys n. 40 cm. Alapuolelta kupera, yläpuolelta kovera.

Erikoinen BR4 B salvoshirsi. Hahmotelma salvoksista. Hirren pituus 3,14 m, paksuus ja leveys n. 35 cm.

OULU Torikatu 12 T. Tanska 2009	BR4 savoshirret hahmotelmapiiirros, ei mittatarkka. Vrt. digikuva 125979:87
Hahmotelmapiiirros Terhi Tanska ja Terhi Taipaleenmäki 13.11.2009 Puhtaaksi piirto: Terhi Tanska	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
	Piiirros 3

OULU
Torikatu 12
Arkeologinen valvontakaivaus 2009

Makrofossiilitutkimus
Tutkimusraportti

Terttu Lempiäinen

Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto
Turun yliopisto
20014 Turku

2009

SISÄLLYSLUETTELO

		S
1	JOHDANTO	3
2	TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT	4
3	MAKROFOSSIILIANALYYSIN TULOKSET	5
	Kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit	7
	Kosteikko-, suo- ja rantakasvit	8
	Metsä- ja kalliokasvillisuus	8
	Muut kasvijäänteet	8
4	YHTEENVETO	8
5	KIRJALLISUUS	9
	Liite 1.....	11

1 JOHDANTO

Oheisessa raportissa esitetään Oulun Torikatu 12/ Pakkahuoneenkatu 7 tontilla aikavälillä 13.11. – 23.11.2009 kunnostustöiden yhteydessä tehtyjen koekaivausten (arkeologinen valvonta) kasvijäänneanalyysien tulokset. Museoviraston rakennushistorian osaston toimesta vastaavana valvojana toimi tutkija Terhi Tanska, jonka toimesta myös maanäytteet on otettu. Kaivauksilta tutkittiin yhteensä 3 maanäytettä ja tulokset esitetään oheisessa raportissa.

Oulun Torikatu 12/Pakkahuoneenkatu 7 tontti kuuluu niihin kaupunkialueisiin, jotka on Oulun kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa [(Ikonen ja Mökkönen 2002; Kallio-Seppä 2007)] määritelty kuuluvaksi 1. luokkaan: Erittäin todennäköisesti säilynyt ja/tai tutkimuksellisesti erityisen kiinnostava alue. Viereisellä nk. Virastotalon tontilla tehdyissä tutkimuksissa [(Lipponen 2004, Kallio 2006, Hyttinen ja Oikarinen 2007)] paikannettiin alueella 1600 - 1700-luvuilla sijainnut lampi ja sen täytössä ja ranta-alueilla erittäin hyvin säilyneitä puurakenteita, joista osa ajoittuu 1600-luvun puoleenväliin.

As. Oy Meriteeri rakennuttaa tontille parkkihalli- ja kellaritiloja, jotka ulottuvat koko tontin piha-alueelle syvyyteen 1,20 m mpy. Rakennustöiden suunnitelmista ei oltu pyydetty museovirastolta lausuntoa asemakaavan sm-3 merkinnästä huolimatta. 20.10.2009 tontille tehdyssä tarkastuskäynnissä [(Enqvist 2009)] todettiin maakerrosten mahdollisesti säilyneen koskemattomina alueella vielä kaivamatta olleen ajoluiskan kohdalla ja todettiin, että luiskan kaivaminen tuli suorittaa arkeologien valvonnassa. Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti alueella konekaivuun arkeologisen valvonnan 9.-17.11.2009. Kustannuksista vastasi rakennuttaja.

Ajoluiska sijoittuu em. alueella 1600 - 1700-luvuilla sijainneen ja ilmeisesti 1760-luvulla kuivatetun lammen keskiosiin. Valvonnassa alueelta paljastui paksuja 1800-luvulle ja 1700-luvun jälkipuoliskolle ajoitettavia rakenne- ja lammen täyttökerroksia, jotka sisälsivät mm. runsaasti hyvin säilynyttä hirsi- ja muuta

puumateriaalia sekä puuroskaa (Terhi Tanska 2009, [viitteet TT:n kaivauskertomuksessa]).

Makrofossiilinäytteet otettiin lammen täyttökerroksiksi tulkituista (puuroska SY 8, makro 1 ja orgaanissekoitteinen hiekka SY 19, makro 2) kerroksista, sekä tonttien rajalta 23.11.2009 paljastuneen tynnyreistä muodostetun viemärirakenteen sisältä (makro3).

Oulun kaupungin ydinkeskustan alueelta on aikaisemmin tutkittu mm. Oulun tuomiokirkon, Torikadun, Virastotalon ja Byströmin talon kaivauksilta kerättyjä maanäytteitä, jotka on ajoitettu 1600-1700-luvuille (Lempiäinen 1996, 2004a, 2004b, 2005).

2 TUTKIMUSAINIESTO JA MENETELMÄT

Makrofossiilitutkimuksissa oli mukana valvontakaivauksilta yhteensä 3 maanäytettä. Maanäytteet on otettu kaivausjohtajana toimineen Terhi Tanskan toimesta (**Liite 1**).

Oulun Torikatu 12 makrofossiilinäytteet:

Näyte	Keräys-aika	Yhteys	Sijainti	Näyte /litraa	Näytteen sisältö
1	13.11.09	AR2/A SY8	Paalun vierestä	1	puulastun sekaista likaista kulttuurimaata
2	13.11.09	BR3/B SY 19	Hirsitason alta	1.5	puulastuin sekaista likaista kulttuurimaata
3	23.11.09	-	Viemäritynnyrin sisältä	0.5	likaista puulastun sekaista kulttuurimaata

Maanäytteet kellutettiin kyllästetyssä suolaliuoksessa, kellutusjäte pestiin siivilällä (silmäkoko 0.125 mm) ja sen jälkeen jäänteet poimittiin kellutusjätteestä mikroskoopin (OLYMPUS SZX 9) avulla, 9-12x suurennoksella. Jäänteet säilöttiin lasipulloihin 50 % alkoholiin. Jäänteet on määritetty kirjallisuuden (Beijerinck 1947, Cappers et al 2006) ja referenssikokoelman avulla. Kasvien nimistö on Hämet-Ahti et al. (1998). Jäänteet säilytetään Turun yliopiston kasvimuseon makrofossiilikokoelmassa.

3 MAKROFOSSIILIANALYYSIN TULOKSET

Oulun Torikadun 12 kasvijäännetulokset on esitetty **Taulukossa 1**. Jäänteet on ilmoitettu absoluuttisina lukumäärinä (kokonaisina siemeninä, hedelminä jne.) tutkituissa maanäytteissä.

Yhteensä jäänteitä määritettiin 438. Kasvilajeja/taksoneita määritettiin yhteensä 19. Lisäksi kaikista näytteistä löytyi runsaasti määrittelemätöntä puu- ja kasviroskaa. Kasvilajisto ryhmiteltiin seuraavasti:

- kulttuuririkkaruohot
- kalliokasvit
- kosteikko-, suo- ja rantakasvit
- puut ja pensaat
- muut kasvijäänteet

Viljeltyjen tai tuotettujen hyötykasvien jäänteitä aineistosta ei löytynyt.

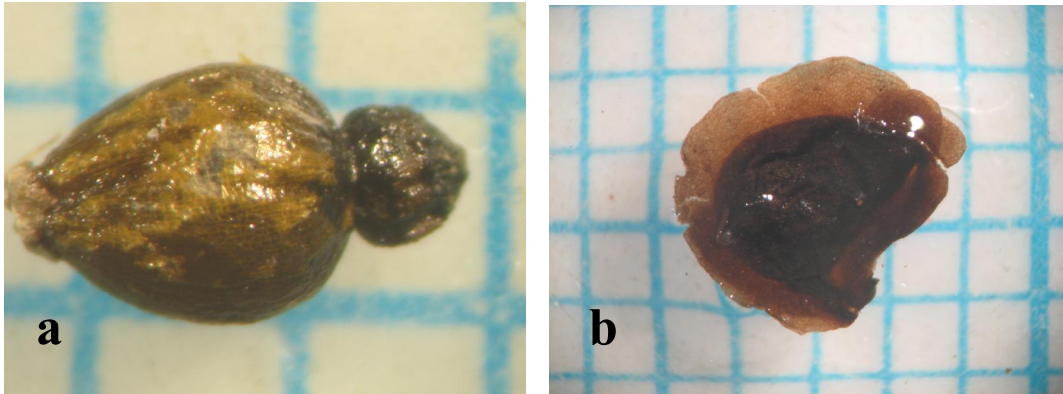
Lukumääräisesti suurin jäänneryhmä olivat kosteikko-, suo- ja rantakasvien jäänteet, joita oli koko aineistosta 49.3 % (216 kpl). Runsaimmin näitä jäänteitä oli näytteessä 2. Vesijättömaa- ja rantalajeja ovat etenkin sarat (*Carex* sp.) ja rantaluikka (*Eleocharis palustris*)(**Kuva 1a**). Muita lajeja olivat suokurjenjalka (*Comarum palustre*), piippo (*Luzula* sp.), laukku (*Rhinanthus* sp.)(**Kuva 1b**) ja karpalon (*Vaccinium oxycoccos*) lehtijäänteet (**Kuva 2a**) sekä siemen. Hillan (*Rubus chamaemorus*) siemeniä löytyi näytteestä No. 1 3 kappaletta.

Kulttuuririkkaruohojen ja ruderaattien osuus oli tässä aineistossa 3.2 % (yht. 14 kpl). Kulttuuririkkaruohojen lajikohtaiset jäännemäärät olivat pieniä. Jauhosavikan, heinäkasvien, pihatattaren (**Kuva 2b**), ukontattaren, niittyleinikin, konnanleinikin, ahusolaheinän ja nokkosen siemeniä löytyi vain 1-3 siementä/näyte.

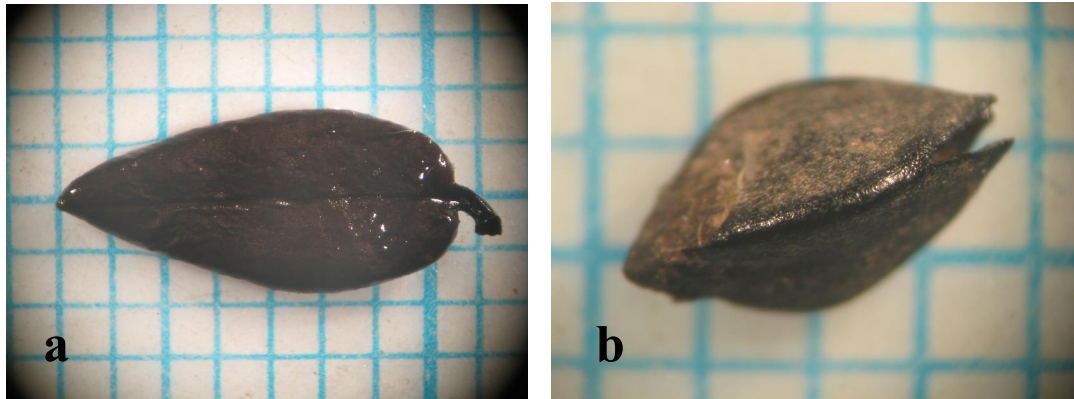
Puiden jäänteistä (paitsi määrittelemätön puuroska) yleisimpiä olivat kuusen (*Picea abies*) neulaset, joiden laskettu määrä koko aineistosta oli 47.4 %.

Muita kasvijäänteitä olivat kaikissa näytteissä esiintynyt runsas puulastuaines ja sammalten lehdet ja varren kappaleet.

Taulukko 1. OULU, Torikatu 12, kasvimakrofossiilianalyysi.				
- + vähän, ++ kohtalaisesti, +++ runsaasti, ++++ hyvin runsaasti				
Anal. T. Lempiäinen/Turun yliopisto, kasvimuseo/2009				
Kasvilaji	Näyte No.			Yht.
	1	2	3	
Kulttuuririkkaruohot				
<i>Chenopodium album</i> , jauhosavikka		2		2
<i>Poaceae</i> , heinäkasvit		3		3
<i>Polygonum aviculare</i> , pihatatar		1		1
<i>Polygonum lapathifolium</i> , ukontatar			1	1
<i>Ranunculus acris</i> , niittyleinikki		1		1
<i>Ranunculus sceleratus</i> , konnanleinikki			1	1
<i>Rumex acetosella</i> , ahosuolaheinä		2		2
<i>Urtica dioica</i> , nokkonen		3		3
Kalliokasvit				
<i>Calluna vulgaris</i> , kanerva/varsi		1		1
Kosteikko-, suo- ja rantakasvit				
<i>Carex</i> sp., 2-, sarat		>100		>100
<i>Carex</i> sp., 3-, sarat		>100		>100
<i>Comarum palustre</i> , suokurjenjalka		3		3
<i>Eleocharis palustris</i> , rantaluikka		6		6
<i>Luzula</i> sp. piippo		1		1
<i>Rubus chamaemorus</i> , hilla, lakka	3			3
<i>Rhinanthus</i> sp., laukku		1		1
<i>Vaccinium oxycoccos</i> , karpalo/lehti		1		1
<i>Vaccinium oxycoccos</i> , karpalo/siemen		1		1
Puut ja pensaat				
<i>Picea abies</i> , kuusi, neulaset	>100	>100	7	>207
Yht.	103	326	9	438
Muut kasvijäänteet				
<i>Bryophyta</i> , sammalet	+	+++	+	+
Kasvirooska + puulastu	++++	++++	++++	+
YHT.				438

Kuva 1. [a] Rantaluikan (*Eleocharis palustris*) ja [b] laukun (*Rhinanthus* sp.) siemenjäänteitä Oulun Torikadun näytteestä No. 2. – Kuva: T. Lempiäinen. Mittakaava = mm.

Kuva 1. [a] karpalon lehti- ja pihatattaren siemenjäänteitä Oulun Torikadun näytteestä No. 2. – Kuva: T. Lempiäinen. Mittakaava = mm.

Kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit

Ihmistoimintaa suosivan rikka- ja satunnaiskasvijäänteiden ja –lajiston osuus oli 3.2 % koko jäänneaineistosta. Lajikohtaiset jäännemäärät vaihtelivat 1 – 3. Yleisimpiä jäännelajeja olivat nykyisinkin tavallisimmat kulttuuririkkaruohot, joita kasvaa eniten pihoilla, puutarhoissa, teiden varsilla ojien pientareilla ja jätekasvoissa: jauhosavikka (*Chenopodium album*), pihatatar (*Polygonum aviculare*), ukontatar (*Polygonum lapathifolium*), niittyleinikki (*Ranunculus acris*), konnanleinikki (*Ranunculus sceleratus*) ja nokkonen (*Urtica dioica*). Kaikki lajit suosivat typpipitoisia ja ihmistoiminnan muokkaamia maita ja voivat kasvaa, paitsi pihoilla ja joutomailla,

myös viljelypelloilla, varsinkin jauhosavikka, pihatatar, konnanleinikki ja nokkonen (Hämet-Ahti et al. 1998).

Kosteikko- suo- ja rantakasvit

Kosteikkokasvien runsaus, 49.3 % koko aineistosta, viittaa vesistön läheisyyden ja myös ehkä karjan tai hevosten rehuna käytettyyn luonnonheinään, jota on kulkeutunut tutkimusalueelle ihmisen toimesta. Erityisen runsaasti aineistossa oli sarojen (*Carex* sp.) sekä rantaluikan (*Eleocharis palustris*) siemenjäänteitä. Kosteita rantoja suosivia ovat myös suokurjenjalka, piipot, laukku ja karpalo.

Metsä- ja kalliokasvillisuus

Puiden jäänteistä yleisimpiä olivat kuusen (*Picea abies*) neulaset, yhteensä yli 200 kpl, kaikki hiiltymättömiä. Kanervan hiiltymätön oksan kappale löytyi myös näytteestä 2.

Muut kasvijäänteet

Puuhiiltä, tuohta ja lastuja esiintyi näytteissä hyvin runsaasti. Määrittelemätön puu- ja kasviroska sisälsi myös kasvien lehtien ja varsien kappaleita, silmuja ja puun kuoren ja puun kappaleita.

4 YHTEENVETO

Oulun Torikadun 12 kasvijäännetutkimuksissa tutkittiin vuoden 2009 valvontakaivauksilta otettuja maanäytteitä yhteensä 3 kpl, jotka olivat tilavuudeltaan n. 0.5 – 1.5 litraa ja laadultaan enimmäkseen likaista ja runsaan puuroskan sisältämää kulttuurimaata. Laskettuja jäänteitä määritettiin yhteensä 438 kpl.

Kasvilajeja/taksoneita määritettiin yhteensä 19. Jäännetutkimuksen tärkeimmät tulokset olivat seuraavat:

- 1 Tutkimusaineistosta ei löytynyt hyötykasvien jäänteitä.

- 2 Kulttuuririkkaruohojen ja ruderaattien jäännemäärä käsitti 3.2 % koko aineistosta. Lajisto on pääosin asutuksen piirissä tavattavaa lajistoa, kuten jauhosavikkaa, pihatatarta, ukontatarta, niittyleinikkiä, konnanleinikkiä ja nokkosta. Lajikohtaiset siemenmäärät olivat pieniä, useimmiten 1 - 3 siementä/näyte. Lajisto viittaa, jäännemäärästä huolimatta, pitkäkestoiseen ja intensiiviseen paikalliseen asutukseen.
- 3 Kosteikko-, suo- ja rantalajien jäänteitä oli eniten eli 49.3 % koko aineistosta. Yleisimpiä olivat sarat. Muita lajeja olivat rantaluikka, piipot, hilla, laukku ja karpalo. Varsinaisia vedessä kasvavia lajeja ei löytynyt.
- 4 Puiden jäänteistä yleisimpiä olivat kuusen hiltymättömät neulaset, joita koko jäännemäärästä oli 47.4 %.
- 5 Muu kasvijäännemäärä sisälsi hyvin runsaasti hiltymättömää puuainesta, jota ei ole tarkemmin määritetty, sammalten lehtiä ja varren kappaleita. Runsaat kuusen neulasten määrät aineistossa viittaa myös kuusen puuainekseen.

5 KIRJALLISUUS

Beijerinck. W., 1947: Zadenatlas der Nederlandsche Flora. - Wageningen, 316 s.

Cappers, R.T.J., Bekker, R.M., Jans, J.E.A., 2006: Digitale Zadenatlas van Nederland. Barkhuis Publishing & Groningen University Library, Groningen, 502 s.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. & Vuokko, S., 1986: Retkeilykasvio. - Helsinki, ss. 598.

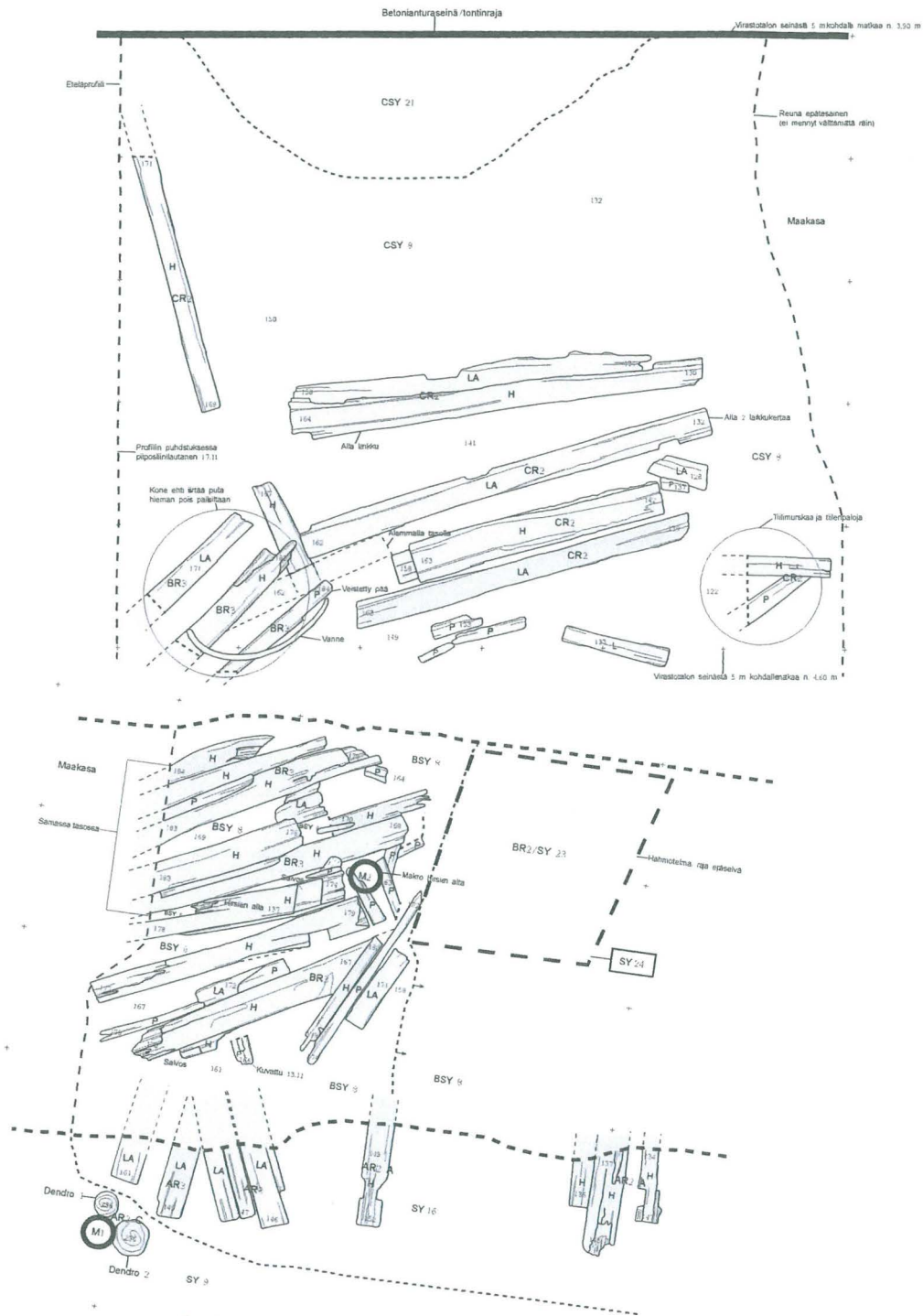
Lempiäinen, T., 1996: Oulun Tuomiokirkon arkeologinen kaivaus 1996. Kasvijäännetu tutkimus. - Tutkimusraportti, Museovirasto, Rakennushistorian osasto. 12 s + 4 liitettä.

Lempiäinen, T. 2004a: Oulu, virastotalo. Makrofossiilitutkimus. Tutkimusraportti. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto, Turun yliopisto. 10 s.

Lempiäinen, T. 2004b: Oulu, Byströmin talo. Makrofossiilitutkimus. Tutkimusraportti. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto, Turun yliopisto. 9 s.

Lempiäinen, T., 2005: Oulu, 1. kaupunginosa, 15. kortteli (tontit 1 ja 2)[Asunto Oy Oulun Länsikulma ja Asunto Oy Pakkahuoneenkatu 9], Makrofossiilitutkimus 2005, Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto, Turun yliopisto, Tutkimusraportti.

Tanska, T. 2009: Oulun Torikatu 12/Pakkahuoneenkatu 7 valvontakaivaus, kaivausraportti. [Johdannossa mainitut ja TT:n kaivauksiin viittaavat viitteet ko. raportissa/TL]

- Yksiköiden raja
- Puuta
- Betoniaturseinä/tontinraja
- Keinotekoinen raja
- Tuohi
- Keinotekoinen raja A ja B-osan sekä B- ja C-osan välillä
- BR2:n rajapinta
- Paalu tai mns pystyssä oleva puu

- M1** Makronäyte
- L Lauta
- LA Lankku
- H Hirsi
- P Puuta

- Rakenteet ja rajapinnat
- AR2 A Luot-laakko suuntaiset hiret
 - AR2 C Pojasaaveen kaivettuja päuluja
 - AR3 Lauta-/lankkutaso
 - BR2 Kuoppa
 - BR3 Hirsi-lauta- ja lankkutaso
 - CR2 Hirsi- ja lankkutaso
 - SY 24 Kuopan rajapinta

OULU Torikatu 12	Yhdistelmäkartta	
T. Tänska 2009	Taso 2 ja 3, BR3, CR2 1:40	
Mittausdokumentointi Terhi Taipaleenmäki	MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
12.11 ja 16.11.2009	Sturenkatu 4 PL 16B 00511 HK p. 09-40501	Kartta 12
Puhtaaksi piirto Terhi Taipaleenmäki		

**DENDROKRONOLOGIAN LABORATORIO
EKOLOGIAN TUTKIMUSINSTITUUTTI
BIOTIETEIDEN TIEDEKUNTA, JOENSUUN YLIOPISTO**

Arkeologisen valvonnan dendrokronologinen ajoitusäyte F404601.

*Museoviraston Rakennushistorian osaston Oulun Torikatu 12:n kaivauksen
arkeologisen valvonnan puunäytteen F404601 dendrokronologinen iänmääritys.
Dendrokronologian laboratorion ajoitusseloste 361.*

Pentti Zetterberg

PUULUSTOAJOITUKSEN SELOSTE

N:o 361

Näytteet: F4O4601

Kohde: kaivauksen arkeologisen valvonnan puunäyte

Tunnus: FIO46

Paikka: Torikatu 12

Kunta: Oulu

Työn tilaaja: Museovirasto Rakennushistorian osasto/Terhi Tanska

Tilaus: 10.12.2009

Näytteenotto: Terhi Tanska

N-lkm⁰: 1/1

Näytteiden säilytys: Dendrokronologian laboratorio

Puulajianalyysi: Pentti Zetterberg

Lustomittaus: Pentti Zetterberg

Ajoitus: Pentti Zetterberg

N:o	Sijainti kohteessa: ¹	Sp. ²	lkm.	mean	s.d.	a.c.	m.s.	Vuodet	Pt. ³	Puun kaatoaika ⁴
01A	mittauslinja A	4	48	162.2	79.5	.871	.225	1724-1771		
01B	mittauslinja B	"	48	157.3	67.4	.816	.215	1724-1771		
01U	linjat A ja B yhdistettynä	"	48	160.0	71.9	.868	.206	1724-1771	2A	talvikausi 1771/1772

Lausunto: Oulun Torikatu 12:n kaivauksen arkeologisessa valvonnassa esiin tulleesta hirrestä otettiin kappale dendrokronologista iänmäärittystä varten. Kappaleen otti Museoviraston Rakennushistorian osaston tutkija Terhi Tanska. Kappaleista sahattiin Dendrokronologian laboratoriossa poikkileikkausnäyte (ks. kansikuva), jonka pintaan preparoiduilta kahdelta mittauslinjalta vuosilustot mitattiin Kutschenreiter Digitalpositiometer -lustomikroskoopilla ytimeistä hirren ulkopintaan millimetrin sadasan tarkkuudella. Näytteestä tehtiin myös puulajin määrittys, näyte on kuusesta (*Picea abies* Karsten) (tai lehtikuusesta (*Larix sp*) - näitä ei voida erottaa toisistaan pelkästään anatomisten seikkojen nojalla). Mittausarvojen tilastolliset tunnusluvut on esitetty yllä (lkm. = lustolukumäärä, mean = keskipaksuus, s.d. = keskihajonta, a.c. = 1-asteen autokorrelaatio ja m.s. = keskiherkkyys). Näytteen kaatoajankohdan määrittystä varten lustosarjoja verrattiin (ristinajoitus) Dendrokronologian laboratoriossa laadittuihin kuusen absoluuttisiin lustokalentereihin sekä kaikkiin Dendrokronologian laboratorion arkistossa oleviin iältään tunnettujen kuusinäytteiden lustosarjoihin.

Ristinajoituksen tulokset: Näyte F4O4601 voidaan luotettavasti ajoittaa riittävän lustomäärän vuoksi. Lustoja on kaikkiaan 48 kpl. Lustosarja kattaa vuosilustot ytimeistä veistämättömään ja kulumattomaan pintaan, joka on jäljellä lähes koko näytteessä. Paikka paikoin viimeinen vuosilusto puuttui hyönteisten syömisjälkien vuoksi. Dendrokronologisen ajoituksen mukaan ensimmäinen vuosilusto näytteessä on vuodelta 1724 ja viimeisin vuodelta 1771. Vuoden 1771 vuosilusto on kokonainen käsittäen sekä varhais- että myöhäispuuosuudet. Puu on ollut elossa vielä kesällä 1771 ja on tullut kaadetuksi talvikaudella 1771/1772 eli kesän 1771 kasvukauden päättymisen (elo-syyskuu) jälkeen ja ennen vuoden 1772 kasvukauden alkamista (touko-kesäkuu). Täsmälleen sama ajoitustulos saatiin lukuisissa ristiinvertauissa sekä kuusen laajojen vuosilustokalenteriden, että lukuisien erillisten aikaisemmin tutkittujen kuusinäytteiden kanssa.

Joensuussa

19.4.2010

Pentti Zetterberg
Dendrokronologian laboratorion esimies

Viittausohjeet:

Zetterberg, P., 2009. Museoviraston Rakennushistorian osaston Oulun Torikatu 12:n kaivauksen arkeologisen valvonnan puunäytteen F4O4601 dendrokronologinen iänmäärittys. Joensuun yliopisto, Biotieteiden tiedekunta, Ekologian tutkimusinstituutti, Dendrokronologian laboratorio, ajoitusseleste 361: 1-2.

Yhteystiedot:

Dendrokronologian laboratorio, Ekologian tutkimusinstituutti, Biotieteiden tiedekunta, Joensuun yliopisto, PL 111, 80101 JOENSUU. Käyntiosoite: Yliopistokatu 7, Natura-talo.
Sähköposti: pentti.zetterberg@joensuu.fi, Internet: www.joensuu.fi/penttizetterberg